2012-2022

Diagnosi de l'evolució econòmica, social i laboral de Catalunya 2012-2020. Annex I de l'ECO 2022-2027

SOC Servei d'Ocupació de Catalunya
Generalitat de Catalunya
SEPE
Unió Europea
Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur

Índex

Resum executiu....2
1. Demografia a Catalunya....11
2. Anàlisi de la situació macroeconòmica i social....15
2.1. Evolució macroeconòmica de l'economia catalana....15
2.2. Risc de pobresa i exclusió social....17
3. Estructura productiva....22
4. Teixit empresarial....25
5. Anàlisi del mercat de treball....29
5.1. Activitat, ocupació i atur....29
5.1.1. Evolució de les grans xifres....29
5.1.2. Impacte de les característiques de la persona en el mercat laboral....39
5.2. Qualitat de l'ocupació....71
5.2.1. Temporalitat de l'ocupació....71
5.2.2. Parcialitat de l'ocupació....74
5.2.3. Nivell Salarial....76
5.2.4. Sobrequalificació en el treball....79
5.2.5. Conciliació de la vida professional i personal....79
5.2.6. Seguretat laboral....81
6. Bibliografia....84
7. Taula de continguts....95

Resum executiu

L'any 2020 i els efectes de la COVID19 han trencat el creixement socioeconòmic i laboral positiu que s'observava a Catalunya, sobretot des del 2013. Les davallades més brusques per tots els indicadors s'observen pel segon trimestre del 2020, moment que coincideix amb les restriccions i limitacions d'activitat de major rigor. Tot i que s'aprecia una lleugera recuperació durant el tercer trimestre del 2020, les caigudes tornen a fer-se més pronunciades al tancament de l'any.

Activitats econòmiques i sectors productius

A nivell de dades macroeconòmiques, destaquen davallades històriques de gran severitat en relació al **PIB**, amb caigudes interanuals del -21,2%, -9,1% i -9,2% en el segon, tercer i quart trimestre del 2020. Si bé es cert que l'emergència sanitària ha afectat negativament a arreu del món, s'aprecien declivis més pronunciats tant a Catalunya com Espanya, en comparació amb països del nostre entorn. Així, la variació interanual del PIB per la UE27 durant el segon trimestre del 2020 se situava en 11,8% (quasi 10 punts percentuals per sota de les dades de Catalunya).

No obstant, els principals organismes internacionals (destacant, l'FMI i el Banc Mundial) el passat mes de desembre del 2020 han revisat a la baixa les previsions de recuperació fetes pel 2021, i Espanya presenta una expectativa de recuperació optimista i aproximadament 3 punts percentuals superior a la de la resta de la Eurozona (creixement al voltant d'un 4-8%, vers el 3,9% de l'Eurozona).

Per sectors productius, tot i que el sector de la construcció és el que ha experimentat contraccions més brusques del PIB; en termes d'atur, és el sector serveis el més afectat (la variació interanual de persones en situació d'atur entre desembre del 2019 i 2020 va ser de 84.427). Tenint en compte que l'economia catalana es troba terciaritzada, representant el sector serveis un 75% del total del VAB de Catalunya, les dades esdevenen especialment greus.

Entrant en detall i pel que fa a les activitats econòmiques, l'impacte més negatiu s'observa per l'hostaleria, l'allotjament, el transport de persones i l'emmagatzematge, amb fortes caigudes del IASSVN. En aquest punt, és important destacar que el comerç, l'hostaleria i el transport representen precisament una quarta part del sector serveis de Catalunya, d'aquí que l'impacte en l'economia i el mercat laboral provocat per la crisi de la COVID19 hagi sigut tant pronunciat.

A més a més, han estat afectades de manera significativa les activitats que es caracteritzen per una major interacció social, destacant les activitats artístiques i d'espectacles (amb una variació interanual de l'atur registrat del 70% el gener de 2021 o de 1.032 persones en valors absoluts) i agències de viatges i operadors turístics (amb una variació interanual de l'atur registrat del 69,92% el gener de 2021 o de 10.470 persones en valors absoluts).

Cal tenir en compte que justament els sectors més castigats per la crisi sanitària, com el turisme, restauració o cultura, ja presentaven unes condicions laborals amb nivells alts de

temporalitat i estacionalitat. Així mateix, en quant a les persones, engloben a un nombre important de joves, dones i nivells formatius baixos, tant tècnics com digitals.

Fent l'anàlisi en funció de les persones afectades pels expedients de regulació de l'ocupació, ja siguin temporals (ERTO) o extintius de la relació laboral (ERO), els resultats són similars als anteriors, encara que amb lleugers matisos. En particular, les activitats d'hostaleria i indústries manufactureres són les que aglutinen la major part, amb un 25% (259.542 en valors absoluts) i un 19% (201.302 en valors absoluts) del total de persones afectades (1.052.699) el desembre del 2020. Els segueixen el comerç a l'engròs i al detall (15% o 161.775 persones) i les activitats artístiques i d'entreteniment (7% o 77.140 persones). Comparant les dades amb setembre del 2020, s'observa que és l'activitat d'hostaleria i les activitats artístiques les que presenten variacions més importants durant el darrer trimestre, amb un increment de 110.146 persones afectades la primera, i 33.185 la segona. Per tant, a excepció de la indústria manufacturera, la resta segueix corresponent al sector serveis.

Si a les dades anteriors s'afegeixen els moviments de comptes de cotització, com a variable que mesura la destrucció i creació d'empreses, s'obtenen els següents resultats. (1) Que les activitats essencials com les activitats postals i de correus, activitats sanitàries i d'energies elèctriques o gas mostren una tendència en positiu tant en l'increment de llocs de treball com en el número de comptes de cotització; (2) Que la fabricació de productes farmacèutics, cinema i vídeo i serveis d'informació han tingut un millor comportament pel que fa als llocs de treball en comparació al comportament pitjor en l'evolució de comptes de cotització, i (3) que altres sectors com els serveis de menjar i begudes, altres activitats de serveis personals, activitats artístiques i d'espectacles, i d'agències de viatges han tingut un millor comportament en l'evolució de comptes de cotització i pitjor en llocs de treball; probablement perquè s'ha fet un ús menor de mesures com els ERTO i s'ha optat amb més freqüència pels acomiadaments.

Teixit empresarial

Per poder predir la rapidesa de la recuperació de la crisi de la COVID19 és important tenir en compte l'estructura del teixit empresarial de Catalunya. De manera similar que a la resta de països occidentals, predominen les empreses sense personal assalariat, les petites i les mitjanes (fins a 49 persones treballadores). En particular, representen el 98,71% del teixit empresarial i engloben al 70% de les persones treballadores. Aquestes xifres són especialment importants, sobretot si és té en compte que, segons les últimes dades publicades, entre setembre del 2019 i setembre del 2020 s'ha observat la sortida de 45.202 comptes de cotització, i l'entrada de 26.335, sent el balanç final un descens interanual de 18.867 comptes. Les xifres anteriors, corresponen en la seva gran majoria a micro i petites empreses. És per això que el Banc d'Espanya posa èmfasi en la degradació dels balanços de les empreses, especialment petites i mitjanes, sobretot per la menor disponibilitat de recursos i marges per suportar l'actual crisi sanitària.

Les persones treballadores per compte propi també representen una part important del teixit empresarial. El desembre del 2020 se situaven en 550.493 afiliats per compte propi a la Seguretat Social a Catalunya (549.700 en el REPTA), representant el 16,8% del total

nacional, i 329.414 autònoms persones físiques. L'anterior implica una variació interanual negativa del -0,15%. Amb tot, aproximadament 1 de cada 6 persones treballadores a Catalunya és autònom/a (xifra lleugerament superior a la de la UE27 que se situa en 1/7). Aquestes xifres preveuen incrementar-se en curt i mig termini, sobretot si és té en compte la TEA (Taxa d'activitat empresarial), que era del 8,3% en el 2019 a Catalunya i que ha vingut incrementant-se en els darrers anys i les enquestes que indiquen que l'emprenedoria com a necessitat i oportunitat creixerà properament. Precisament, aquest fet que ja es pot apreciar amb l'increment del número d'afiliacions en termes absoluts entre el tercer i quart trimestre del 2020.

En tot cas, no pot oblidar-se que la COVID19 ha deixat a les persones autònomes com un dels col·lectius més afectats. Alguns estudis (ex. Estudi sobre la situació de l'autònom en la crisi COVID19, maig del 2020, Infoautónomos i Universitat de Granada) mostraven que aproximadament un 54% de les persones autònomes van acollir-se a la primera onada de mesures extraordinàries impulsades per fer front a la pandèmia. Així mateix, l'enquesta realitzada el passat gener del 2021 per l'Associació de Treballadors Autònoms (ATA) reflecteix que aquest col·lectiu, a nivell estatal, estima les seves pèrdues de l'any 2020 en més de 65 milions d'euros, el que significaria que 1 de cada 3 acumularia pèrdues de 30.000 euros. De manera similar, les dades indiquen que aproximadament uns 400.000 autònoms tenen els seus negocis o activitats tancades en l'actualitat, i un 5,5% es troba en aquesta situació des de març del 2020. En termes de facturació, l'enquesta de la ATA deixa entreveure que un 83,6% afirma que la seva xifra de negocis s'ha vist reduïda respecte 2019, i per la meitat, la caiguda ha sigut superior al 60%.

A nivell de digitalització del teixit empresarial, és important ressaltar que la COVID19 ha accelerat la transformació digital tant de la societat com de les empreses. Tenint en compte que alguns estudis (*e-commerce in Europe 2020*) situen a Espanya com el país on més ha incrementat la compra *online* per efecte directe de la COVID19, i en concret, en els productes relacionats amb el sector farmacèutic, moda, electrodomèstics, cosmètica, llibreria, decoració i alimentació, i que les petites i mitjanes empreses són les que es troben en un punt de partida menys desenvolupat, és important donar suport en la transició tecnològica, tant del model productiu com en el *re-skilling* i *up-skilling* de les persones treballadores.

En aquest punt i en relació amb la transformació tecnològica, cal destacar, per últim, la incidència del teletreball derivada de la COVID19. Tot i que no existeixen dades oficials que quantifiquin estrictament el teletreball, l'Enquesta de població activa (EPA) proporciona informació sobre el treball a distància. Les dades pre-pandèmia mostren una incidència del treball a distància reduïda i que afectava a un 8,6% dels ocupats a Catalunya, xifra molt per sota de la mitjana de la UE27 (14,4%). Les mesures de confinament aplicades el 2020 per controlar la pandèmia han disparat el teletreball a Catalunya, que s'ha situat en un 21,2% i en un 17,9% durant el segon i tercer trimestre, respectivament.

Mercat de treball i grans xifres

La crisi de la COVID-19 ha empitjorat els principals indicadors del mercat laboral a nivell global, a la vegada que incrementat les desigualtats socials, doncs les persones amb major

afectació negativa són, en termes generals, les que ja presentaven condicions més desfavorides segons l'històric de dades.

Així, observant les **xifres d'evolució dels demandants d'ocupació**, s'aprecia un creixement exponencial sobretot entre maig i juny del 2020; posteriorment, els números segueixen incrementant però de manera més moderada. En particular, mentre que el número de demandats d'ocupació es redueix un 7% el 2018 i un 2% el 2019, l'any 2020 tanca amb un increment del 153% (passant de 514.477 persones el gener del 2020 a 1.3030.381 el desembre del 2020).

Les dades d'evolució de les **afiliacions a la seguretat social** mostren resultats similars, destacant que, amb la COVID19, les variacions interanuals es tornen negatives, fet que no succeïa des de 2013. En particular, és el segon trimestre del 2020 el més afectat amb una caiguda interanual del -5,12%. El desembre del 2020 es tanca amb una caiguda del -2,2%. En aquest punt, és important destacar que la majoria de les persones que han perdut el lloc de treball ho ha fet en comptes de cotització que han desaparegut. És a dir, 3 de cada 4 llocs de treball destruïts es localitzaven en comptes de cotització que ja no existeixen (pel seu tancament o perquè ja no disposen de personal assalariat). Això implica que la destrucció de llocs de treball ha estat menys intensa que la produïda a l'inici de la crisis del 2008. Especialment perquè el teixit productiu que roman actiu ha reduït les seves plantilles (-1,4%) menys que el que es registrà a setembre del 2009 (-5,5%). Aquest fet es deu a l'ús de l'eina dels ERTOS i no tant els acomiadaments.

Entrant en els **Expedients de Regulació Temporal de l'Ocupació** (ERTO), com una de les eines principals utilitzades per les empreses per pal·liar els efectes immediats de la crisi COVID19 i evitar els acomiadaments, destaquen els següents punts. Si bé durant el període gener del 2019 a desembre del 2019, el número d'expedients registrats a Catalunya s'elevava a 403, afectant a 10.059 persones, en el període gener del 2020 a desembre del 2020, aquestes xifres creixen exponencialment fins a situar-se en un acumulat de 130.556 expedients que afecten a 1.052.699 persones. El 99,2% de les persones afectades ho han estat en format ERTO (i no per ERO), essent la mesura més comuna la suspensió del contracte (86%).

Dades mensuals mostren que l'abril del 2020 ha sigut el que ha presentat major incidència; en particular, hi havia 590.265 persones treballadores afectades per Expedients de regulació, essent la majoria ERTOs (589.917). Si bé a partir d'aleshores les xifres comencen a reduir-se, el número d'ERTOs pateix un altre pic el novembre del 2020 amb 111.162 persones afectades a causa de les noves mesures restrictives imposades per fer front a la segona onada de la pandèmia. Per la seva banda, l'octubre va ser el mes amb menys persones en ERTO des de l'inici de crisi sanitària (65.165 dones i 65.528 homes).

Pel que fa als EROs equivalents a extinció de contracte, aquests creixen sobretot en el mes de novembre del 2020 (1.692 persones afectades); i és que fins aleshores, la mitjana d'EROS se situava en 560 al mes. Per tant, les dades anteriors poden estar indicant una tendència on els EROs comencin a créixer. De fet, el desembre del 2020 acabava amb 1.06 persones en ERO, xifra molt per sobre de la mitjana de 560.

Finalment i en quant a **projeccions futures**, les previsions de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) o la Generalitat de Catalunya estimen caigudes de l'ocupació que no arriben al 10% en el pitjor dels escenaris i que són inferiors als ritmes de descens que es projecten per a l'activitat econòmica, de manera que el comportament de la productivitat acabaria sent procíclic, seguint la tendència dels països de l'entorn. Pel que fa a l'atur, s'estimen increments de fins al 16% en el pitjor dels escenaris.

Mercat de treball i la persona

L'històric de dades dels darrers anys segueix estant marcat per bretxes importants entre **homes i dones** en els principals indicadors del mercat de treball; en particular: en els salaris, els índexs de temporalitat i parcialitat i en els nivells d'atur, ocupació i taxa d'activitat. Ara, la COVID19 ha tingut una major incidència en les dones, incrementant, per tant, les bretxes anteriors, en un context on el gènere femení representa el 51% de la població a Catalunya.

En particular, la diferència d'uns 10 punts percentuals en la taxa d'activitat d'homes i dones a favor dels primers, no s'aconsegueix reduir en el període 2012-2020. Pel que fa a la taxa d'atur, la bretxa de gènere s'ha anat minorant de manera progressiva des de 2016; tendència que s'ha trencat el 2020 (l'any ha tancat amb una taxa d'atur del 13,4% per les dones i del 11,9% pels homes). En la taxa d'ocupació, les diferències de gènere d'uns 8 punts percentuals que marcaven el període 2012-2019, s'incrementen a uns 9 punts percentuals en l'any 2020.

Amb tot, pot dir-se que la covid19 ha tingut un fort impacte en l'ocupació femenina en el 2020.

A **nivell d'edat**, són les persones joves d'entre 16 i 29 anys les més afectades per la crisi de la COVID19, juntament amb les majors de 45 anys.

Pel que fa al primer col·lectiu (joves d'entre 16 i 29 anys), aquest concentra el gruix de la destrucció d'ocupació i així, el desembre del 2020, hi havia 185.800 joves a l'atur, 55.000 més que el mateix trimestre de l'any 2019. D'aquí se'n deriven dues conseqüències: per una banda, l'increment de joves que no estudien i no treballen (representaven el 16% del total de joves), i per l'altra, en la reducció de la taxa d'emancipació al 18,6% el quart trimestre del 2020, la xifra més baixa des de 2007.

Entrant en detall: són els joves d'entre 16 i 19 anys els que es troben en una pitjor situació (taxa d'atur del 55,4%), seguits dels de 20 a 24 anys (34,3%), i en menor mesura, els de 25 a 29 anys (18,5%). I segons altres característiques de la persona, la taxa d'atur ha crescut especialment entre les persones joves de nacionalitat estrangera (del 21,4% al 40,4% en el darrer any) i les persones joves sense estudis (del 30,2% al 46,6%). Malgrat l'anterior, cal tenir en compte que el col·lectiu de joves representa el 15% de la població de més de 16 anys en edat de treballar i per tant, mentre que en termes relatius són els més afectats, no és així en termes absoluts. En efecte, entre el quart trimestre del 2019 i el quart trimestre del 2020, s'han destruït 137.500 llocs de treball, dels quals 15.000 corresponen a persones entre 16 i 19 anys i 20.000 a aquelles entre 20 i 24 anys.

Pel que fa a les persones majors de 45 anys, cal tenir en compte la seva situació d'especial fragilitat. En termes de contractació, Catalunya ja presentava el 2019 una de les taxes de contractació més baixes d'Espanya (d'un 21,96% vers el 25,72% d'Espanya). Amb la COVID19, la situació esdevé encara més sensible, i és que en cas de pèrdua del seu lloc de treball, es poden trobar amb majors dificultats per tornar a ocupar-se; amb l'impacte immediat que això comporta en la seva autonomia, en la seva salut i en el seu entorn familiar, a la vegada que impacte en el seu futur, doncs incideix de manera directa en la seva cotització per la seva jubilació, i per tant, poden esdevenir persones en risc de pobresa i exclusió social. De fet, dades de gener del 2021 sobre l'atur registrat indiquen que el 50% de les persones registrades a l'atur, són majors de 45 anys.

A nivell d'estudis, destaca que aproximadament un 50% de la població activa ha assolit, com a màxim, un nivell equivalent a programes de formació bàsica i desenvolupament general, fet que denota, en termes generals, una baixa qualificació que pot acabar incidint en la productivitat econòmica i competitivitat empresarial.

Durant l'any 2020 i arran de la COVID19, la població ocupada cau en tots els nivells d'estudis encara que s'observa una correlació negativa entre nivell d'estudis i reduccions de la població activa. És a dir, a major nivell d'estudis, la caiguda és menor. Així, mentre que les variacions interanuals de la població analfabeta o amb educació primària cauen un 16, 19 i 22% pel segon, tercer i quart trimestre del 2020, ho fan en un 4, 3 i 0,1% per la població amb estudis superiors.

Desglossar l'anàlisi segons la **nacionalitat** de la persona és important, sobretot perquè en el 2020, les persones estrangeres representaven un 17% del total de la població activa de Catalunya, xifra superior a la de la resta d'Espanya. En quant al perfil de la persona estrangera a Catalunya destaquen els següents trets característics: amb origen en un país aliè a la UE, home, d'entre 30 i 40 anys, amb estudis primaris, i en ocupacions elementals o en el sector de la restauració o venda al públic.

Ateses aquestes característiques, és plausible que la COVID19 hagi afectat amb més força aquest col·lectiu que no pas als nacionals. En conseqüència, les diferències a les taxes d'activitat s'incrementen (el quart trimestre del 2020 la taxa d'activitat de la població estrangera se situava en el 75,8%, vers el 78,4% de la població nacional). El mateix succeeix amb les taxes d'ocupació (55,1% dels estrangers vers el 69,6% dels nacionals), amb una bretxa de més de 10 punts percentuals. L'impacte més important s'observa a la taxa d'atur, doncs la de la població estrangera es dispara fins arribar al 27,2% el quart trimestre del 2020 (vers el 11,1% de la població nacional). Cal destacar que també la taxa d'atur de les dones estrangeres (28,7%) era el doble que la taxa d'atur del total de dones (14,3%).

Un altre efecte de la COVID19 ha estat el canvi en les dinàmiques relatives a la durada de l'estada de demandant d'ocupació de les persones estrangeres; i és que fins el 2019 l'estada com a demandant d'ocupació dels/les estrangers/es era relativament curta i inferior a 6 mesos. Arran de la pandèmia les variacions interanuals entre desembre del 2019 i desembre del 2020 de les durades de la demanda entre 6-12 mesos s'incrementen un 246% (27.313 en valors absoluts) i les de més de 12 mesos un 86,4% (18.848 en valors absoluts),

vers a la reducció de les durades de 6 mesos com a màxim (-27% o -12.869 en valors absoluts).

Pel que fa a les persones amb **diversitat funcional**, les últimes dades públiques daten el 2018 i denoten la fragilitat d'aquest col·lectiu. Així, la seva taxa d'activitat era del 35%, 46 punts inferior a la de la població sense discapacitat. La taxa d'ocupació va ser del 27%, 44,9 punts inferior a la de les persones sense diversitat funcional. Per la seva banda, la taxa d'atur va superar en 11,9 punts a la de la població sense diversitat funcional (23,1% enfront de 11,9%). Per la seva banda, les persones amb malaltia de salut mental i segons dades de l'INE per l'any 2019 indiquen que la taxa d'ocupació d'aquest col·lectiu ha vingut reduint-se any rere any, fins a tancar el 2019 amb una xifra del 16,9% a Espanya.

Com a **situacions d'especial risc**, s'han identificat 3: (1) les persones aturades de llarga durada; (2) persones de famílies monoparentals, i (3) les dones que han patit violència masclista.

En relació a la primera, tot i que la taxa d'atur de llarga durada s'ha reduït significativament durant el període 2012-2020 passant d'un 11 a un 3,6%, el risc d'aquest col·lectiu segueix sent molt elevat per les dificultats de reinserir-se en el mercat laboral, ja que la probabilitat de trobar un lloc de treball baixa a mesura que es prolonga l'estància a l'atur. Segons les característiques de la persona, destaca l'afectació a certes categories: (1) les dones, doncs representen el 60% de les persones en situació d'atur de llarga durada el desembre del 2020; (2) les persones majors de 45 anys, doncs representen el 63% de les persones en situació d'atur de llarga durada el desembre del 2020 (3) les persones amb estudis secundaris obligatoris com a màxim, doncs del l'atur registrat per aquest col·lectiu, representaven el 88% el desembre del 2020, i (4) joves d'entre 16 i 24 anys ja que tot i que representen el 9% del total de persones aturades de llarga durada, la variació interanual entre desembre 2019 i desembre del 2020 és del 347,6% (15.866 en valors absoluts).

En quant al segon (persones de famílies monoparentals), les últimes dades publicades de l'INE indiquen que el 2019, el 10% de les famílies de Catalunya eren monoparentals, i d'aquestes, en el 80% es trobava una dona al capdavant. El fet que les encapçalades per mares siguin significativament més nombroses, permet inferir que quan es parla de monoparentalitat majoritàriament es fa referència a la monoparentalitat femenina. Dades del mercat laboral publicades per entitats com la Fundació Adecco (2016) o Save the Children (2015) mostren que el 52% de les dones al capdavant d'una família monoparental està desocupada o treballa en l'economia submergida. A les dades anteriors cal afegir que de les dones desocupades, gairebé el 70% fa més d'un any que no tenen feina. Estudis més recents encara insisteixen en les dificultats d'accés al món laboral de les dones a càrrec de famílies monoparentals sobretot perquè el mercat de treball ofereix poques oportunitats per conciliar la vida personal i la familiar; i aquesta situació és encara més greu si no hi ha el suport familiar o existeixen dificultats per accedir a serveis públics.

En relació al tercer (dones que han patit violència masclista), tot i no haver-se disposat de dades relatives al mercat laboral, sí que s'han pogut apreciar indicis que informen de què l'assetjament sexual i la violència masclista requereixen d'un tracte diferenciat per part dels Serveis Públics d'Ocupació. Segons les dades d'una enquesta llançada per l'Observatori

de la igualtat de gènere de la Generalitat el 2019, el 41,4% de les dones enquestades a Catalunya han estat víctimes de violència masclista en l'àmbit de la parella al llarg de la seva vida. Tanmateix, el 63% d'aquestes dones han manifestat haver estat víctima de la violència psicològica. Finalment, el 50,9% de les dones enquestades a Catalunya manifesta que han estat víctimes d'assetjament sexual al llarg de la seva vida i l'11,9% en el darrer any. Pel que fa a l'assetjament reiterat o stalking, el 15,5% de les dones a Catalunya expressa que l'han patit al llarg de la seva vida. A tot l'anterior cal afegir les dades de 2020 on pot observar-se l'increment de les trucades a la línia 900 900 120, sobretot en el mes de març durant el període de confinament.

Mercat de treball i qualitat de l'ocupació

Els índexs elevats de temporalitat, parcialitat i sobrequalificació a la feina de les persones treballadores són una de les tasques pendents de Catalunya, doncs els nivells encara es troben lluny dels de la UE27.

Pel que fa la **temporalitat**, el 2019 tancava amb una xifra del 19,6% a Catalunya, inferior a la d'Espanya (23,93%), però uns 6 punts percentuals superiors a la de la UE27 (13,4%). Durant l'any 2020 s'ha reduït l'índex de temporalitat, tot i que les causes es deuen, probablement, a la reducció generalitzada de la contractació, tant temporal com indefinida, tal i com va succeir durant la crisi de 2008. De fet, cal tenir en compte que la destrucció d'ocupació al llarg de 2020 s'ha concentrat, sobretot, en les persones treballadores amb contractes temporals, i dins d'aquí, en les que tenien contractes de més curta durada. A nivell d'edats, són els joves els principals afectats per la temporalitat. El 2019 la taxa de temporalitat afectava a més del 70% de les persones compreses entre 16 i 24 anys, més de 20 punts percentuals per sobre de UE.

Centrant-se en la durada dels contractes temporals, predominen els extremadament curts amb durades inferiors a un mes (40%), i que engloben principalment a persones amb nivells educatius baixos i dones. Amb tot, l'índex de rotació laboral es manté al llarg del temps al voltant de 2,5 contractes per persona contractada.

La taxa de **parcialitat** s'ha mantingut estable en el temps al voltant del 15%, xifra inferior a la de la UE27 que fluctua entre el 21-22%. Amb la COVID19 succeeix el mateix que amb la temporalitat, i la parcialitat es redueix, per la baixada de la contractació generalitzada i la implementació de mesures flexibilitzadores com el teletreball. A nivell de gènere, les dones presenten una taxa de parcialitat 15 punts percentuals superior a la dels homes, sobretot per les obligacions familiars assumides i la perpetuació dels rols de gènere. Tanmateix, la parcialitat involuntària és elevada i se situa al voltant del 50%, afectant sobretot a les persones joves menors de 32 anys.

Les últimes dades públiques en relació a la **sobrequalificació** mostren que 1 de cada 3 persones ocupades es troba sobrequalificada per dur a terme la seva feina, afectant sobretot a les dones (amb un percentatge del 41%, vers el 34,8% dels homes) i els majors de 45 anys, (aproximadament el 60% de la creació d'ocupació per aquesta franja d'edat es considera sobrequalificada).

Finalment, els **salaris** mitjos anuals de Catalunya, tot i que han incrementat en els últims anys, continuen essent un 21% inferiors al salari mig de la UE27. I de fet, la bretxa de remuneracions entre Espanya i la UE s'amplia any rere any.

La bretxa salarial de gènere, tot i que es redueix des de 2015, segueix sent elevada i se situava en 5.726€ el 2018. A més, la bretxa s'incrementa amb l'edat al llarg de la carrera professional i en incrementar les responsabilitats familiars. En aquest sentit, dades d'Eurostat deixen patent que en observar la bretxa salarial de gènere segons categoria, les dones directores són les més perjudicades; i és que guanyen un 23% menys per hora que els homes en la mateixa posició.

A tot l'anterior, cal afegir que, en general, les dones duen a terme més hores de treball no remunerat (tasques de la llar i cura dels nens) i els homes més hores de treball remunerat; de fet, només el 8,7% dels homes de la UE treballen a temps parcial, vers quasi un terç de les dones. Per altra banda, hi ha una sobrerrepresentació de dones en sectors amb nivells salarials relativament baixos tals com posicions d'atenció al client, vendes o educació. Avui dia, encara existeixen sectors eminentment mascunilitzats, destacant les ciències, tecnologia o enginyeria on de mitjana, més del 80% són homes. Tanmateix, les dones accedeixen a menys posicions executives; específicament, menys del 7% dels consellers o directors generals de les empreses principals son dones.

La combinació dels factors anteriors provoca que les dones tendeixen a guanyar menys per hora que els homes, fan menys hores de treball remunerat i hi ha menys dones ocupades que no pas homes. És per això que el Parlament Europeu segueix insistint en la necessitat de garantir el principi d'igualtat de retribució, i en la importància d'invertir en serveis d'educació i atenció a la primera infància; en mesures de conciliació personal i laboral, i en la promoció de la formació professional i l'aprenentatge al llarg de la vida per les dones per tal de facilitar l'accés a feines de qualitats, incentivar les oportunitats de reciclatge i millorar l'adaptació als canvis del mercat.

1. Demografia a Catalunya

Les dades demogràfiques de Catalunya es mantenen constants en el temps i es mouen prop dels 7 milions de persones, essent les variacions mitjanes anuals d'un 0,35%.[1] El 2020, la població catalana representava aproximadament un 16% del total de la població espanyola de 46 milions, concentrant-se la majoria de la població a la província de Barcelona (74%), seguida de Tarragona (10%) i Girona (10%), i en menor terme, Lleida (6%). A futur, i segons les projeccions estadístiques dutes a terme per l'Idescat on es defineixen 3 escenaris, se segueix la tendència històrica per l'escenari mitjà, on el volum de població arriba als 8 milions l'any 2030. Per la seva banda, l'escenari alt assoleix aquesta xifra el 2025, mentre que l'escenari baix redueix la població a partir de l'any 2026.[2]

Pel que fa a la distribució per gènere, existeix paritat, trobant-se la representació de les dones lleugerament per sobre que la dels homes (51% vers el 49% dels homes), fet que implica una ràtio de 1,03 dones per cada home.

A nivell d'edats, la població catalana segueix la tendència de països occidentals on destaquen nivells d'envelliment elevats. En particular, el 31% de la població té més de 55 anys i la població amb edat de treballar representa un 61% (edats compreses entre els 17 i 64 anys).

Gràfic núm. 1: Evolució de l'índex d'envelliment per a Catalunya i Espanya (2012-2020)

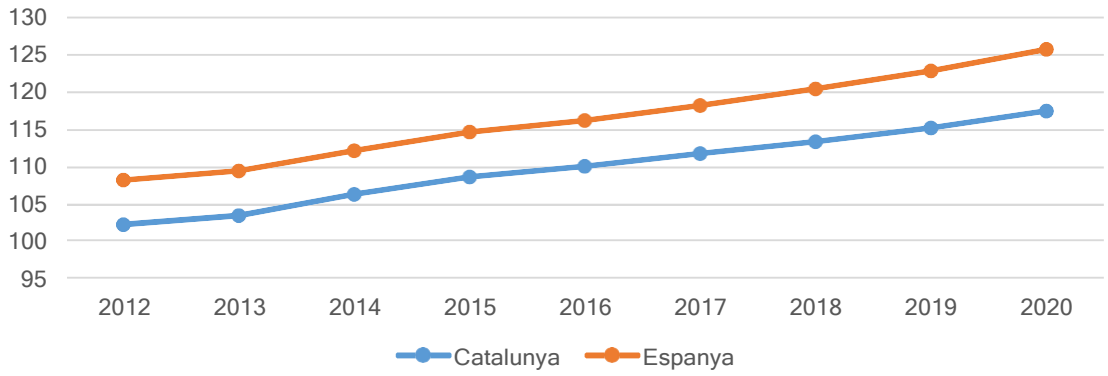

Font: Institut Nacional d'Estadística, INE. Índex d'Envelliment per comunitat autònoma https://www.ine.es/jaxiT3/Tabla.htm?t=1452

Entrant en detall; l'índex d'envelliment[3] ha passat d'un 102,41 a un 117,54 entre 2012 i 2020 a Catalunya, xifres lleugerament inferiors a les d'Espanya (108,34 el 2012 i 125,75 el 2020). Aquesta diferència pot deure's a la proporció elevada, en termes relatius, de persones estrangeres que s'ubiquen a Catalunya, les quals de mitjana, tenen menys de 40 anys.

[1] IDESCAT, xifres de població, https://www.idescat.cat/tema/xifpo?lang=es
[2] IDESCAT, població projectada a 1 de gener segons escenari (base 2018). Catalunya, 2018-2061. https://www.idescat.cat/pub/?id=proj
[3] L'índex d'envelliment es defineix com el percentatge que representa la població major de 64 anys sobre el total de la població menor de 16 anys.

Per la seva banda, per nivell d'estudis, tant a Catalunya i Espanya predominen les persones amb estudis d'educació superior amb una mitjana del 33%, xifra superior a la de la UE27 (28%). En canvi, en els estudis secundaris, Catalunya està 13 punts per sota de la mitjana de la UE.[4] Cal destacar que a nivell de gènere, on s'observen majors disparitats és en nivells d'educació extrems; i és que són les dones las que tenen major representació dins de la categoria d'estudis primaris o incomplets (13% per les dones vers el 11% dels homes). No obstant, aquesta tendència es reverteix pels nivells d'educació superior, on són ara les dones les que ostenten nivells més elevats (34% vers un 32% dels homes). Centrant l'atenció en la població activa, destaca que aproximadament un 50% ha assolit, com a màxim, un nivell equivalent a programes de formació bàsica i desenvolupament general[5], fet que denota, en termes generals, una baixa qualificació que pot acabar en la productivitat econòmica i competitivitat empresarial.

Malgrat l'anterior, amb la crisi COVID19, ha baixat la proporció d'estudiants. En particular, el percentatge de joves que estudien era del 39,8% el quart trimestre de 2020. És una xifra lleugerament inferior a la del mateix trimestre de l'any anterior (41,4%), a pesar que en els darrers anys la proporció de joves estudiants havia crescut durant els períodes d'increment de l'atur.

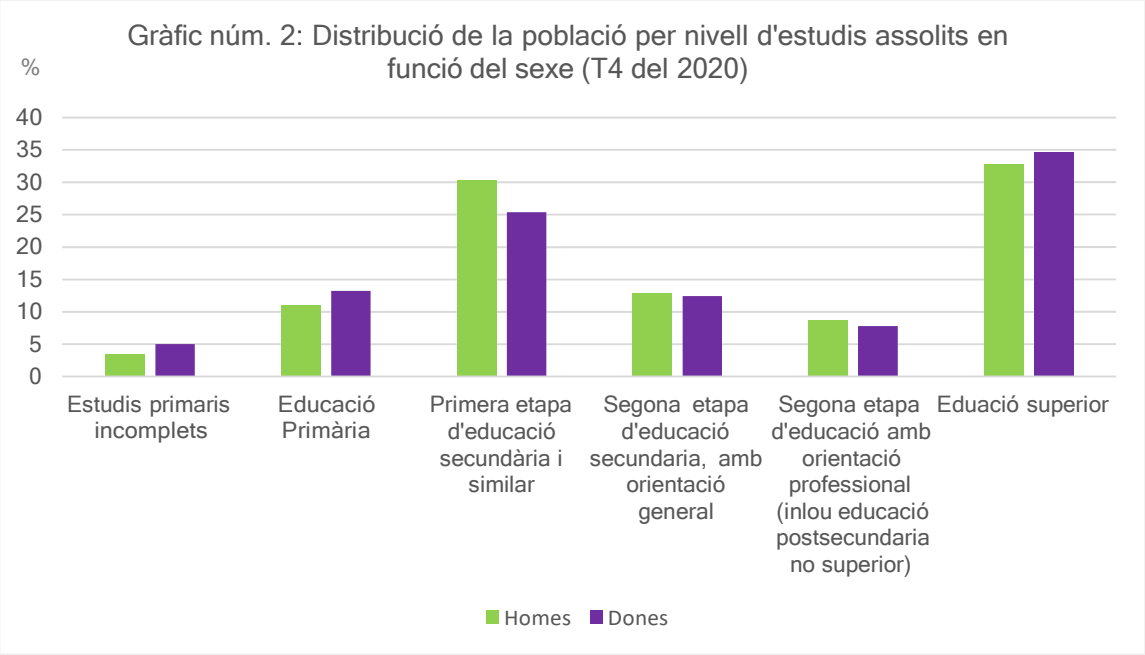

Font: INE, Població a Catalunya de 16 i més anys per nivell de formació assolit, gènere i edat, https://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=6347#!tabs-tabla)

[4] Idescat, Població de 20 a 24 anys amb estudis de nivell secundari, per sexe. https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10099

[5] Idescat, Població activa per sector d'estudis del nivell màxim de formació assolit, http://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=sci560

Centrant-se en la taxa d'abandonament escolar, tot i que aquesta s'ha reduït tant a Catalunya com a Espanya durant el període 2012-2019, passant de 24,2 al 19% a la primera i del 24,7 al 17,3% a la segona, les xifres són superiors a les de la UE27, amb una taxa del 10,2% el 2019.[6]

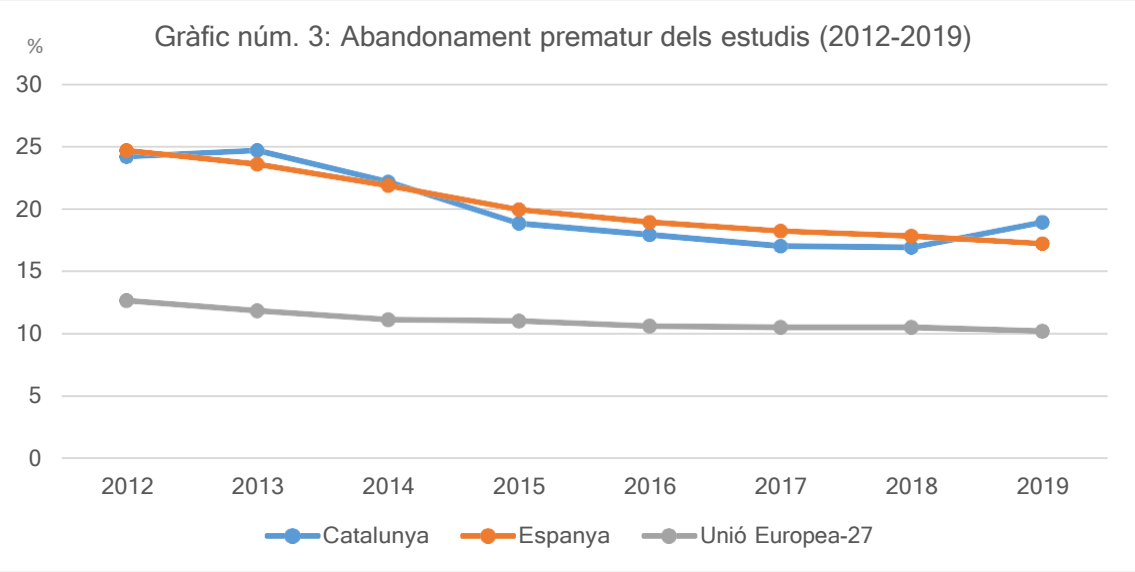

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT (febrer 2020). Abandonament prematur dels estudis. https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10101

Una altra dada de rellevància a nivell de demografia es la relativa amb l'emancipació residencial juvenil, doncs destaca que pel segon trimestre de 2020 només 2 de cada 10 joves de 16 a 29 anys vivia en una llar independent, xifra que ha experimentat una caiguda interanual de 2,3 punts respecte 2019, i que tot i ser superior a la del Estat, és una de les més baixes de la UE.[7]

Finalment, la població estrangera representa al voltant del 15% sobre el total de la població a Catalunya durant el període 2012-2019, encara que s'ha reduït lleugerament, passant de 1.186.779 persones el 2012 a 1.159.427 el 2019.[8] Segons la nacionalitat, aproximadament ¼ provenen d'Àfrica, un altra ¼ part d'altres països de la UE, seguits dels provinents d'Amèrica del Sud (8,3%) i Àsia i Oceània (15%). En menor mesura, es troben les persones d'origen d'Amèrica del Nord i Central (8,3%) i d'altres països de la UE28 (6,7%).

Malgrat les dades anteriors, sí que és cert que entre 2018 i 2019 hi ha un creixement important del 7,15% (77.228 en valores absoluts) que s'apropa a les xifres de migracions pre-crisi del 2008 i que podria indicar una tendència a l'alça en el futur; tendència que s'ha vist frenada per la COVID19.

[6] Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT (febrer 2020). Abandonament prematur dels estudis. https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10101
[7] Observatorio de enmancipación, balance general, primer trimestre de 2020, Consejo de la joventud de España, pág 14.
[8] Idescat, evolució de la població total i estrangera, 2000-2019, http://www.idescat.cat/poblacioestrangera/?b=0&lang=es

ASPECTES DESTACATS

- La **població catalana** ascendeix a uns **7 milions de persones** i representa el 16% de l'estat espanyol.
- Les **dones representen el 51%** de la població catalana.
- **Les persones estrangeres tenen un pes del 15%** sobre el total de la població catalana, provinent la majoria d'altres països de la UE i d'Àfrica
- La població amb **estudis superiors és superior a la de la UE27** (33% vers el 28%)
- **L'envelliment de la població** a Catalunya és **superior al de la UE27** (taxa d'envelliment del 24% vers al 16% de la UE)

2. Anàlisi de la situació macroeconòmica i social

Aquest apartat se centra en l'estudi de l'evolució de les principals magnituds macroeconòmiques, tals com el PIB per càpita, seguit dels índexs de distribució de la riquesa i una aproximació als nivells de desigualtat, pobresa i inclusió social.

2.1. Evolució macroeconòmica de l'economia catalana

Durant el període 2012-2019, el PIB per càpita de Catalunya ha crescut a una taxa mitjana del 2,5% i s'ha situat aproximadament un 18% per sobre del PIB per càpita d'Espanya. Així, mentre l'any 2012 aquest indicador ascendia a 25.806 euros (enfront a 22.048 euros d'Espanya), el 2019 se situava en 31.110 euros (enfront a 26.438 euros d'Espanya), xifra molt similar al PIB per càpita de la UE-27 (31.160 euros). Per tant, destaca un creixement positiu, constant i moderat al llarg del temps.

Gràfic núm. 4: Evolució del PIB per càpita (2012 - 2019)

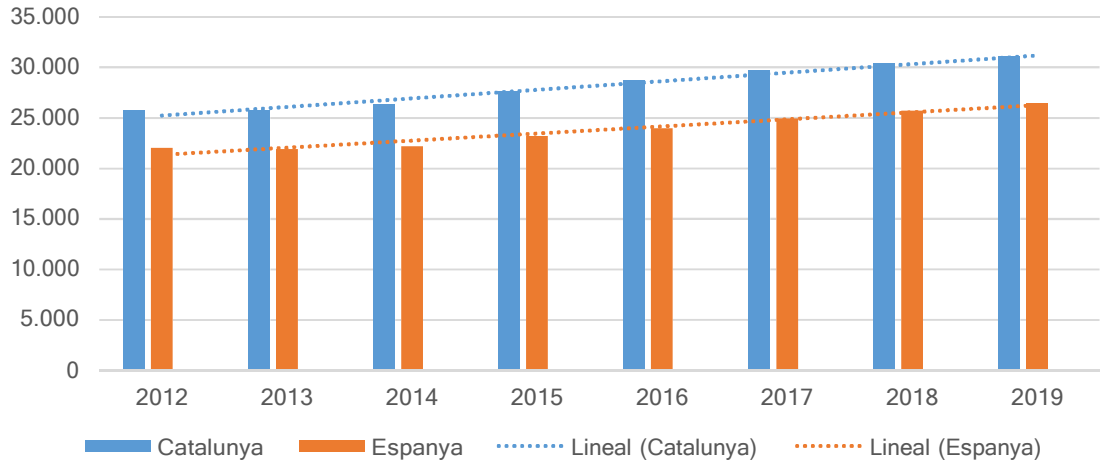

Font: PIB per habitant, https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10131&lang=es

No obstant, la tendència a la alça s'ha revertit durant l'any 2020 arran de la pandèmia provocada per la COVID19, i es que durant el segon trimestre el PIB a Catalunya ha patit una variació interanual del -21,2%, el tercer trimestre del -9,1% i el quart trimestre del 9,2% davallades històriques de gran severitat. Si bé es cert, que l'emergència sanitària ha afectat negativament a arreu del món, si s'aprecien declivis més pronunciats tant a Catalunya com Espanya, en comparació amb països del nostre entorn. A mode d'exemple, la variació interanual del PIB per la UE27 durant el segon trimestre de 2020 se situava en 11,8% (quasi 10 punts percentuals per sota de les dades de Catalunya). Pel que fa a les millores observades durant el tercer i quart trimestre i al canvi de tendència en el tancament d'any, cal buscar la causa en l'aixecament gradual de moltes de les restriccions i limitacions d'activitat produïdes entre maig i finals de juny.[9]

[9] PM, Previsions macroeconòmiques, Escenari macroeconòmic de Catalunya 2020-2021, Octubre 2020, Generalitat de Catalunya, Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda

Organismes internacionals com el Fons Monetari Internacional (FMI)[10], han revisat a la baixa les previsions de recuperació fetes pel 2021, i és que les estimacions d'octubre 2020, situaven el creixement del PIB espanyol en el 7,2%, dada que contrasta amb el 5,9 publicat a gener de 2021.[11] De manera similar, el Banc Mundial es refereix a la situació macroeconòmica global com la major recessió mundial en dècades.[12] Per la seva banda, el Banc d'Espanya estableix una recuperació que girarà al voltant d'un creixement del 4,2 i 8,6% del PIB[13], i la Unió Europea la situa en un 6,8% per Espanya, quasi 3 punts percentuals per sobre de la Eurozona (3,9%).[14]

Tanmateix, important conèixer i entendre com han canviat els patrons de consum dels consumidors i consumidores arran de la COVID19 per tal de distingir allò que és conjuntural de la part estructural. Els estudis destaquen que la acceleració de la venda digital ha vingut per quedar-se, i si abans de la pandèmia aproximadament el 30% de persones consumidores compraven via canals online, aquesta xifra s'ha incrementat a un 46%. De fet, alguns estudis (destacant e-commerce in Europe 2020) situen a Espanya com el país on més ha incrementat la compra online per efecte directe de la COVID19.[15] En concret, són els productes relacionats amb el sector farmacèutic, moda, electrodomèstics, cosmètica, llibreria, decoració i alimentació els que més han incrementat la seva presència online.

En aquest punt és interessant ressaltar que la bretxa digital de gènere en l'ús de les TIC s'ha reduït en 1,3 punts en les compres per internet a favor de les dones durant l'any 2020.[16] A nivell de territori, existeixen disparitats quant a perfils digitals. Segons estudis del Mobile World Capital, és la ciutat de Barcelona la que presenta un perfil persones usuàries més avançat en l'ús d'Internet, amb aproximadament el 31% dels ciutadans. Perfil avançat significa que utilitzen 3 o més dispositius per connectar-se i realitzen 6 o més activitats diferents en línia. Els trets característics d'aquest perfil són: home o dona, de menys de 44 anys, de nacionalitat espanyola, amb nivell d'estudis alt i amb la llar en barris de renda alta o mitjana-alta. Dins de la ciutat de Barcelona, el gruix de la ciutadania (aproximadament un

[10] https://www.reuters.com/article/spain-economy-imf/imf-more-upbeat-on-spains-2020-economic-slump-wary-on-2021-rebound-idUSKBN27T203

[11] https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/WEO/2021/Update/January/English/data/WEOJan2021update.ashx

[12] Subdued Global Economy Revovery, Banc Mundial, Gener 2021. https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects#:~:text=Global%20Outlook,-COVID%2D19%20has&text=The%20baseline%20forecast%20envisions%20a,economies%20will%20shrink%20this%20year

[13] Banco de España, PROYECCIONES MACROECONÓMICAS DE LA ECONOMÍA ESPAÑOLA (2020-2023): CONTRIBUCIÓN DEL BANCO DE ESPAÑA AL EJERCICIO CONJUNTO DE PROYECCIONES DEL EUROSISTEMA DE DICIEMBRE DE 2020, https://www.bde.es/f/webbde/SES/AnalisisEconomico/AnalisisEconomico/ProyeccionesMacroeconomicas/ficheros/be11122020-proy.pdf

[14] Banc Central Europeu, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area countries, https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/annex/eurosystemstaffprojectionsbreakdown202012.en.pdf?cc3c3b291b2fe8e9e2fbbaefdf5f37ce

[15] E-commerce in Europe 2020, How the pandemic is changing e-commerce in Europe, postnord. https://www.postnord.se/siteassets/pdf/rapporter/e-commerce-in-europe-2020.pdf

[16] https://www.mobileworldcapital.com/escletxa-digital/download/escletxa-digital_cas.pdf; https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259925530071&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout&param3=1259926137287 (INE, brecha digital de genero)

35%) es considera usuari intermedi, i en ser el grup més nombrós, els seus trets característics són heterogenis. Per la seva banda, persones usuàries bàsiques representen un 21% i agrupa la ciutadania de més de 45 anys i en major proporció estrangers. Finalment, les persones usuàries esporàdiques són la població de més edat (amb més de 55 anys) i engloben el 13% restant.[17] Es caracteritza per un nivell d'estudi baix i per viure en barris de renda mitjana-baixa o baixa. En tot cas, contínua sent un dels objectius del FSE donar suport a l'adquisició de competències clau, posant especial èmfasi en les capacitats digitals.

Finalment, reinventar les tendes físiques és una altra tendència de caràcter estructural que anirà molt lligada a l'ús de la tecnologia per millorar l'experiència de la persona usuària.[18] Amb tot, el sistema públic d'ocupació ha de jugar un paper rellevant el la capacitació dels/les treballadors/es i facilitar la transició de molts sectors, per una banda, proporcionant els coneixements digitals necessaris en les activitats amb major incidència del teletreball o de la venta online (farmacèutic, moda o cosmètica, per exemple), i per l'altra, facilitant el canvi de sector entre aquells que generen més baixes i els que es mantenen relativament menys afectats (ex. les activitats d'energia i industria extractiva han patit un impacte de la COVID19 moderat).

2.2. Risc de pobresa i exclusió social

La taxa del risc de pobresa oscil·là a Catalunya entre el 19,5 i el 21% durant el període 2012-2019, situant-se per sobre de la taxa per Espanya, i uns 4 punts percentuals per sobre dels de la UE 27.

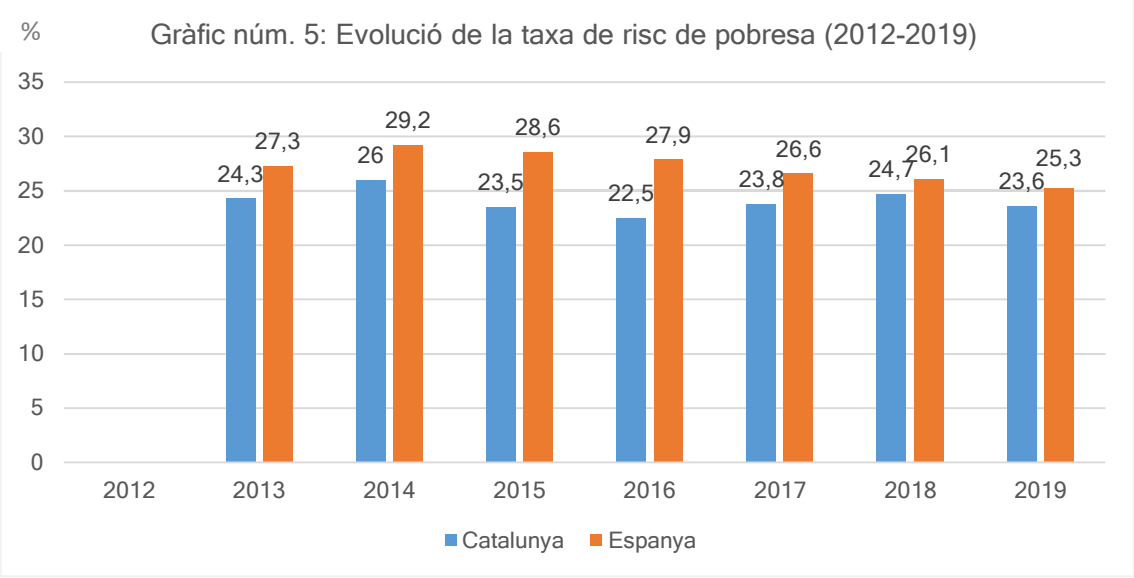

Font: IDESCAT, *Taxa de risc de pobresa o exclusió social i els seus components* (https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10412)

Dades de 2012 per Catalunya i Espanya no disponibles .

[17] Mobile world capital.com (febrer 2016). La Brecha Digital En La Ciudad De Barcelona. Obtingut de: https://www.mobileworldcapital.com/escletxa-digital/download/escletxa-digital_cas.pdf
[18] Consumidores y nueva realidad, KPMG, setembre 2020.

Entrant en detall pot apreciar-se que mentre el risc de pobresa a Catalunya va situar-se en el 23,6% el 2019, 1,1 punts menys que el 2018, aquest va augmentar en les persones de nacionalitat estrangera (el 2019 presentaven una taxa de risc de pobresa del 50,1% vers el 13% de les persones de nacionalitat espanyola). El 2013, la taxa era del 24,3%, i així, en el període 2012-2019 i en valors nets, la reducció total ha sigut modesta de quasi una dècima. Per edats, el col·lectiu que ha vist més millorada la taxa de pobresa ha sigut el de les dones de més de 65 anys; i és que la seva taxa va passar d'un 24,6% el 2018 a un 15,5% el 2019. Comparant les dades anteriors amb les de la UE27, pot observant-se que Catalunya encara se situa per sota de la mitjana europea que es manté constant al llarg del temps, oscil·lant entre el 20,4 i 20,8%.[19] Desglossant, la taxa de risc de pobresa pels seus components pot observar-se que el 2019, la població que vivia en llars amb intensitat baixa de treball a Catalunya era del 8,3% (vers el 10,8% d'Espanya) i que aquesta xifra s'havia reduït aproximadament 2 punts percentuals respecte el 2013).[20] Tanmateix, segons les dades de l'Enquesta de condicions de vida (Idescat), el 2019, aproximadament el 50% de la població afirma que té certes dificultats per arribar a final de mes (xifra que s'ha reduït uns 10 punts percentuals respecte les dades de 2013 on se situava en un 64%).[21]

A nivell territorial, informes de CCOO constaten que la província de Barcelona contínua en una situació de retrocés en el nivell de vida i benestar de la seva població, malgrat els lleus símptomes de millora dels últims anys.[22]

Càritas i CCOO fan referència a la desocupació com a realitat persistent que juntament amb la precarietat, manifestada en temporalitat, parcialitat i itineraris cíclics on s'alternen períodes d'ocupació amb d'altres d'atur, com a causants principals d'una societat on l'exclusió s'ha enquistat fins a formar part de l'estructura social. Treballadors pobres, i exclosos provoca que la integració de molts col·lectius sigui complicada.[23] Aquesta informació cal completar-la amb la taxa de risc de pobresa en el treball, indicador que mesura la proporció de persones que van treballar almenys 7 mesos durant un any i que tenen una renda disponible equivalent per sota del llindar del risc de pobresa. Les darreres dades disponibles mostren que la taxa de risc de pobresa en el treball a Barcelona ascendia al 14,4% el 2018, i desglossant per sexes s'observen diferències rellevants. Mentre que els homes tancaven el 2018 amb una taxa del 13,9%, la de les dones arribava fins a un 15%. Respecte el 2013 (any de referència), ells han augmentat en 2,4 punts percentuals, mentre que elles ho han fet en 3,8 punts. Per tant, podria dir-se que la precarietat en el treball s'ha intensificat, tot i que el context econòmic millorava durant 2013-2019, sobretot per l'atur

[19] EUROSTAT, Estadísticas sobre pobreza e ingresos, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Income_poverty_statistics/es&oldid=468853#:~:text=En%20la%20EU%2D27%2C%20la,el%20umbral%20de%20la%20pobreza

[20] Idescat, Tasa de riesgo de pobreza o exclusión social y sus Componentes, https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10412&lang=es

[21] Idescat, Població segons la dificultat per arribar a fi de mes. Per sexe. https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10413&t=201300

[22] CCOO, Informe desembre 2019, Una aproximació a la pobresa en el treball. Mercat de treball, llars i desprotecció social a la província de Barcelona

[23] Caritas. Informe FOESSA, juny 2019, https://www.caritas.es/noticias/viii-informe-foessa-la-exclusion-social- se-enquista-en-una-sociedad-cada-vez-mas-desvinculada/; CCOO, Informe desembre 2019, Una aproximació a la pobresa en el treball. Mercat de treball, llars i desprotecció social a la província de Barcelona

crònic, feines precàries a nivell salarial i insuficiència d'hores treballades.[24]. Tendència similar a la de la resta de la UE27 on el risc de pobresa en el treball ha incrementat 2,3 punts percentuals entre 2010 i 2019 (passant d'un 11% a un 13,3%).[25]

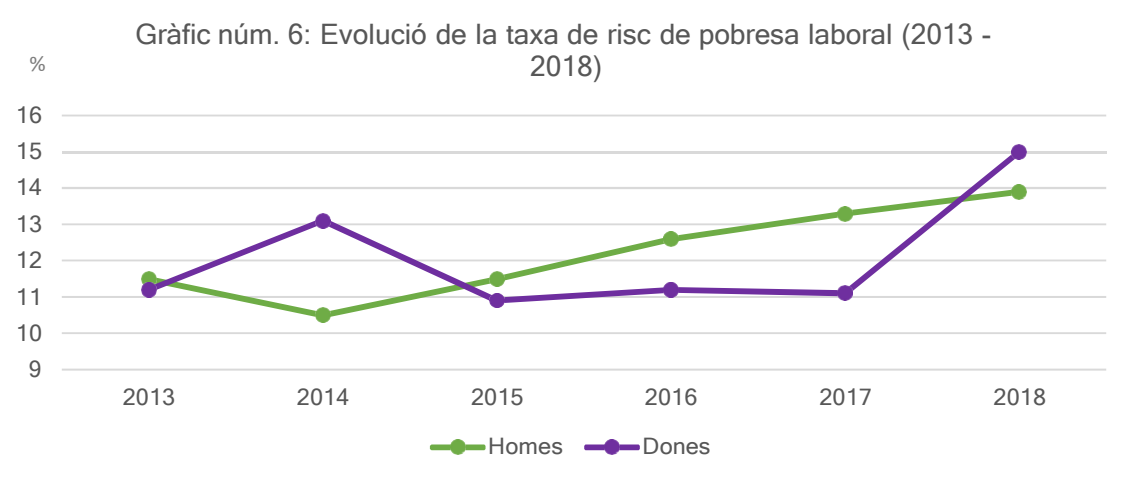

Font: CCOO. Informe Pobresa Laboral, https://www.ccoo.cat/pdf_documents/2020/20200316_EstudiPobresaLaboral_txt.pdf

Tot i que no es disposen dades oficials sobre les variacions del risc de pobresa arran de la COVID19, alguns estudis, tals com els de la EAPN[26], ja anticipen que els resultats de 2019 situen tant a Catalunya com Espanya en un punt de partida on un ampli percentatge de la població mostra incapacitat econòmica per afrontar les conseqüències de la crisi sanitària. Segons els informes de la Xarxa Nacional de Vigilància Epidemiològica, existeixen indicis del biaix social provocat per la malaltia, no només en les probabilitats de contagiar-se i en la gravetat dels símptomes, sinó, també, en las conseqüències econòmiques que es produeixen entre la població més pobre i vulnerable. Tot indica que la contracció significativa de l'economia provocarà un augment substancial de la pobresa i exclusió social.[27] Amb tot, és important més que mai, promoure la integració social de les persones en risc de pobresa o exclusió social (FSE+ 2021-2027).

Per altra banda, en relació a la **pobresa infantil**, segons dades del Idescat[28], a nivell català la taxa de risc de pobresa infantil al 2019 va augmentar significativament fins a un 31% en comparació amb la del 2018 que va ser d'un 28,6%. Durant el període de 2014, 2015, 2016 i 2017, la taxa es va mantenir entre el 19% i el 20%. No obstant, cal tenir en compte que aquestes dades mencionades no mostren l'impacte de la COVID-19.

[24] CCOO, Informe desembre 2019, Una aproximació a la pobresa en el treball. Mercat de treball, llars i desprotecció social a la província de Barcelona, pàg 34
[25] Benchmarking Working Europe 2020, Covid19 and the world of work: the impact of a pandemic.
[26] El Estado de la pobreza, seguimiento del indicador de pobreza y exclusión social en España, 2008-2019, EAPN (European Anti-Poverty Network, octubre 2020.
[27] El Estado de la pobreza, seguimiento del indicador de pobreza y exclusión social en España, 2008-2019, EAPN (European Anti-Poverty Network, octubre 2020. Pàg. 121
[28] Idescat, taxa de risc de pobresa després de les transferències socials. 2015-2019, per sexe i grups d'edat https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=416

Segons estimacions de l'informe publicat al Juliol de 2020, per l'organització no governamental Save the Children, anomenat "Infància en reconstrucció" [29], la taxa de risc de pobresa infantil va arribar el 34,6% el 2020 augmentant més de 3 punts percentuals.

En el següent gràfic, s'observa la taxa de pobresa infantil en diferents països de la UE al 2018, identificant la d'Espanya i la de Catalunya unes de les més altes i situant-se a la cua d'Europa en taxes de pobres infantil. Les dades són similars a les que existien abans de la crisi del 2008 considerant la pobresa infantil com crònica a Espanya i a Catalunya.

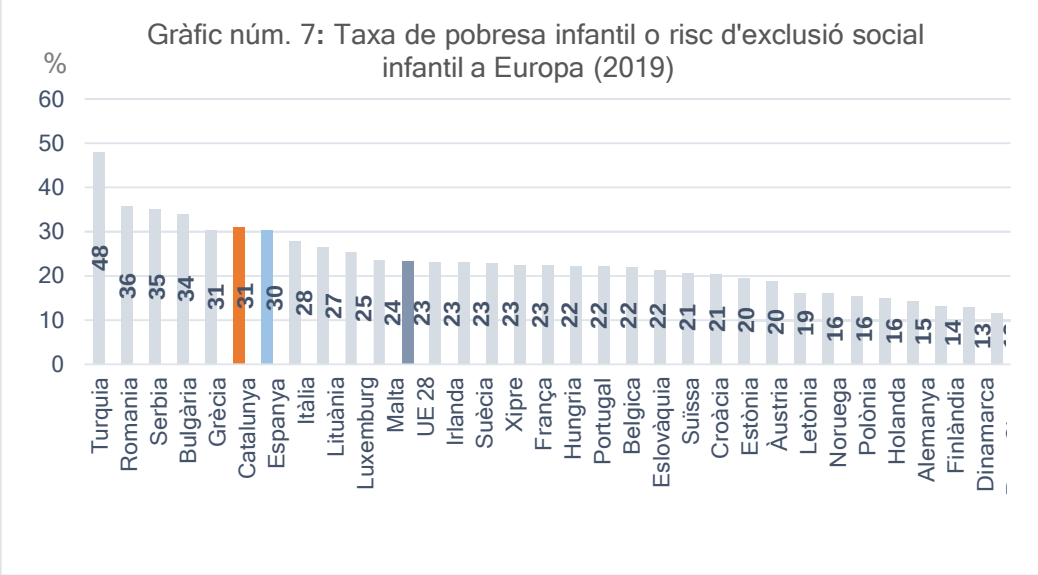

Font: Dades d'Eurostat (2019), Children at risk of poverty or social exlcusion (%) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tespm040/default/table?lang=en

A més a més, cal tenir en compte que l'augment de l'ús d'ordinadors per la situació sanitària ha promogut un augment de la bretxa digital entre els infants i adolescents. Segons l'informe titulat "Anàlisi de l'estat de la garantia dels drets de Catalunya"[30] publicat el gener de 2021 i dut a terme per La Taula d'Entitats pel Tercer Sector Social en col·laboració amb la Plataforma d'Infància de Catalunya (PINCAT), segons la majoria d'entitats enquestades en l'informe, afirmen que la situació sanitària ha aguditzat la bretxa salarial. Segons l'informe el qual són enquestades 37 entitats socials d'arreu de Catalunya, només el 27% dels infants atesos per les entitats socials disposen d'accés a l'ordinador i només un 16% en els infants amb diversitat funcional atesos per les entitats socials.

En referència a dades en relació a infants amb discapacitat manquen dades però en l'informe es conclou que les persones amb discapacitat s'enfronten a un risc de major pobresa i exclusió social que les persones sense discapacitat.

[29] Informe "Infància en Reconstrucció" dut a terme per l'ONG "Save the Children", Juliol 2020
[30]"Anàlisi de l'estat de la garantia dels drets de Catalunya", https://www.observatoriodelainfancia.es/ficherosoia/documentos/7347_d_EstudiInfancia.pdf

ASPECTES DESTACATS

- El **PIB per càpita de Catalunya**, si bé ha **crescut** a un ritme constant durant 2012-2019 fins a igualar el de la UE27, s'ha vist enormement **afectat per la COVID19** amb **variacions interanuals** del **-21,2 i -9,1**% durant el segon i tercer trimestre del 2020
- El **risc de pobresa de Catalunya és inferior al d'Espanya** però 4 punts percentuals superior a la mitjana de la UE27. S'ha reduït 3 dècimes entre 2013-2019, encara que es preveu que aquesta xifra augmenti arran de la COVID19
- El col·lectiu amb **major risc de pobresa és l'estranger**, la taxa del qual se situa al voltant del 50%, fet que contrasta amb el 13% de les persones de nacionalitat espanyola
- **L'ús de la tecnologia** s'ha accelerat amb la COVID19 i s'espera que aquesta tendència es converteixi en un dels **canvis estructurals** provocats per la pandèmia.

3. Estructura productiva

Si l'apartat anterior se centrava en les principals variables macroeconòmiques a nivell general, ara s'entra en detall per cada sector productiu de Catalunya.

Les dades del VAB (Valor afegit brut)[31] mostren evolucions constants i estables durant el període 2012-2019. En particular, el 75% del total del VAB de Catalunya correspon al sector serveis (pes lleugerament inferior al de l'entorn econòmic), representant el comerç, hostaleria i transport un terç part d'aquest 75%, i les activitats immobiliaris i professionals, quasi la meitat (en concret, un 45%). El VAB provinent de l'Administració Pública, educació, sanitat i serveis socials té un pes més reduït que a Espanya i la UE27. Al sector serveis el segueix l'industrial, amb un pes important, i la representació de la qual ha incrementat quasi en un punt percentual en el període d'anàlisi (de 18,77% el 2012 al 19,31% el 2019, recuperant les xifres del 2008, però per sota del 25% assolit al 2002. Aquestes xifres són lleugerament superiors a les del conjunt europeu, i especialment si es comparen amb la resta del estat (aproximadament un 16% el 2019). Finalment, el sector de la construcció i l'agricultura es mantenen constants en el temps amb aproximadament un pes en el total del VAB del 5 i 0,93% respectivament. Pel primer, aquest aspecte es positiu i el situa en el percentatge dels països de la zona euro. Pel segon, les xifres se situen per sota que la mitjana europea (1,6%) i d'Espanya (3,1%) i va perdent, poc a poc, pes en el VAB total.[32]

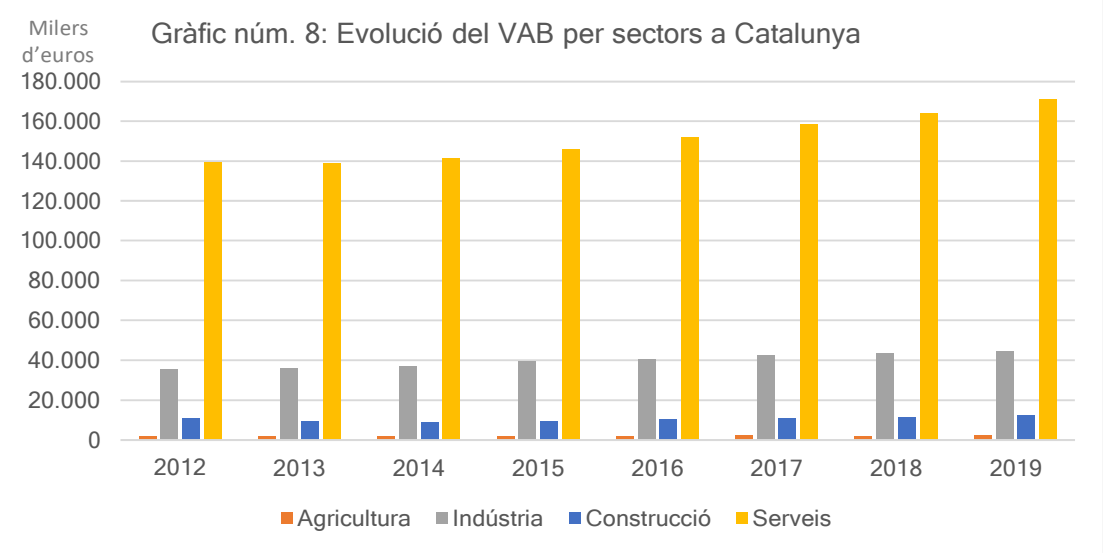

Font: IDESCAT, Valor Afegit Brut per sectors, https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10133

[31] El valor afegit brut (VAB) és el valor del producte final descomptant-ne les matèries primeres i els productes intermedis que intervenen en la producció.

[32] Economia, GENCAT, https://economia.gencat.cat/ca/ambits-actuacio/economia-catalana/trets/estructura-productiva/dades-basiques/

L'estabilitat anterior s'ha vist alterada per els efectes en l'economia i la societat de la COVID19.

Gràfic núm. 9: Variació interanual en volum del producte interior brut (PIB) a Catalunya

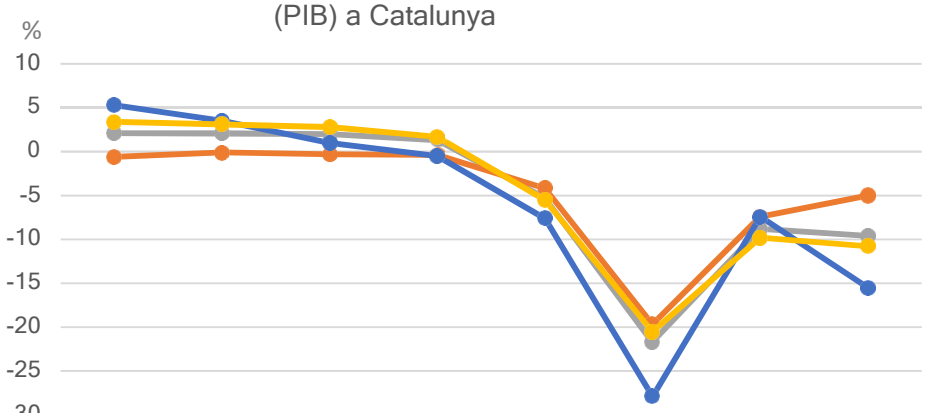

	T1 2019	T2 2019	T3 2019	T4 2019	T1 2020	T2 2020	T3 2020	T4 2020
PIB	2,1	2,1	2	1,3	-5,3	-21,7	-8,8	-9,6
Industria	-0,6	-0,1	-0,3	-0,4	-4,2	-19,7	-7,4	-5
Construcció	5,3	3,5	1	-0,5	-7,6	-27,9	-7,4	-15,5
Serveis	3,4	3,1	2,8	1,7	-5,5	-20,5	-9,8	-10,8

Font: IDESCAT, Variació interanual en el producte interior brut (PIB). *Rev. estadística 2019. Corregit d'estacionalitat. Per sectors. Catalunya. T3/2017–T3/2020,* https://www.idescat.cat/novetats/?id=3745&lang=es

En el gràfic anterior pot observar-se que tots els sectors econòmics presenten taxes de variació interanuals negatives durant 2020, encara que la intensitat de les caigudes pel tercer i quart trimestre és molt inferior a les dades registrades durant el segon trimestre. Entrant en detall: (a) la industria presenta en el quart trimestre una taxa interanual del -5%, recuperant-se respecte al segon (-19,4%) i tercer (-7,4%) trimestre. No succeeix el mateix per la resta de sectors, on el quart trimestre de 2020 tanca amb davallades més abruptes que les del període anterior. En particular, el sector serveis encara que es recupera parcialment respecte el segon trimestre (20,5%), pateix una caiguda del 10,8% en el quart trimestre, un punt percentual superior a la del tercer trimestre. De fet, són les activitats amb major interacció social les més afectades, destacant l'allotjament, les activitats artístiques i d'espectacles i agències de viatges i operadors turístics.[33] Precisament, l'indicador de l'Índex de volum de negoci (IASSVN) mostra que el tercer trimestre de 2020, les caigudes més pronunciades es troben en l'activitat d'hostaleria (variació interanual del -45%), seguit del transport i emmagatzematge (-26,4%).[34] En concret, desembre de 2020 tancava amb una variació interanual del -85,2% (o 3.118,3 milers de persones en valors absoluts) el volum de tràfic de passatges per transport aeri en l'aeroport del Prat. Per la seva banda,

[33] Fragments de coneixement, Creació i destrucció de teixit productiu en temps de COVID, Observatori del treball, desembre 2020, pàg. 8.
[34] IDESCAT, Indicadors d'activitat del sector serveis. Índexs de producció (IPROSS) i volum de negoci (IASSVN). L'any base és 2015 =100

l'aeroport de Girona registrà caigudes del -97,1% (o 36,6 milers de persones en valors absoluts).[35]

La recuperació més pronunciada s'observa en la construcció, on el tercer trimestre registra una disminució del 7,4% respecte el mateix període de l'any anterior, representant una millora important en relació amb el segon trimestre (-28%) Malgrat tot, el quart trimestre tanca amb una caiguda important del -15,5%. Amb tot, les previsions dels principals actors econòmics són conservadores, i estimen que la inversió en construcció només es recuperarà parcialment al llarg del 2021. La durada de la crisis en la construcció i la seva intensitat, està condicionada a l'evolució de la pandèmia, els plans inversors i les mesures econòmiques que s'adoptin per les diverses administracions.[36] Finalment, l'agricultura manté la tendència negativa de trimestres anteriors, amb una taxa del -2%.

ASPECTES DESTACATS

- Com la resta d'economies occidentals, la catalana es troba terciaritzada, representant el **sector serveis el 75%** del total del VAB de Catalunya, i dins d'aquí, el comerç, hostaleria i transport representen una quarta part.
- Amb la **COVID 19 tots els sectors econòmics han patit taxes de variació interanuals negatives**, encara que les caigudes més importants s'observen al segon trimestre. Si bé les baixades es moderen al tercer trimestre, tornen a incrementar-se a tots els sectors excepte per el de la indústria (actualitzat).
- Dins del sector serveis, un dels més afectats, són les activitats d'hostaleria, transport i emmagatzematge les que presenten caigudes més pronunciades en el seu IASSVN.

[35] IDESCAT, Transport aeri. Moviment de passatgers. Per aeroports i tipus de servei. https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10285

[36] FOMENT DEL TREBALL NACIONAL, https://www.foment.com/es/sector-construccio-catalunya-2019-previsions-2020/

4. Teixit empresarial

En aquest apartat s'avalua l'estructura empresarial de Catalunya i la seva evolució, mesurada a través de la destrucció i creació d'empreses.

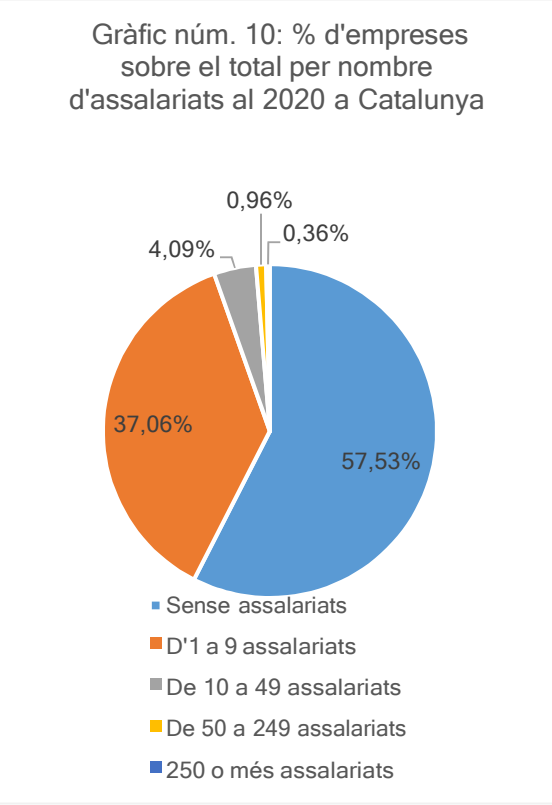

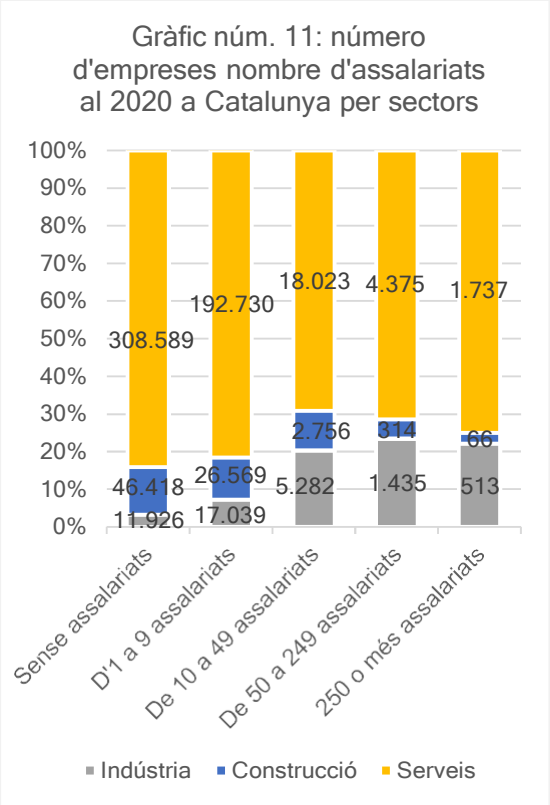

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Empreses i establiments. Per sectors d'activitat i nombre d'assalariats. https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=975&t=2012

A Catalunya, com a la resta de països de la Unió Europea, predominen les petites empreses (empreses sense assalariats i de fins a 49 persones treballadores), representant el 98,68% del teixit empresarial el 2020 (629.332 d'empreses amb establiment a Catalunya). I dins d'aquí, el 57,53% engloba a les empreses sense personal assalariat, el 37,06% a microempreses d'entre 1 i 9 treballadors, i només el 4,09% a petites empreses d'entre 10 i 49 assalariats. Per la seva banda, les mitjanes empreses d'entre 50 i 249 treballadors tenen un pes del 0,96% i les grans empreses (més de 250 assalariats), d'un 0,36%. (dades actualitzades)

Desglossant la informació anterior per sectors, poden observar-se resultats interessants, tals com que el sector indústria és el que aglutina, en termes relatius, un major volum d'empreses de major grandària, i que la metal·lúrgia és la branca amb major número d'empreses (6.723 sobre el total de 36.195 en la industrial). Per la seva banda la construcció és la que engloba el major número de empreses sense personal assalariat, doncs el 60,98% corresponen a aquesta categoria. En els serveis, el major volum es troba en el comerç al

detall (69.741 empreses del total de 514.134), seguit de les activitats immobiliàries (46.580 empreses del total de 525.454).[37]

En relació amb la distribució de la població ocupada segons la grandària de les empreses cal esmentar que un 70% de les persones que treballen a Catalunya ho fan en una micro, petita o mitjana empresa en el 2019. És a dir, 7 de cada 10 catalans/es ocupen un lloc de treball en organitzacions amb plantilles inferiors a 250 treballadors i amb una facturació de menys de 50 milions d'euros. Per tant, queda altra vegada palès el pes important de les PIMES en el teixit empresarial a Catalunya.[38]

Pel que fa a l'evolució de les empreses amb establiment a Catalunya, durant el període 2012-2020 s'aprecia un creixement substancial que situa les xifres en valors lleugerament superiors a la pre-crisi financera (635.445 empreses el 2008 vers a 637.772 empreses el 2020). La davallada va assolir el seu punt d'inflexió el 2014 amb una caiguda gairebé del 8% del volum d'empreses.

Gràfic núm. 12: Evolució empreses amb establiments i empreses amb seu social a Catalunya

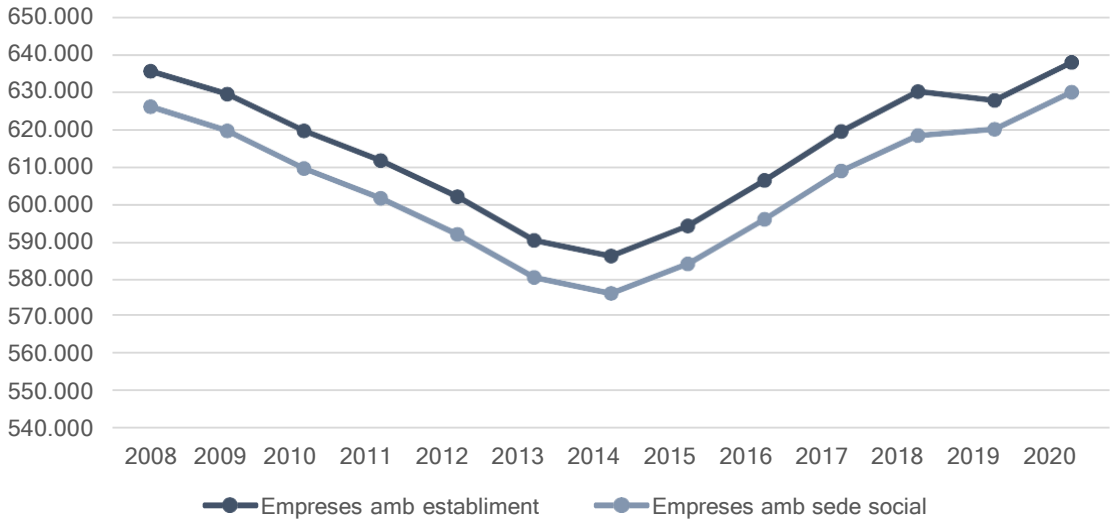

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Empreses amb establiments i empreses amb seu social a Catalunya https://www.idescat.cat/pub/?id=ee&lang=es

Si s'utilitza el número de comptes de cotització com a variable representativa del teixit productiu destaca que entre setembre de 2019 i setembre de 2020 han sortit 45.202 comptes de cotització (-17,5%) i han entrat 26.335 (+10,2%), sent el balanç final negatiu amb un descens interanual de 18.867 comptes (-7,3%). No obstant, cal tenir en compte que tot i que els moviments d'entrada i sortida semblin molt alts, qualsevol any (sigui de crisi o no), es registren molts moviments d'entrada i sortida de comptes de cotització. De fet, la

[37] IDESCAT, Empreses amb establiments a Catalunya per sector y assalariats, https://www.idescat.cat/pub/?id=ee&n=13187&lang=es

[38] Foment del Treball, https://www.foment.com/es/pymes-generan-70-ocupacion-cataluna-pero-continuan-dificultades-para-encontrar-mano-obra-cualificada-y-acceder-financiamento/

caiguda de comptes de cotització a setembre de 2020 es considera continguda i no tant intensa com s'esperaria tenint en compte el context econòmic actual i les circumstancies excepcionals provocades per la COVID19. En concret, el 82,5% dels comptes que es trobaven actius el 2019, ho continuen estant en un any més tard.[39]

Posant focus en el setembre de 2020, aproximadament unes 2.000 empreses s'han dissolt a Espanya; xifra que representa un 43% respecte el mes anterior. Catalunya ha concentrat un 21% de les dissolucions d'Espanya.[40] La major part dels tancaments s'han produït en el sector serveis, enormement afectat per la caiguda del consum, i el qual concentra el 44% de les empreses desaparegudes. El segueix la construcció, amb un 21% i en menor mesura la industrial amb el 8%.[41]

No obstant l'anterior, en el mateix mes de setembre 2020 també destaca la creació d'unes 6.000 noves empreses, xifra que representa un 12% més que al juliol. Aquest resultat és positiu ja que és la primera vegada que es reactiva la creació d'empreses des dels inicis de la pandèmia el passat març 2020. Amb tot, la variació interanual respecte setembre de 2019 és d'un +14%[42] el doble que a l'agost 2020 (+7,09%) . D'aquestes dades, Catalunya concentra el 19% de les noves empreses, situant-se en segona posició per darrera de la Comunitat de Madrid (23%). De manera similar a la destrucció d'empreses, el sector serveis aglutina més de la meitat de les noves companyies, seguit de la construcció (25%) i la industria (6%).[43] Per la seva banda, durant el mes de desembre 2020, a Espanya van crear-se 7.668 noves empreses, dada que representa un +8,04% interanual respecte desembre de 2019. Per la seva banda, van dissoldre's 3.003 empreses. Comparant les variacions interanuals del número d'empreses constituïdes a Espanya, pot observar-se que va ser a l'abril 2020 on es van assolir els resultats més negatius amb una variació interanual del 73%. A partir d'aleshores les caigudes s'han reduït notablement, alternant-se períodes de creacions positives i negatives. Aquestes dades contrasten amb la crisi anterior, on les variacions interanuals del número d'empreses constituïdes es mantenen negatives des de setembre de 2007 fins a octubre de 2009.[44]

Analitzant les baixes dels comptes de cotització durant la crisi COVID19, poden extraure's les següents conclusions: (1) que a més antiguitat d'un compte de cotització, menor és la probabilitat de sortir, (2) que quant més gran és l'empresa, la probabilitat de romandre actiu és major.

---

[39] Fragments de coneixement, Creació i destrucció de teixit productiu en temps de COVID, Observatori del treball, desembre 2020, pàg 7.

[40] https://www.economiadigital.es/politica-y-sociedad/la-destruccion-de-empresas-se-dispara-un-43-en-septiembre-por-el-coronavirus_20099149_102.html.

[41] https://www.economiadigital.es/politica-y-sociedad/la-destruccion-de-empresas-se-dispara-un-43-en-septiembre-por-el-coronavirus_20099149_102.html.

[42] Epdata, estadística de sociedades mercantiles, en datos y gráficos, 12 de febrer de 2021. https://www.epdata.es/datos/estadistica-sociedades-mercantiles-ine-datos-graficos/118/espana/106

[43] https://www.economiadigital.es/politica-y-sociedad/la-destruccion-de-empresas-se-dispara-un-43-en-septiembre-por-el-coronavirus_20099149_102.html.

[44] Epdata, estadística de sociedades mercantiles, en datos y gráficos, 12 de febrer de 2021. https://www.epdata.es/datos/estadistica-sociedades-mercantiles-ine-datos-graficos/118/espana/106

Les prediccions dutes a terme per l'Observatori del Treball estimen que les entrades de comptes de cotització podrien recuperar-se de cara a l'any 2021, a mesura que les restriccions a la mobilitat i a la interacció social vagin desapareixent. Seria, a més, recomanable que aquests canvis fossin acompanyats de polítiques que fomentin l'activitat econòmica i l'emprenedoria, per tal que es recuperin les entrades de comptes de cotització i en conseqüència, la generació de llocs de treball.[45] En qualsevol cas, és important anar amb precaució i tenir en compte que, tal i com anuncia el Banc d'Espanya, la recuperació immediata és incerta, sobretot si es té en compte la degradació dels balanços de les empreses, especialment el de les petites i mitjanes.[46] I encara més tenint en compte que el teixit empresarial català es composa majoritàriament per petites i mitjanes empresa amb major vulnerabilitat per la menor disponibilitat de recursos i marges per suportar l'actual crisi sanitària.[47]

ASPECTES DESTACATS

- El 98,71% del teixit empresarial a Catalunya és d'empreses sense assalariats o petites i mitjanes.
- L'any 2019, el número d'empreses amb establiment a Catalunya se situava en valors propers als de la pre-crisi financera (627.693 vers 635.445 el 2008), revertint la caiguda de gairebé un 8%.
- Amb la crisi sanitària provocada per la COVID19, la destrucció d'empreses és important, tot i que el més de setembre 2020 ha sigut el primer on s'ha reactivat la creació, superant el número de noves empreses, a les empreses destruïdes. En total, de setembre 2019 a setembre de 2020 s'ha observat la sortida de 45.202 comptes de cotització, i l'entrada de 26.335, sent el balanç final un descens interanual de 18.867 comptes.
- Les prediccions estimen que és probable que les entrades de comptes de cotització es recuperin de cara a 2021, a mesura que les restriccions de mobilitat i interacció social vagin desapareixent.

[45] Fragments de coneixement, Creació i destrucció de teixit productiu en temps de COVID, Observatori del treball, desembre 2020, pàg 7.
[46] Banco de España, El impacto de la crisis del covid19 sobre la situación financera de las empreses no financieras en 2020: evidencia basada en la central de Balances. Artículos análiticos, Boletín Económico, 4/2020
[47] Foment del treball, https://www.foment.com/es/pymes-generan-70-ocupacion-cataluna-pero-continuan-dificultades-para-encontrar-mano-obra-cualificada-y-acceder-financiamento/

5. Anàlisi del mercat de treball

Aquest apartat representa un gruix significatiu de la diagnosi. S'inicia l'anàlisi amb les grans dades del mercat laboral relatives a l'activitat, ocupació i atur, per després aprofundir l'estudi en funció de les característiques de les persones, l'estructura productiva i el territori, l'emprenedoria i situacions especials de risc. Atès els efectes de la COVID19, es posarà especial èmfasi en els ERTO i ERO i el seguiment de la seva evolució.

5.1. Activitat, ocupació i atur

5.1.1. Evolució de les grans xifres

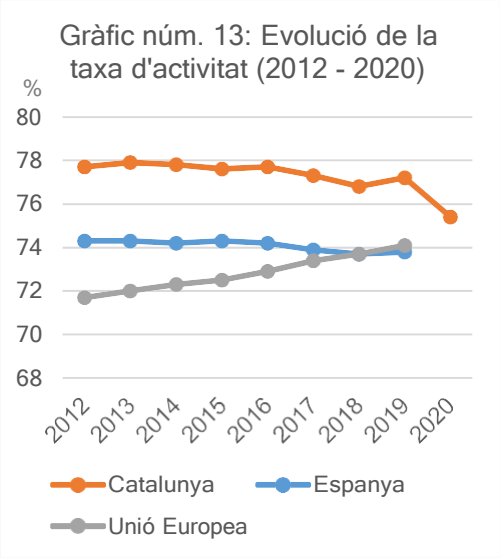

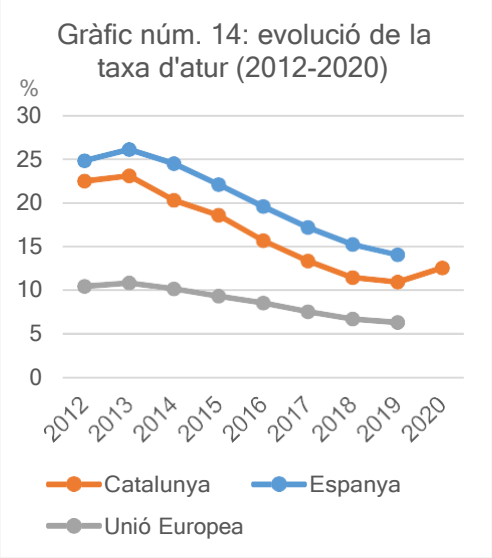

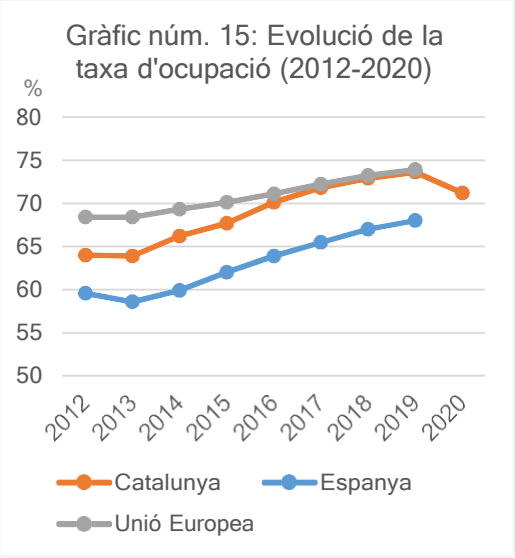

Font: IDESCAT, 1. Taxa d'activitat de 15 a 64 anys. Per sexe https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10109&t=202000, 2. Taxa d'atur, mitjana anual https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10114&t=202000, 3. Taxa d'ocupació, mitjana anual https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10111&t=202000

(Les taxes d'ocupació i activitat són diferents en funció de si la font de dades original és l'INE o Eurostat. Quan la comparativa es du a terme amb la UE s'han utilitzat els indicadors de l'Idescat elaborats a partir d'Eurostat, els valors dels quals són superiors als de l'INE)

En relació amb l'activitat[48], la població activa cau, de mitjana, un 0,19% a Catalunya durant el període 2012-2019 (observant-se la caiguda més brusca entre 2016-2018) educció més moderada que a la resta d'Espanya (0,87%). Aquesta diferència és raonable si es té en compte que Catalunya és la Comunitat Autònoma amb major número d'afiliacions a la seguretat social de la població estrangera, fet que indica que rep un volum elevat de fluxos migratoris. Un altre aspecte a tenir en compte en referir-se a la taxa d'activitat és la incorporació de les persones de l'inactivitat a l'activitat. L'anterior compensa, en part, la tendència de les economies occidentals a l'envelliment de la població, provocat per taxes

[48] La població activa fa referència a les persones en edat mínima per accedir al mercat laboral i que es troben en situació d'ocupació o bé en estat d'atur o desocupació. Es mesura en milers de persones

de fertilitat baixes i l'augment de l'esperança de vida.[49] De fet, tot i que s'experimenta una caiguda al llarg te tot el període d'anàlisi, la variació 2019-2018 és positiva, sent l'increment de la població activa d'un 1,7% (64 milers de persones en termes absoluts), superior al d'Espanya (+0,36%) i el de la UE27 (+31%).

Pel que fa la **taxa d'activitat**[50] de Catalunya s'ha mantingut estable durant el període del 2012-2019, oscil·lant del 76,8% al 77,9%, i essent lleugerament superior a la d'Espanya (mitjana del 74%) i la de la UE27 (mitjana de 72,8%).

No obstant, cal destacar l'impacte i la variació interanual de les xifres causada per la pandèmia de la COVID-19. La taxa d'activitat del segon trimestre de l'any 2020 en comparació al segon trimestre de l'any 2019 s'ha vist afectada per 5 punts percentuals arribant a la taxa d'activitat més baixa en els darrers 9 anys. En comparació amb Espanya, les xifres són similars (caigudes de 5,5 punts percentuals). La caiguda esdevé més moderada pel tercer i quart trimestre, encara que no s'evita que l'any 2020 tanqui amb una taxa d'activitat del 75,2% (2 punts percentuals per sota de la de 2019).

Gràfic núm. 16: Variacions interanuals de la taxa d'activitat per al darrer any a Catalunya i Espanya

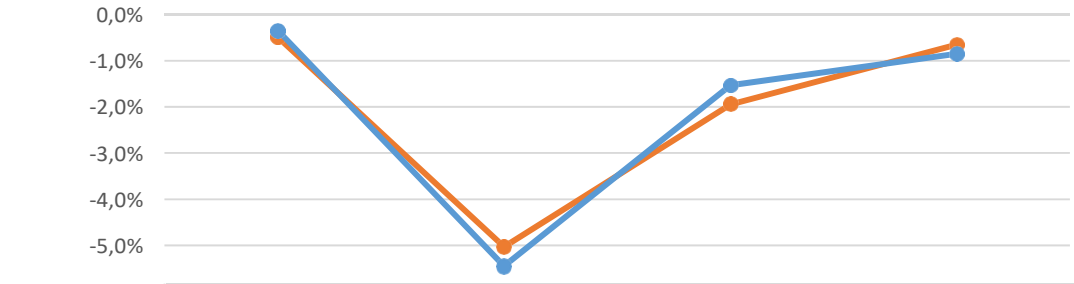

	Variació 1T 2019 - 1T 2020	Variació 2T 2019 - 2T 2020	Variació 3T 2019 - 3T 2020	Variació 4T 2019 - 4T 2020
Catalunya	-0,5%	-5,0%	-1,9%	-0,7%
Espanya	-0,3%	-5,5%	-1,5%	-0,9%

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'activitat. Dades trimestrals. https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic37&dt=20192&lang=es

Respecte la **taxa d'atur** de Catalunya cal destacar la seva tendència a la baixa des de 2014 i fins el 2019, moment en el qual començaven a observar-se els efectes de recuperació respecte de la crisi financera. En particular, la taxa d'atur ha passat de 22,5% el 2012, i arribant al 23,1% el 2013 (percentatge màxim del període analitzat), al 11% el 2019 (evolució més positiva que a la resta d'Espanya on les variacions van del 24,8% el 2012 al 14,1% el 2019). Malgrat els resultats optimistes, encara es trobaven lluny de les xifres prèvies a la gran recessió (8,57% el 4T 2007) o de la mitjana de la UE27, que se situava al 2019 en el 6,4%

[49] Eurostat, Smarter, greener, more inclusive? Indicators to Support the Europe 2020 Strategy, 2016
[50] La taxa d'activitat és la relació existent entre població activa en edat legal de treballar i la població total en aquesta mateixa edat. Es mesura en percentatge i es calcula de la següent manera: (població activa d'entre 16 i 64 anys/ població total entre 16 i 64 anys).

La pandèmia de la COVID-19 ha tingut un impacte significatiu en els nivells d'atur que es situaven en el 13,9% en el quart trimestre de 2020. Si la taxa interanual del primer trimestre de 2020 era positiva i seguia la tendència a la baixa anterior (-7,8%), el segon trimestre, coincidint amb l'inici de la crisis de la COVID-19, es dispara a Catalunya al 12,8%. Des de llavors, les variacions interanuals són creixents, representant un 21,1% al tercer trimestre i un 33,7% al quart trimestre. Pel que fa a Espanya, les variacions, encara que importants, són lleugerament inferiors (taxa interanual del segon trimestre de 9,3%; del 17,3% pel tercer trimestre, i del 16,67% pel quart). No obstant, la taxa d'atur d'Espanya continua significativament per sobre que la de Catalunya; en concret, el 2020 tancà amb una taxa del 16,1% pel primer, i del 13,9% pel segon.

Gràfic núm. 17: Variacions interanuals de la taxa d'atur per al darrer any a Catalunya i Espanya (2020)

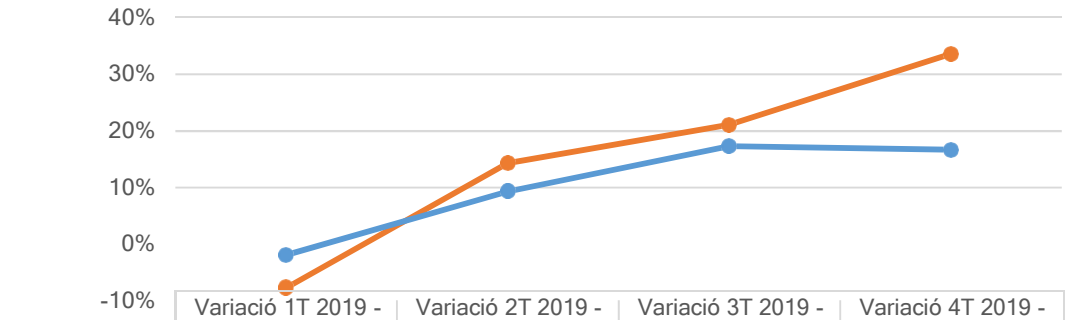

	Variació 1T 2019 - 1T 2020	Variació 2T 2019 - 2T 2020	Variació 3T 2019 - 3T 2020	Variació 4T 2019 - 4T 2020
Catalunya	-7,8%	14,3%	21,1%	33,7%
Espanya	-2,0%	9,3%	17,3%	16,7%

Font: IDESCAT, Taxa d'atur, dades trimestrals https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie4000&dt=20194&lang=es

Completant les dades anteriors amb l'evolució dels demandants d'ocupació, el següent gràfic mostra el creixement exponencial patit entre maig- juny 2020 de les persones demandants d'ocupació i que, encara que de manera més moderada, segueix incrementant-se en els mesos posteriors.(afegit per l'equip)

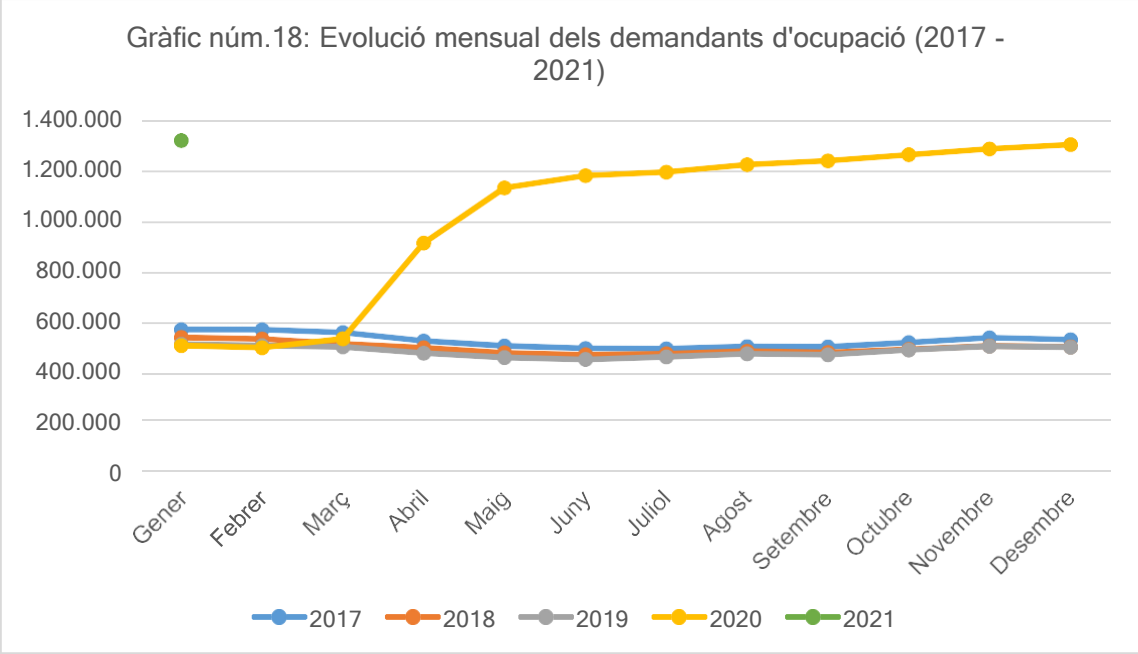

Font:https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/perfil_de_l_atur/2020/arxius/butlleti_perfil_atur_31_des2020.pdf Butlletí del perfil de l'atur Situació a 31 de desembre de 2020

Seguidament, la **taxa d'ocupació**[51]**,** és un altre indicador a considerar per tal d'analitzar el mercat de treball. Aquesta presentava una tendència a l'alça fins al 2019; i és que passa a Catalunya d'un 64% el 2012 a un 73,6% el 2019, arribant als nivells de la UE27 (73,9%), i superant en més de 5 punts percentuals als valors de la resta d'Espanya.

De la mateixa manera que la taxa d'activitat i d'atur s'han vist modificades a partir del 2020 a causa de la pandèmia COVID-19, la taxa d'ocupació també ha estat afectada encara que en menor mesura. La variació interanual entre el quart trimestre del 2019 amb el 2020 és de 4,36 punts percentuals per Catalunya i 3,56 punts percentuals per Espanya, observant-se valors molt similars als del tercer trimestre, però una lleugera millora respecte el segon trimestre on les variacions interanuals se situaven en el -6,6% a Catalunya i el -6,9% a Espanya.

[51] Percentatge de persones que, estant en edat de treballar (de 16 a 64 anys), tenen un treball. Aquest percentatge es calcula sobre la població total i no sobre la població activa.

Gràfic núm. 19: Variacions interanuals de la taxa d'ocupació per al darrer any a Catalunya i Espanya

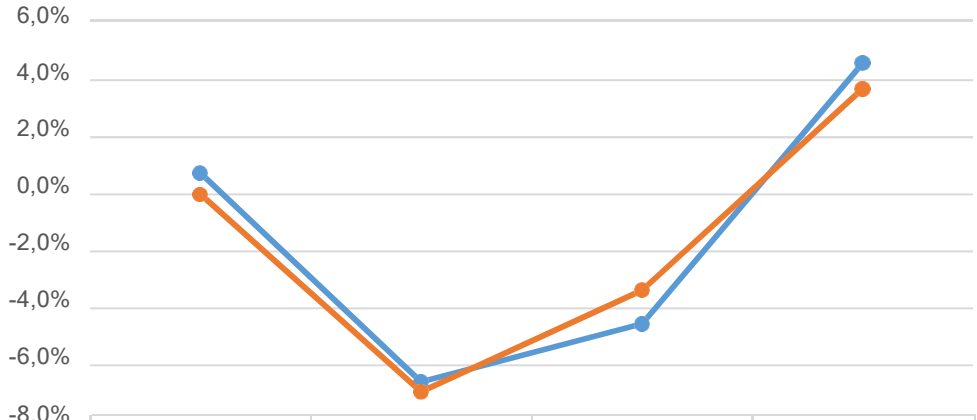

	Variació 1T 2019 - 1T 2020	Variació 2T 2019 - 2T 2020	Variació 3T 2019 - 3T 2020	Variació 4T 2019 - 4T 2020
Catalunya	0,7%	-6,6%	-4,5%	4,60%
Espanya	0,0%	-6,9%	-3,4%	3,70%

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'ocupació. Dades trimestrals. https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic3800&dt=20192&lang=es

En quant a les taxes de temporalitat de Catalunya, aquesta ascendeix a l'any 2020 a 19,6%, situant-se per sota de l'existent a Espanya (23,93%), però per sobre de la de la UE27 (13,4%). En canvi, en relació a la temporalitat, durant el període 2012-2020, la taxa de parcialitat de Catalunya s'ha mantingut estable al voltant del 14,5%, fet que contrasta amb les dades de la UE27, on s'observa un increment moderat, passant del 21,6% al 2012 al 22,6% al 2019. Aquestes dues taxes s'analitzen amb més detall en els apartats *5.2.1 Temporalitat en l'ocupació* i *5.2.2 Parcialitat de l'ocupació.*

Amb tot, els principals indicadors del mercat laboral deixen entreveure el fort impacte de la COVID19 a Catalunya i que trenca la tendència positiva que venia observant-se, sobretot des de 2014. Encara que els efectes són moderats en les taxes d'activitat i ocupació, les taxes d'atur han crescut significativament, arribant a situar-se en el 13,9% (11% en el 2019) en el tercer quart de 2020 a Catalunya, i en el 16,1% (14,1% en el 2019) a Espanya.

Un altre aspecte a destacar és la incidència del teletreball derivada de la COVID19.Tot i que no existeixen dades oficials que quantifiquin estrictament el teletreball, l'Enquesta de població activa (EPA) sí que proporciona informació sobre el treball a distància, i són aquestes dades les que habitualment s'utilitzen per analitzar l'ús del teletreball. Les dades pre-pandèmia mostren una incidència del treball a distància reduïda i que afectava a un 8,6% dels ocupats a Catalunya, xifra molt per sota de la mitjana de la UE27 (14,4%). El teletreball és més habitual en els treballadors no assalariats o per compte propi (un 31 % del col·lectiu, i en particular un 16,7 % ho fa de manera habitual).[52] Cal dir que el major ús

[52] El teletreball de Catalunya segons les dades de l'EPA. Generalitat de Catalunya, departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. Novembre 2020

del treball a distància per part dels autònoms és un patró generalitzat a tots els països europeus, sovint perquè el propi domicili és també el lloc de treball.

Les mesures de confinament aplicades el 2020 per controlar la pandèmia han disparat el teletreball a Catalunya, que s'ha situat en un 21,2 % i en un 17,9% durant el segon i tercer trimestre, respectivament.

Si a les dades anteriors s'afegeix, l'evolució de les afiliacions de la seguretat social, dels ERTOs i EROs provocats per la COVID19 i de la contractació, s'observen les mateixes tendències i alarmes que deixaven entreveure les variacions de l'atur, l'ocupació i la taxa d'activitat.

En termes generals, l'evolució de les afiliacions a la seguretat social ha sigut positiva; destacant l'increment, sobretot, durant les temporades d'estiu. Aquest fet deixa entreveure, la dependència de l'economia catalana del turisme; de fet, el sector hostaleria tenia un pes d'aproximadament el 13% sobre el total del PIB a Catalunya el 2019

Gràfic núm. 20: Evolució de les afiliacions a la Seguretat Social (2012 - 2020) a Catalunya

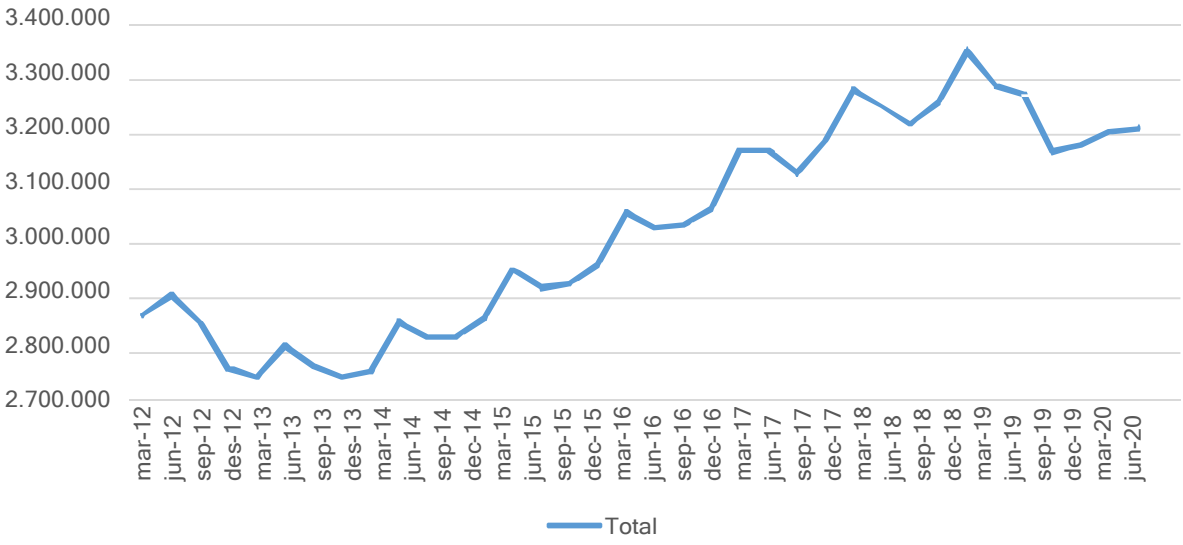

Font: IDESCAT, Afiliats a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat. Per sexe, http://www.idescat.cat/pub/?id=afi&n=8604&lang=es

Amb la COVID19, les variacions interanuals es tornen negatives, fet que no succeïa des de 2013. En particular, és el segon trimestre de 2020 el més afectat amb una caiguda interanual del -5,12%.

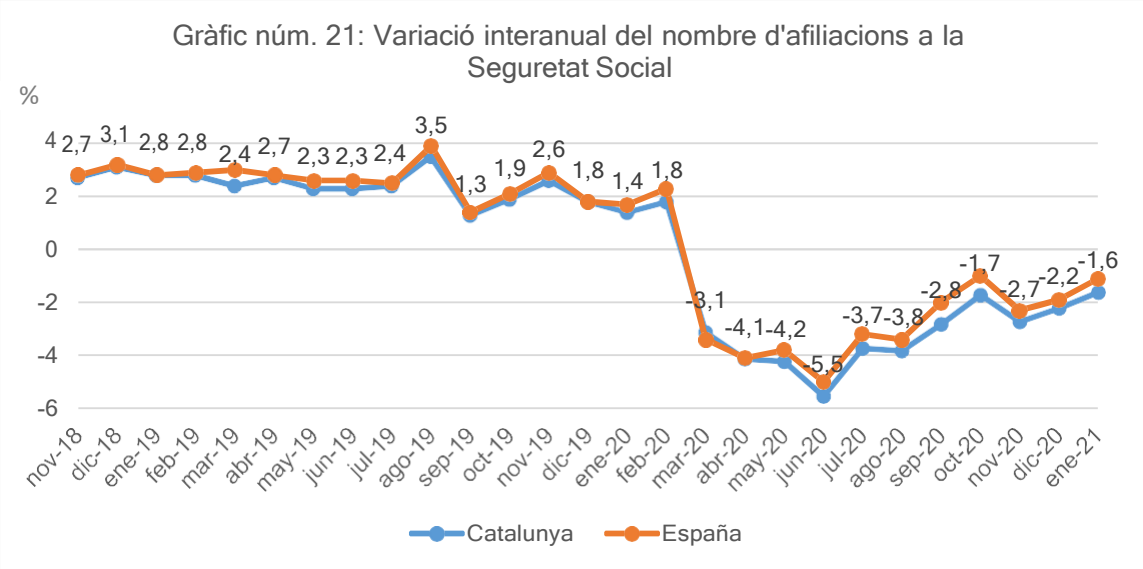

Font: IDESCAT, Variació interanual del nombre d'afiliacions a la Seguretat Social. Catalunya i Espanya. 11 / 2018-11 / 2020, https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10222&lang=es

De manera anàloga poden observar-se les variacions en els nivells de contractació; si bé els nivells de contractació del primer trimestre de 2020 se situaven en 305.332, el juny de 2020 baixen a 164.438 (variació interanual del 46%). Al tercer trimestre s'observa una lleugera recuperació, doncs la caiguda és del 29,6% (passa d'un volum de contractació de 307.928 a 216.692). En particular, els llocs de treball assalariat s'han reduït un 3,1% en els primers 3 trimestres de 2020 (gairebé 86.000). El principal motiu és la pèrdua de llocs de treball de comptes de cotització que han desaparegut (-4,4%; 123.000 menys). En canvi, la reducció de plantilles en els comptes de cotització que romanen actius ha estat inferior (-1,4%; 39.354 menys). Així doncs, 3 de 4 llocs de treball destruïts es localitzaven en comptes de cotització que han desaparegut (pel seu tancament o perquè ja no compten amb personal assalariat). Malgrat aquestes xifres, la destrucció de llocs de treball ha estat menys intensa que la produïda a l'inici de la crisis de 2008. Especialment perquè el teixit productiu que roman actiu ha reduït les seves plantilles (-1,4%) menys que el que es registrà a setembre de 2009 (-5,5%). Aquest fet es deu a l'ús de l'eina dels ERTOS i no tant els acomiadaments. Per altra banda, la creació d'ocupació lligada a entrades de comptes de cotització (+2,7%) mostra pitjors xifres, probablement lligat a la incertesa de la situació actual. Tanmateix, entre setembre de 2019 i 2020 es comptabilitzen unes 76.000 afiliacions més en comptes de cotització noves o que s'han reactivat.[53]

Finalment, cal fer una menció a l'evolució dels Expedients de regulació de l'ocupació[54], tant temporals com extintius, durant l'any 2020, doncs ha sigut una de les eines principals utilitzades per les empreses per pal·liar els efectes immediats de la crisi COVID19, i no tant els acomiadaments, tot i que de febrer a abril es van perdre 146.409 llocs de treball

[53] Fragments de Coneixement, Creació i destrucció de teixit productiu en temps de COVID, Observatori del Treball, pàg.7.
[54] Cal tenir en compte que les persones treballadores en situació d'ERTO tenen la consideració de persones ocupades i per tant, no es comptabilitzen com a aturades.

(persones cotitzants menys a la seguretat social). Si bé durant el període gener 2019 a desembre 2019, el número d'expedients registrats a Catalunya s'elevava a 403, afectant a 10.059 persones, en el període gener 2020 a desembre 2020, aquestes xifres creixen exponencialment fins a situar-se en un acumulat de 130.556 expedients que afecten a 1.052.699 persones (Observatori del Treball, Estadística de Regulació de l'ocupació). El 99,2% de les persones afectades ho han estat en format ERTO, essent la mesura més comuna la suspensió del contracte[55] (86%). Fins la data d'anàlisi, els EROs que culminen en extinció contractual representen només un 0,75%. Aquestes dades contrasten amb les del període anterior (gener 2019- desembre 2019), on els EROs tenien un pes del 61,43% sobre el total de persones afectades pels expedients de regulació de l'ocupació (6.179 persones afectades per EROs el 2019 vers a 7.936 el 2020). A finals de setembre de 2020, el govern estatal, patronal i sindicats van acordar, la quarta renovació de les mesures de flexibilitat laboral a les empreses i treballadors especialment afectats per la pandèmia, prorrogant, tanmateix, els ERTOS de la COVID19 fins el 31 de gener de 2021.[56] Altra vegada, el 19 de gener de 2021, el govern central i els agents socials tornen a prorrogar els ERTOS fins el 31 de maig de 2021.[57]

Taula núm. 1: Evolució dels procediments i treballadors afectats per comunicats no desistits i resolts autoritzats per mesura (2020)

	Expedients	Persones treballadores afectades			
	Total	Total	Suspensió contracte	Reducció jornada	Extinció
Gener	31	229	139	31	59
Febrer	25	433	277	0	156
Març	5,834	54.704	53.614	962	128
Abril	84.207	590.265	529.621	60.296	348
Maig	8.141	109.884	75.938	33.506	440
Juny	2.667	53.428	40.734	11.352	1.342
Juliol	1.089	23.166	15.837	6.549	780
Agost	401	9.352	6.424	1.688	1.240
Setembre	259	7.944	5.900	1.853	191

[55] Un expedient de regulació que implica suspensió del contracte (ERTO), significa que és de caràcter temporal. Pot implicar, o bé la suspensió temporal del contracte o la reducció de jornada (art. 47 de l'Estatut dels Treballadors). Un ERO, en canvi, és definitiu i extintiu, fet que implica un acomiadament col·lectiu (art. 51 de l'Estatut dels Treballadors).

[56] Reial Decret-llei 30/2020, de 29 de setembre, de mesures socials en defensa de l'ocupació. https://www.boe.es/boe/dias/2020/09/30/pdfs/BOE-A-2020-11416.pdf

[57] Reial Decret-llei 2/2021, de 26 de gener, de reforç i consolidació de mesures socials en defensa de l'ocupació.

	Expedients	Persones treballadores afectades			
	Total	Total	Suspensió contracte	Reducció jornada	Extinció
Octubre	**3.005**	**33.390**	26.942	5.894	554
Novembre	**18.421**	**126.005**	111.162	13.151	1.692
Desembre	**6.476**	**43.899**	33.620	9.273	1.006

Font: Observatori de Treball i Model Productiu. Regulació d'ocupació. https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/relacions_laborals/regulacio_ocupacio/

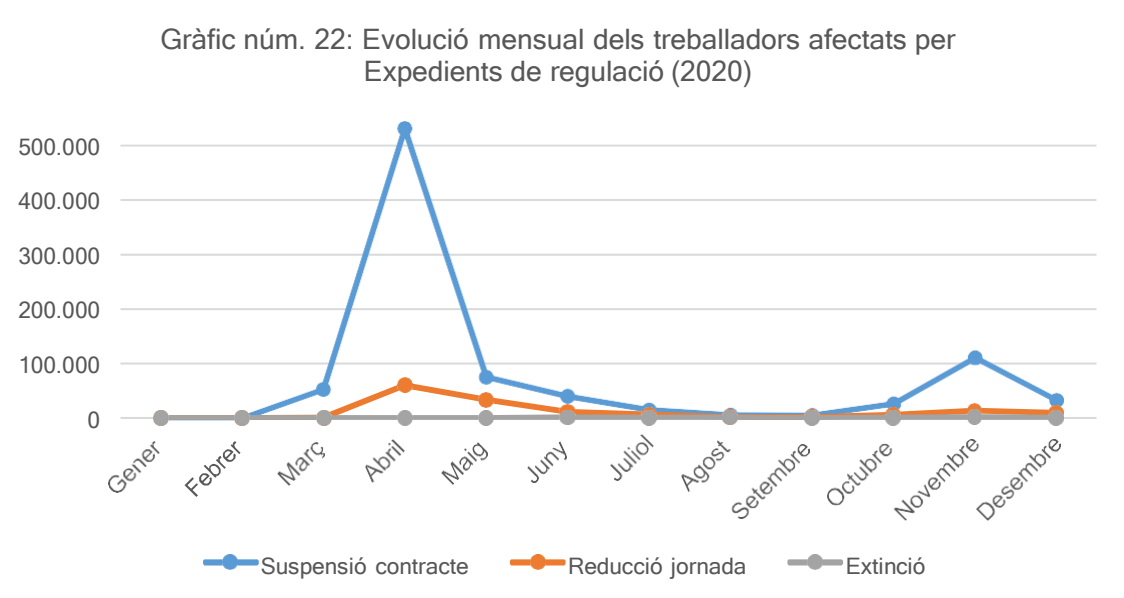

Font: Observatori de Treball i Model Productiu. Regulació d'ocupació. https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/relacions_laborals/regulacio_ocupacio/

Entrant en detall, abril 2020 ha sigut el que ha presentat major incidència; en particular, hi havia 590.265 persones treballadores afectades per Expedients de regulació, essent la majoria ERTOs (589.917). Si bé a partir d'aleshores les xifres comencen a reduir-se, el número d'ERTOs pateix un altre pic el novembre de 2020 amb 111.162 persones afectades a causa de les noves mesures restrictives imposades per fer front a la segona onada de la pandèmia. [58] Per la seva banda, l'octubre va ser el mes amb menys persones en ERTO des de l'inici de crisi sanitària (65.165 dones i 65.528 homes).

[58] Aquest pic es deu a: Al Reial Decret-llei 30/2020, de 29 de setembre, de mesures socials en defensa de l'ocupació es creen dues noves modalitats d'expedients de regulació temporal d'ocupació de força major, per impediment o per limitació d'activitat. Es podran beneficiar a la modalitat d'impediment les empreses i entitats de qualsevol sector o activitat que vegin impedit el desenvolupament de la seva activitat en algun dels seus centres de treball, com a conseqüència de noves restriccions o mesures de contenció sanitària adoptades, a

Pel que fa als EROs equivalents a extinció de contracte, aquests creixen sobretot també el mes novembre de 2020 (1.692 persones afectades); fins aquesta data, la mitjana d'EROS se situava en 560 al mes. Per tant, les dades anteriors poden estar indicant una tendència on els EROs comencin a créixer. De fet, el desembre 2020 acabava amb 1.006 persones en ERO, xifra molt per sobre de la mitjana de 560. Els ERTOS, en canvi, se situaven en 33.620 persones, valor molt per sota de la mitjana dels mesos gener-octubre 2020 (75.543). Les últimes dades de publicades relatives a gener 2021 mostren resultats similars als del mes de desembre 2020, possiblement perquè les mesures de contenció de la COVID19 no han variat de manera significativa. En particular, el gener de 2021 van registrar-se 3.147 expedients de regulació nous que afectaren a 37.899 persones. D'aquestes 37.208, 33.620 han patit una suspensió del contracte, 9.273 una reducció de jornada i 1.006 una extinció contractual.[59] Per activitats econòmiques, el 33% del total de les persones afectades per un expedient de regulació el gener de 2021 (12.279 en valors absoluts), s'engloben en les activitats relacionades amb vehicles de motor, remolcs i semiremolcs. A continuació, es troba el comerç al detall (amb un 19,19% o 7.141 persones en valors absoluts), els serveis de menjar i begudes (15,52% o 5.775 persones en valors absoluts) i les activitats esportives i d'entreteniment (10,29% o 3.827 persones en valors absoluts). A nivell d'expedients extintius de la relació contractual, la imatge canvia lleugerament, i és que aquí, son les activitats relacionades amb biblioteques i museus (28,10% del total d'expedients extintius, o 299 persones en valors absoluts) i les d'agències de viatges i operadors turístics (19,64% o 209 persones en valors absoluts) les que lideren la llista. Aquestes diferències són rellevants doncs són un indicador de quins sectors engloben a més empreses insolvents o inviables de manera definitiva, i quins, de moment perceben els efectes de la COVID19 com a temporals.

Per a concloure i amb vistes al futur immediat, les previsions fetes des de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) o la Generalitat de Catalunya[60] estimen caigudes de l'ocupació que no arriben al 10% en el pitjor dels escenaris i que són inferiors als ritmes de descens que es projecten per a l'activitat econòmica, de manera que el comportament de la productivitat acabaria sent procíclic, seguint la tendència dels països de l'entorn. Pel que fa a l'atur, s'estimen increments de fins al 16% en el pitjor dels escenaris.

Cal destacar que segons dades del Ministeri d'inclusió, seguretat social i migracions, les persones en situació d'ERTO a Catalunya és de 175.583 persones treballadores en el mes de desembre 2020.[61]

---

partir de l'1 d'octubre de 2020, per autoritats espanyoles o estrangeres. Aquest procediment va deixar d'estar operatiu amb la Instrucció 29/2020, de 22 de novembre, de la Secretaria General del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies però amb la Instrucció 1/2021, de 5 gener, de la mateixa Secretaria General del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies torna a estar actiu. Pel que fa a la modalitat de limitació es podran beneficiar les empreses i entitats de qualsevol sector o activitat que vegin limitat el desenvolupament normalitzat de la seva activitat a conseqüència de decisions o mesures adoptades per les autoritats espanyoles.

[59] Observatori del treball, https://observatoritreball.gencat.cat/ca/inici Expedients de regulació de l'ocupació, gener 2021.

[60] PM, Previsions macroeconòmiques, Escenari macroeconòmic de Catalunya 2020-2021, Octubre 2020, Generalitat de Catalunya, Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda

[61] Ministeri de Treball i economia social, https://prensa.inclusion.gob.es/WebPrensaInclusion/noticias/seguridadsocial/detalle/3963

5.1.2. Impacte de les característiques de la persona en el mercat laboral

La ocupació, activitat i atur, com a variables definitòries del mercat laboral, varien en funció de les característiques de la persona. Per tal de poder avaluar i contrastar quins grups d'individus presenten més i menys dificultats en el mercat laboral, a continuació es presenta una anàlisi on s'aïlla l'efecte en funció del gènere, l'edat, el nivell d'estudis i el grau de discapacitat. Cal tenir en compte, però, que el gènere es considera una variable transversal amb impacte en tots els apartats, i per tant, hi ha una menció expressa de les diferències entre sexes cada vegada que aquestes siguin rellevants.

L'anàlisi anterior és important per tal de poder identificar en quins sectors de la població cal dedicar major esforços; tot, amb l'objectiu de promoure la inclusió activa, la igualtat d'oportunitats i la millora de l'ocupabilitat mitjançant una assistència oportuna i personalitzada des del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya.

5.1.2.1. El mercat laboral segons el gènere

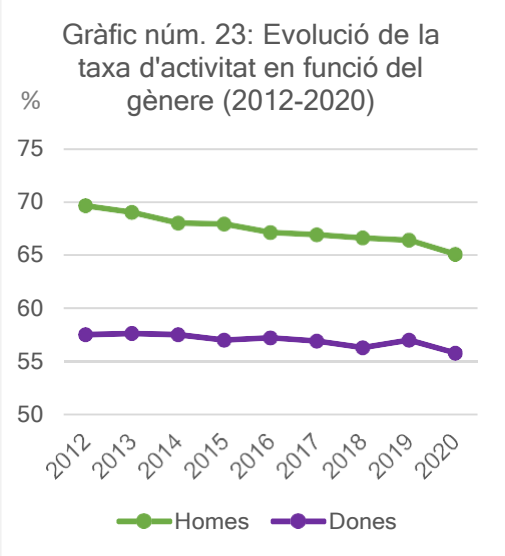

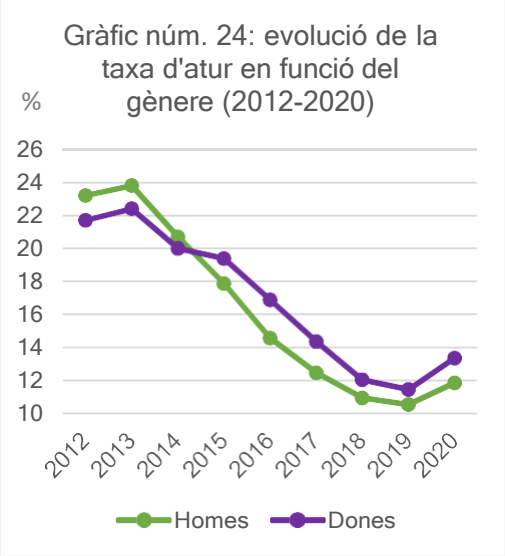

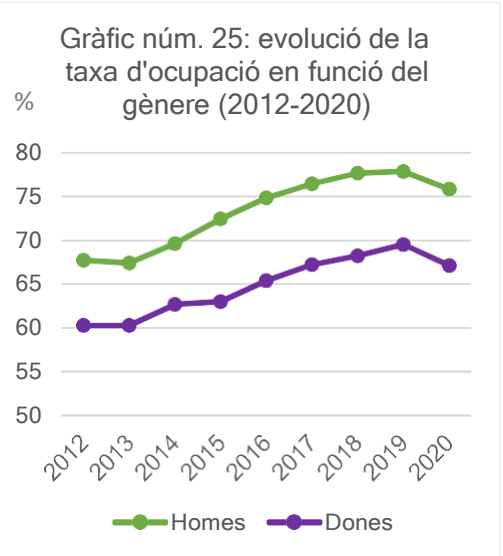

Font: (1) IDESCAT, Taxa d'activitat. Sexe (https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie3701&dt=20192&lang=es); (2) IDESCAT, *Taxa d'atur. Sexe* (https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie4001&dt=2019&lang=es); (3) IDESCAT, *Taxa d'ocupació. Sexe*, https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie3801&lang=es&dt=20192)

En relació amb la **taxa d'activitat**, la de les dones és gairebé 10 punts percentuals més baixa que la dels homes durant el període 2012-2019 tant a Catalunya com a Espanya i la UE27 (aproximadament 79% pels homes el 2019 vers 68% per les dones).[62] Islàndia és el país de la UE27 amb taxes d'activitat més elevades; en particular, el 2019 es tancava amb

[62] EUROSTAT Activity rates by sex, age anf citizenship, https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do; IDESCAT, https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie3701&lang=es

una taxa d'activitat del 87,8% pels homes, i 83,5% per les dones. Per la seva banda, Suècia disposa de les dades més paritàries a nivell de gènere amb unes taxes d'activitat el 2019 de 83,7 pels homes i 80,4% per les dones.

Amb la COVID19, les variacions interanuals del segon i tercer trimestre de 2020 són lleugerament més negatives per les dones, amb una diferència aproximada d'entre 1-2 punts percentuals. És a dir: mentre que la taxa d'activitat interanual pels homes cau un 4,2% el segon trimestre i un 1,5% el tercer trimestre, la de les dones ho fa en un 5,8 i 2,4% respectivament. No obstant, pel quart trimestre succeeix el contrari, doncs la variació interanual de les dones es manté en el 0% i la dels homes en -1,2%.

Pel que fa a **la taxa d'ocupació de Catalunya**, les diferències de gènere són d'aproximadament 8 punts percentuals a favor dels homes pel període 2012-2019 (77,8% pels homes vers 69,5% per les dones el 2019), diferència menys pronunciada que per la UE27, on aquesta diferència és d'uns 11 punts percentuals (79,6% pels homes vers 68,2% per les dones el 2019). No obstant, malgrat els resultats anteriors, convé ressaltar que mentre la diferència entre homes i dones tendeix a reduir-se a la UE27 (passant d'una diferència de 12 punts percentuals el 2012 a una de 11,6 el 2019), a Catalunya aquesta tendeix a créixer (passant de 7,4 el 2012 a 8,3 el 2019). El mateix succeeix a Espanya. Per tant, tot i que la paritat de gènere és major a Catalunya, s'ha d'anar amb compte i revertir la tendència creixent per alinear-se amb la resta de la UE.

Amb la COVID19, altra vegada, les variacions interanuals pel segon i tercer trimestre de 2020 són més negatives per les dones, presentant caigudes majors en la taxa d'ocupació. Així, mentre que pels homes les caigudes són d'un 5,9% i del 3,7% pel segon i tercer trimestre de 2020, per les dones són del 7,3 i 5,5% respectivament. En conseqüència, les diferències entre la taxa d'ocupació entre homes i dones segueixen augmentant i a un ritme més elevat que pel període 2012-2019, doncs aquestes se situaven en 9,7 punts percentuals el tercer trimestre de 2020 (57,5% dels homes i 47,8% de les dones).

En analitzar les **taxes d'atur** de Catalunya, pot observar-se que les diferències de gènere d'aproximadament 2 punts percentuals a favor dels homes començaven a reduir-se a partir de l'any 2017, fins arribar a una diferència de 0,9 punts percentuals, xifra similar a la mitjana

Gràfic núm. 26: Variacions interanuals de la taxa d'atur en funció del gènere

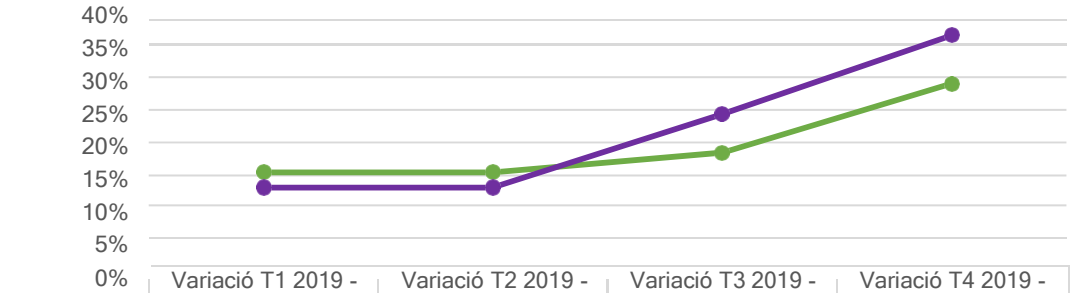

	Variació T1 2019 - T1 2020	Variació T2 2019 - T2 2020	Variació T3 2019 - T3 2020	Variació T4 2019 - T4 2020
Homes	15,5%	15,5%	18,4%	29,0%
Dones	13,2%	13,2%	24,3%	36,4%

Font: IDESCAT, taxa d'atur, sexe. https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie4001&dt=20192&lang=es

de la UE27 (0,6 punts percentuals de diferència entre homes i dones). Amb tot, el 2019, la taxa d'atur dels homes ascendia a 10,6% (6,1% a la UE27 i 12,5% a Espanya) i la de les dones se situava en 11,5% (6,7% a la UE27 i 16% a Espanya). Aquests resultats positius a Catalunya, s'allunyaven de la tendència a Espanya, on les diferències de gènere s'estaven ampliant, fins arribar a una divergència de 3,5 punts percentuals el 2019 a favor dels homes.

Malgrat l'anterior, amb la COVID19 les diferències de gènere tornen a situar-se a nivells propers al 2016; i és que al quart trimestre de 2020, la taxa d'atur de les dones se situava en 14,97% vers el 12,85% dels homes (xifres un 36 i 29% més elevades que les del quart trimestre de 2019). En valors absoluts, en el quart trimestre de 2020 hi havia 75.300 dones més en atur que en el quart trimestre de 2019.[63] El contrast és més pronunciat a Espanya on existeixen 4 punts percentuals de diferència entre les taxes d'atur d'homes i dones (14,17 i 18,33% respectivament). De manera anàloga, observant les dades de les afiliacions a la seguretat social pot verificar-se que l'impacte de la COVID19 sobre les dones; en concret, mentre que l'efecte net pels primers tres trimestres de 2020 és d'una reducció de les afiliacions de 43.253 per les dones, pels homes aquesta xifra es redueix a 24.948. Per tant, quasi el doble de dones (factor de 1,7) s'han vist afectades en les afiliacions a causa de la pandèmia.[64] No obstant, el quart trimestre de 2020 presenta resultats diferents; en particular, mentre que les afiliacions de les dones pugen en 12.658, les dels homes baixen en -7.387.

Segons dades del Ministeri d'inclusió[65], durant el mes de desembre s'han identificat 172. 735 persones treballadores afiliades a la Seguretat Social que seguien en ERTO a Catalunya de mitjana (un 5,4% de les afiliacions a la seguretat social que ascendeixen a 3.214.634). Tot i que pel tercer trimestre la distribució entre gèneres situava a les dones lleugerament per sobre que els homes en el volum d'ERTOs, pel quart trimestre la distribució s'equipara (85.058 són dones treballadores i la resta, 87.677 homes treballadors). El pes de les dones amb ERTO és del 48,44%, xifra similar al seu pes en el conjunt global de l'afiliació (46,86% són dones). Amb tot, a nivell de població femenina, la proporció d'ERTOS se situa en el 5,4% (85.058 dones en ERTO respecte de les 1.506.307 afiliacions femenines). Pels homes, aquesta proporció és del 5,13% (87.677 homes en ERTO de les 1.708.327 afiliacions masculines).

El següent gràfic mostra que en termes globals l'afectació de la pandèmia en ERTOs és més elevada entre l'afiliació femenina que la masculina. S'observa com la màxima distància entre ambdós sexes es va assolir el maig 2020, quan el 19,9% de les dones i el 17,5% dels homes afiliats a la Seguretat Social es trobaven en ERTO (diferencial de 2,4 punt percentuals) i s'ha anat reduint a mesura que la situació ha anat millorant fins a situar-se en una distància de 0,6 punts el setembre (49% les dones i 4,4% els homes). Tanmateix, pel

[63] Gencat. Observatori de la igualtat de gènere (OIG). "L'impacte de gènere de la COVID-19 en dades" https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/Limpacte-de-genere-de- la-COVID-19-en-dades.pdf

[64] IDESCAT, https://www.idescat.cat/pub/?id=afi&n=8604&lang=es

[65] https://www.inclusion.gob.es/

que fa la variació intertrimestral, és a dir, al 30 de setembre respecte del 30 de desembre, la xifra de persones treballadores afectades per ERTO a Catalunya ha augmentat un 16% tant pels homes com les dones (12.186 homes més en ERTO i 11.869 dones).

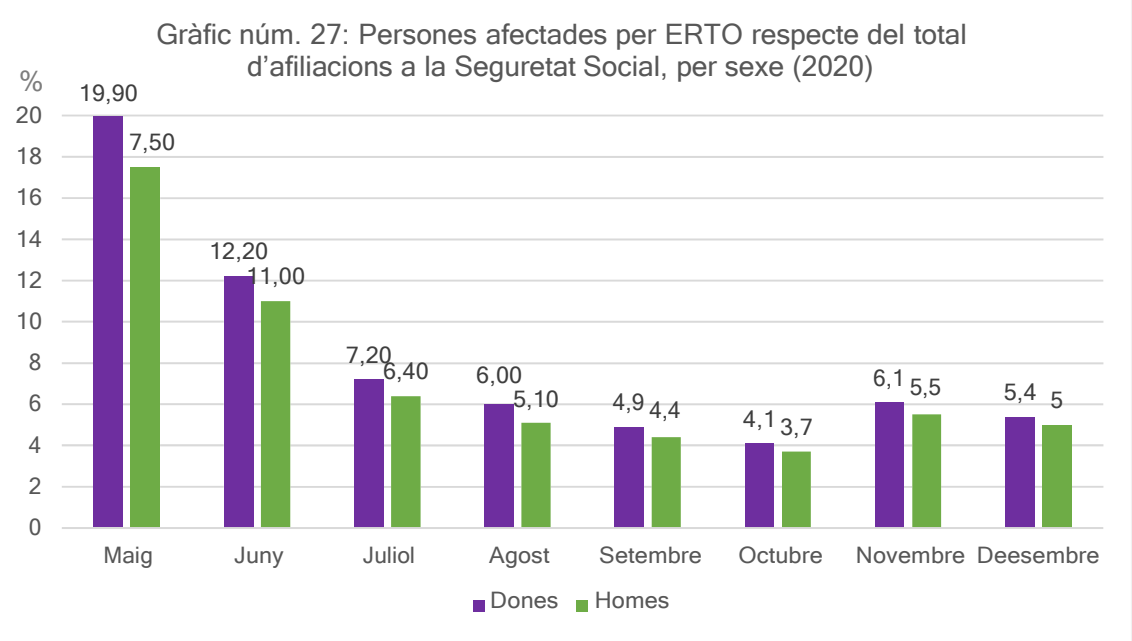

Font: Observatori del treball, *Pes de les persones afectades per ERTO respecte del total d'afiliacions a la Seguretat Social, per sexe (en %)* https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/02_-_ambits_tematics/perspectiva_genere/arxius/Dones-i-treball-4t-trim-2020.pdf

Amb tot, pot dir-se que la covid19 ha tingut un for impacte en l'ocupació femenina en 2020, si bé en el darrer trimestre de l'any s'ha mostrat una evolució més favorable.

5.1.2.2. El mercat laboral segons l'edat

Observant la **taxa d'activitat** pot dir-se que durant el període 2012-2019 aquesta s'ha incrementat en aproximadament 2 punts percentuals pel col·lectiu major de 55 anys (passant de 24,6% al 27,7%), mentre que la dels joves d'entre 20 i 24 anys s'ha vist disminuïda en la mateixa quantia (passant del 68,6% al 66,1%). Pel que fa a les persones joves d'entre 16 i 19 any, les variacions són similars, doncs passen d'una taxa d'activitat del 21,9% el 2012 al 19,6% el 2019. De fet, segons les darreres dades publicades per e-Joventut, el 16,2% dels joves es troben en situació d'inactivitat i no estudien el tercer trimestre de 2020.[66] Per la resta, és a dir, les persones compreses entre els 25 i 54 anys, es manté estable en el 89%. Els fets anteriors, que segueixen la mateixa línia que la UE27,

[66] E-Joventut. Situació laboral de les persones joves (Informes EPA). http:// https://ejoventut.gencat.cat/web/.content/e-joventut/recursos/tipus_de_recurs/documentacio/arxiu/document/informes_epa/Informe_EPA_3r_trimestre_2020.pdf

poden deure's a: allargar els anys d'estudis pels joves, i l'increment de l'envelliment de la població i l'edat de jubilació.[67]

Amb la COVID19, el col·lectiu més afectat ha sigut el dels joves d'entre 16 i 24 anys. La caiguda pronunciada del segon trimestre del 2020 i que situava la taxa d'activitat en un 59% (variació interanual del 11,4%), s'ha vist atenuada en el tercer trimestre, amb una caiguda interanual del 7,6% i un valor del 63,2%. No obstant, el quart trimestre torna a experimentar una caiguda pronunciada, sobretot pels joves d'entre 16 i 19 anys (variació interanual de -11,9%).

Aquest fet té conseqüències sobre la taxa d'emancipació, observant-se els resultats més baixos des del 2007 en aquest quart trimestre de 2020 (taxa d'emancipació dels joves entre 16 i 29 anys del 18,6% vers el 22,6% el quart trimestre de 2019).[68] Amb tot, des de 2007 ja ha perdut 14,5 punts percentuals.

Pel que fa a la resta de col·lectius, els efectes són més moderats i pels majors de 55 anys, la taxa d'activitat fins i tot s'ha incrementat lleugerament fins assolir un 28,1% en el quart trimestre de 2020.

Gràfic núm. 28: Variacions interanuals de la taxa d'atur en funció de d'edat

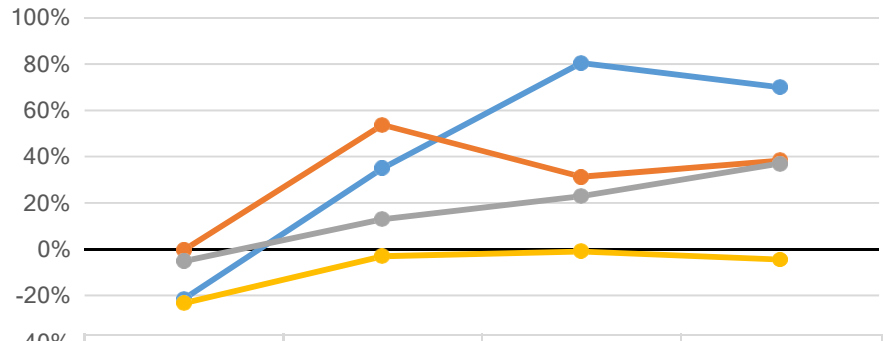

	Variació T1 2019 - T1 2020	Variació T2 2019 - T2 2020	Variació T3 2019 - T3 2020	Variació T4 2019 - T4 2020
De 16-19 anys	-21,5%	34,9%	80,4%	69,9%
De 20-24 anys	-0,4%	53,7%	31,3%	38,3%
De 25-54 anys	-5,1%	13,0%	22,9%	37,0%
De 55 anys o més	-23,2%	-3,1%	-1,0%	-4,5%

Font: IDESCAT, Taxa d'atur. Grups d'edat
https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie4002&dt=20194&lang=es

Pel que fa a la taxa d'ocupació, el període 2012-2019 ve marcat per una millora substancial de la taxa d'ocupació del col·lectiu jove comprés entre els 16 i 24 anys, doncs aquesta passa de 37,4% el 2012 al 50,4% el 2019. Aspecte molt positiu i que provoca de manera

[67] Eurostat, Smarter, greener, more inclusive? Indicators to Support the Europe 2020 Strategy, 2016
[68] E-Joventut. Situació laboral de les persones joves (Informes EPA). http://ejoventut.gencat.cat/web/.content/e-joventut/recursos/tipus_de_recurs/documentacio/arxiu/document/informes_epa/Informe_EPA_4t_trimestre_2020.pdf

necessària la reducció de l'atur juvenil que es mou del 45,3 al 23,7% en el mateix període. Destinar esforços per la inserció dels joves ha estat una prioritat de la darrera ECO2012, sobretot per tractar d'assimilar els nivells d'atur als de la UE27, que se situaven tant a Catalunya com a Espanya en més del doble dels de la UE. No obstant, encara es troben molt per sobre dels valors dels països veïns (mentre que a 2012 l'atur juvenil era del 24,4 a la UE27, a 2019 aquest passa al 14,85%). Per tant, la població jove ha de continuar sent una prioritat, i encara amb més motiu tenint en compte els efectes de la crisis sanitària provocada per la COVID19, on altra vegada, els més afectats són els joves d'entre 16 i 25 anys, amb variacions interanuals del -38,6% quant a les taxes d'ocupació en el segon trimestre, i del 55,8% en les taxes d'atur. No obstant, d'igual manera que en la resta de casos, els efectes de la pandèmia sembla que s'atenuen en el tercer trimestre de 2020 amb variacions interanuals de la taxa d'ocupació i d'atur al voltant del 29,1 i 40% respectivament. No obstant, la taxa d'atur tancava el quart trimestre amb un 34,3% pels joves (aproximadament 10 punts percentuals més que la de 2019). L'impacte negatiu ha tingut una incidència major que per la UE27 on les variacions interanuals del 2020 oscil·len en el 10%.[69]

L'anterior deixa entreveure que la població jove concentra el gruix de la **destrucció d'ocupació**. Segons les dades del quart trimestre de 2020 de l'Enquesta de població activa (EPA) la taxa d'ocupació entre les persones joves se situa en el 43,3% (4,5 punts percentuals per sota del mateix trimestre de l'any anterior) i la taxa d'atur arriba al 27,3% (7,8 punts percentuals per sobre del quart trimestre de 2019). A Catalunya hi ha 185.800 joves a l'atur, 55.000 més que el mateix trimestre de 2019. La taxa d'atur ha crescut especialment entre les persones joves de nacionalitat estrangera (del 21,4% al 40,4% en el darrer any) i les persones joves sense estudis (del 30,2% al 46,6%). Pel que fa al gènere, la crisi econòmica propiciada per la pandèmia ha invertit la tendència dels darrers anys i la taxa d'atur de les dones joves es consolida per sobre de la dels homes joves (27,9% i 26,2%, respectivament). Tanmateix, el número de joves en situació d'atur que reben algun tipus de subsidi o prestacions econòmiques és d'1 de cada 10 (10,6%), molt per sota del 36,4% entre les persones de més de 29 anys.(actualitzat a 4t trimestre).[70] Malgrat l'anterior, cal tenir en compte que el col·lectiu de joves representa el 15% de la població de més de 16 anys en edat de treballar i per tant, mentre que en termes relatius són els més afectats, no és així en termes absoluts. En efecte, entre el quart trimestre de 2019 i el quart trimestre de 2020, s'han destruït 137.500 llocs de treball, dels quals 15.000 corresponen a persones entre 16 i 19 anys i 20.000 a aquelles entre 20 i 24 anys.[71]

I dins dels joves, són les dones joves les que presenten taxes d'atur més elevades. El quart trimestre 2020, l'atur juvenil masculí (26,7%) ha estat lleugerament inferior que el femení

[69] Eurostat: unemployment rates by sex, age and citizenship
[70] E-Joventut. Situació laboral de les persones joves (Informes EPA) https://ejoventut.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/La-crisi-es-focalitza-en-les-persones-joves-mes-desafavorides [71] E-Joventut. Situació laboral de les persones joves (Informes EPA) https://ejoventut.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/La-crisi-es-focalitza-en-les-persones-joves-mes-desafavorides

(27,9%). I és que des del primer trimestre de 2008, la taxa d'atur femení se situa sempre per sobre de la masculina, llevat el quart trimestre de 2018.[72]

Per la resta de col·lectius, l'atur ha fluctuat menys. En particular, mentre que la taxa d'atur dels majors de 55 anys es manté estable entre el 8 i 9% al llarg de 2020, la del gruix de la població (compresa entre els 25 i 54 anys) se situava en el 12,6% en el quart trimestre del 2020, aproximadament 3 punts percentuals més alta que la de 2019. No obstant, cal tenir en compte que la situació particular de les persones treballadores de més de 45 anys és més fràgil que la de la resta de col·lectius, sobretot en termes de contractació, i és que el 2019 situava el percentatge de contractació dels majors de 45 anys en un 21,96% a Catalunya, taxa de les més baixes d'Espanya (25,72%)[73]. La COVID19 els ha posicionat en una situació encara més sensible, sobretot perquè en cas de pèrdua del seu lloc de treball, es poden trobar amb majors dificultats per tornar a ocupar-se; amb l'impacte immediat que això comporta en la seva autonomia, en la seva salut i en el seu entorn familiar, a la vegada que impacte en el seu futur, doncs incideix de manera directa en la seva cotització per la seva jubilació, i per tant, poden esdevenir persones en risc de pobresa i exclusió social. De fet, dades de gener 2021 sobre l'atur registrar indiquen que el 50% de les persones registrades a l'atur, són majors de 45 anys (tot i que en valors absoluts el col·lectiu amb major pes en el mercat laboral és el de 25 a 44 anys).

Gràfic núm. 29: Distribució de l'atur registrat per trams d'edat i sexe (Gener 2021)

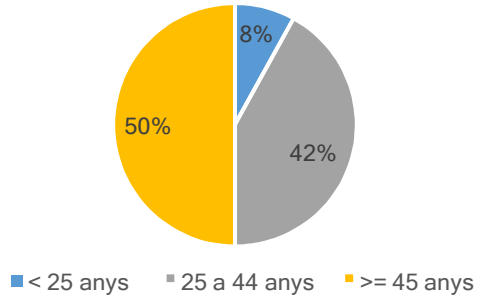

Font: https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/perfil_de_l_atur/2020/arxius/butlleti_perfil_atur_31_des2020.pdf Butlletí del perfil de l'atur Situació a 31 de desembre de 2020

[72] E-Joventut. Situació laboral de les persones joves (Informes EPA). https://ejoventut.gencat.cat/web/.content/e-joventut/recursos/tipus_de_recurs/documentacio/arxiu/document/informes_epa/Informe_EPA_4t_trimestre_2020.pdf

[73] Observatori del treball, https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/perfil_de_l_atur/2020/arxius/butlleti_perfil_atur_31_des2020.pdf Butlletí del perfil de l'atur Situació a 31 de desembre de 2020

5.1.2.3. El mercat laboral segons el nivell d'estudis

En referència a la **població activa**, les taxes d'activitat més elevades són per el grup de persones que han assolit una educació superior. Contràriament, les taxes d'activitat més baixes són per aquells ciutadans que són analfabets o tenen els estudis primaris inacabats. També cal mencionar que les taxes independentment del nivell d'estudis assolit sempre són més elevades per als homes que per a les dones amb una diferencia aproximadament d'uns 10 punts percentuals.

El següent gràfic mostra que pel període 2012-2019 només la **població ocupada assalariada** amb estudis superiors incrementa en valors absoluts nets la seva xifra. Així, mentre que pel 2012 la xifra se situa en 1.190,9 milers de persones, aquesta augmenta fins a situar-se en 1.310,2 milers de persones el 2019. Per contra, és la població amb educació primària o analfabeta la que més decreix, seguida de la població d'educació secundaria de segona etapa. Els fets anteriors es deuen a, com la resta de països occidentals, a l'increment de l'alfabetització de la població catalana, fet repercuteix en una major escolarització i obtenció de titulacions superiors.

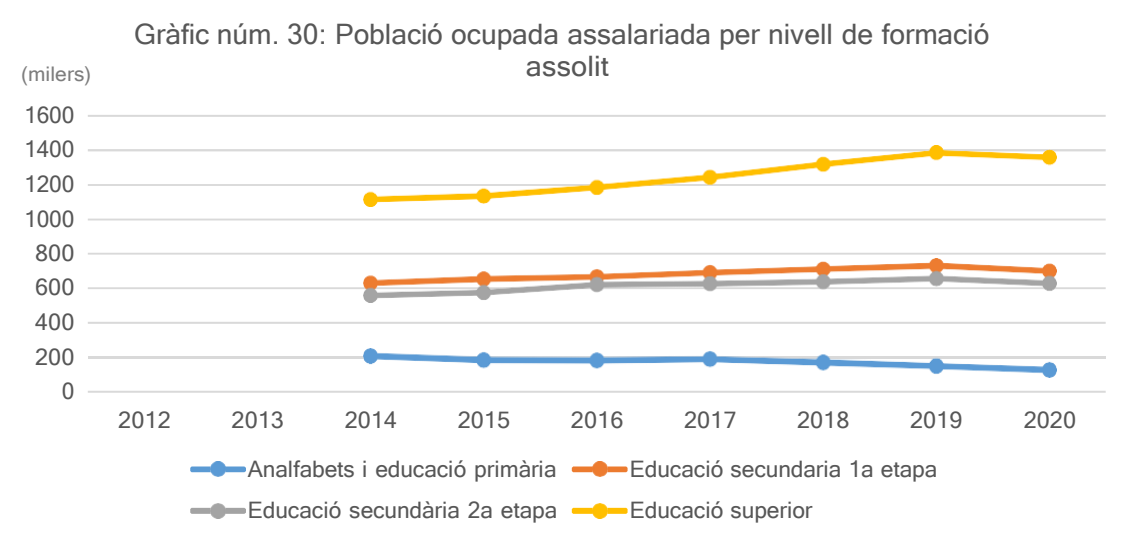

Font: IDESCAT, *Població ocupada assalariada. Nivell de formació assolit (CNED-2014)*, https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=xc1974&dt=2014 *Dades disponibles a partir de 2014*

Durant l'any 2020 i arran de la COVID19, la població ocupada cau en tots els nivells d'estudis encara que s'observa una correlació negativa entre nivell d'estudis i reduccions de la població activa. És a dir, a major nivell d'estudis, la caiguda és menor. Així, mentre que les variacions interanuals de la població analfabeta o amb educació primària cauen un 16, 19 i 22% pel segon, tercer i quart trimestre de 2020, ho fan en un 4, 3 i 0,1% per la població amb estudis superiors.

Gràfic núm. 31: Variacions interanuals de la població ocupada assalariada en funció del nivell d'estudis a Catalunya (2019 - 2020)

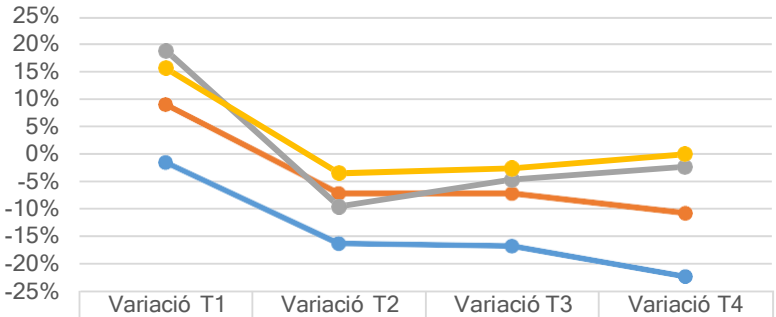

	Variació T1 2019 - T1 2020	Variació T2 2019 - T2 2020	Variació T3 2019 - T3 2020	Variació T4 2019 - T4 2020
Analfabets i educació primària	-1,6%	-16,4%	-16,9%	-22,4%
Educació secundària 1a etapa	8,9%	-7,3%	-7,3%	-10,9%
Educació secundària 2a etapa	18,8%	-9,6%	-4,7%	-2,3%
Educació superior	15,6%	-3,6%	-2,6%	-0,1%

Font: IDESCAT, *Població ocupada assalariada. Nivell de formació assolit (CNED-2014)*, https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=xc1974&dt=2014

Les dades anteriors són significatives per ser tingudes en compte a l'hora de decidir on cal dedicar posar èmfasi durant la recuperació. En aquest sentit, les polítiques del sistema d'ocupació de Catalunya han de dedicar esforços també a millorar la capacitació i la qualificació de les persones, especialment les que tenen un nivell de formació inferior.

5.1.2.4. El mercat laboral segons la nacionalitat

Les persones estrangeres representaven gairebé una quarta part del total de la població total activa a Catalunya el 2019 (650.500 vers els nacionals que ascendien a 3.233.400). La seva inclusió en el mercat de treball, tot i que ha millorat al llarg del temps, encara és un dels reptes de la societat catalana. Aquesta proporció baixa al 17% l'any 2020 on la població estrangera passa a representar un 17% sobre el total nacional de 3.206.300.[74]

En particular, l'any 2019 tancava amb una taxa d'activitat del 76.2% per la població estrangera (en comparació amb el 79% de la població nacional). Aquesta diferència de 3 punts percentuals s'ha ampliat al llarg del temps, sobretot a partir de 2017. Pel que fa a la taxa d'ocupació, el 2019 se situava en el 63,1% (vers el 71,8% de la població nacional), reduint-se la bretxa entre ambdós col·lectius al llarg del temps, sobretot a partir de 2015 (reducció, no obstant, moderada).

Amb tot, mentre la població activa disminueix, la taxa d'ocupació d'aquells que romanen actius incrementa. De fet, la variació interanual de la població ocupada el quart trimestre de 2019 era del 12% (dada que contrasta amb el 1% de la població nacional). De manera similar, l'evolució de la taxa d'atur en el període 2012-2019 és positiva encara que les diferències entre nacionals i estrangers es mantenen (el 2019 tancava amb una taxa d'atur

[74] Col·lectius socials, Butlletí de població estrangera i mercat de treball, 4t trimestre de 2020. Observatori del treball i model productiu. Actualitzat a 01/02/2021

del 9,1% pels primers i un 17,2% pels segons). Aprofundint segons les variables relatives a les característiques de la persona s'observa que el perfil de la persona estrangera a Catalunya és: amb origen en un país aliè a la UE, home, d'entre 30 i 40 anys i amb estudis primaris (aspecte que contrasta amb la població nacional, amb un nivell d'estudis superiors per sobre de la mitjana de la UE27). Tots aquests trets tenen un impacte directe en els principals indicadors del mercat de treball. Així, tot i que les dones continuen representant un percentatge major dins de l'atur, aquest és inferior al de les dones nacionals (54% de les persones estrangeres aturades són dones vers el 57% de les nacionals). Tanmateix, l'atur de la població estrangera compresa entre el 30 i 44 anys és molt superior a la de la població nacional (46% vers el 27%).[75]

Gràfics núm. 32: Distribució de l'atur registrat per diferents variables (%) – Desembre 2019

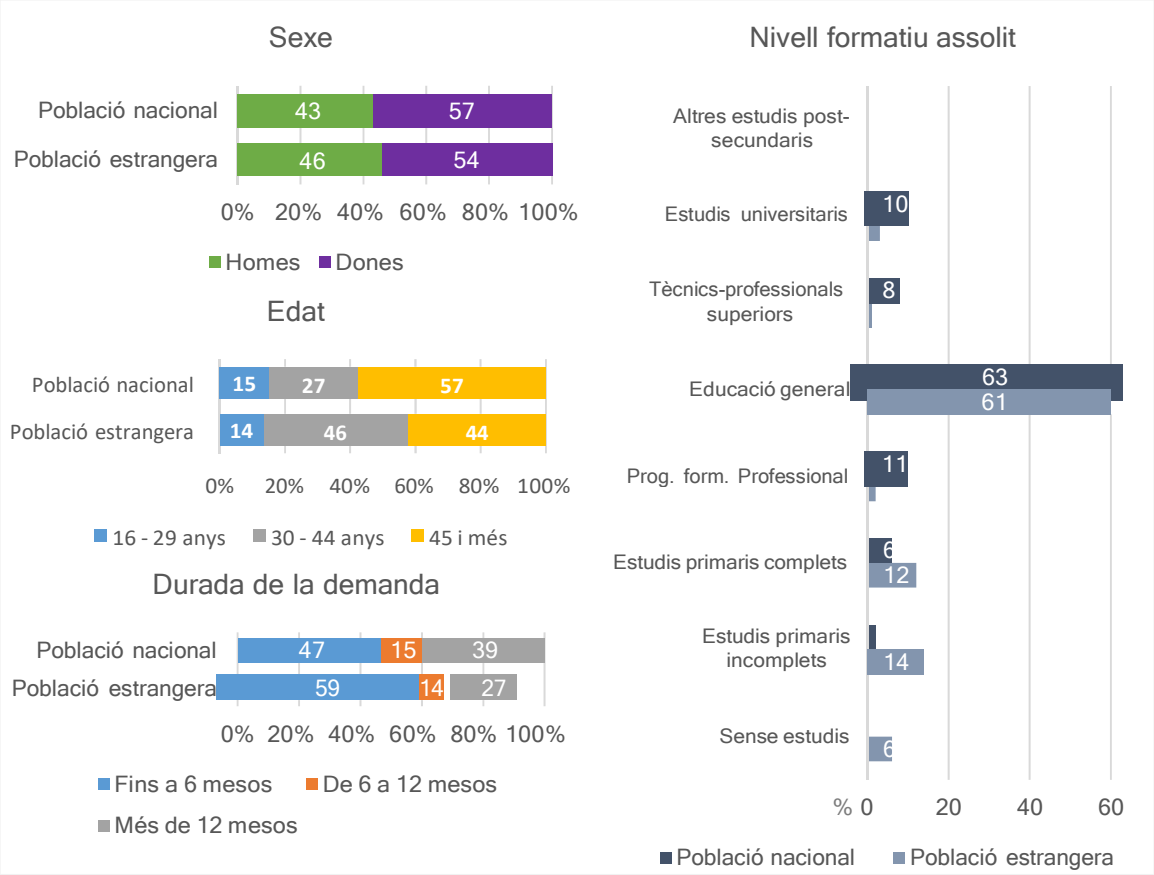

Font: Col·lectius socials, Butlletí de població estrangera i mercat de treball, Observatori del Treball i Model Productiu, 4t trimestre de 2019.

Finalment, tot i que l'atur de la població estrangera és superior, la seva estada com a demandant d'ocupació és, de mitjana, inferior a la de les persones nacionals, doncs la majoria presenten una estada inferior a 6 mesos (el 59% vers el 47% dels nacionals). Per tant, les dades anteriors semblen indicar que els motius per emigrar a Catalunya són més

[75] Col·lectius socials, Butlletí de població estrangera i mercat de treball, Observatori del Treball i Model Productiu, 4t trimestre de 2019.

de caire econòmic i de cerca de feina. Aspectes corroborats per la tipologia d'ocupació sol·licitada, i és que el 51% s'ubica en ocupacions elementals, seguit d'un 20% en treballs de restauració, personals i venedors. Els sectors amb major presència d'afiliacions estrangeres, es distribueixen de la següent manera: (1) sector agrari (69,1%); (2) llar (49,7%); (3) activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials (34,2%) i, (4) hostaleria (25,8%).

Ateses les característiques de la persona estrangera a Catalunya, la COVID19 ha afectat amb més força aquest col·lectiu que no pas als nacionals. En conseqüència, les diferències a les taxes d'activitat s'incrementen (el quart trimestre de 2020 la taxa d'activitat de la població estrangera se situava en el 75,8%, vers el 78,4% de la població nacional). El mateix succeeix amb les taxes d'ocupació (55,1% dels estrangers vers el 69,6% dels nacionals), amb una bretxa de més de 10 punts percentuals. L'impacte més important s'observa a la taxa d'atur, doncs la de la població estrangera es dispara fins arribar al 27,2% el quart trimestre de 2020 (vers el 11,1% de la població nacional).[76] Cal destacar que també la taxa d'atur de les dones estrangeres (28,7%) era el doble que la taxa d'atur del total de dones (14,3%).[77]

Tenint en compte que el perfil d'estranger és: persona jove, amb estudis baixos i dedicat a ocupacions elementals o de restauració, els resultats anteriors indiquen que cal dedicar esforços per redirigir aquest col·lectiu en el mercat laboral. I encara amb més motiu si s'afegeix que, ara, l'estada com a demandant d'ocupació es prolonga; si abans la població estrangera, de mitjana presentava temps inferiors als 6 mesos (un 59%), ara aquesta xifra baixa al 31%. Aquestes mesures quedarien alineades amb els objectius del FSE+ de promoure la integració socioeconòmica dels nacionals de tercers països i de facilitar les transicions i mobilitat professionals.

En resum, en el darrer trimestre de 2020, les estimacions de l'Enquesta de població activa indiquen un increment de 23.200 persones estrangeres actives (+3,6%), xifra conformada en un 75,9% per dones i que suposa el 48,3% de l'ascens de l'activitat a Catalunya respecte de l'anterior trimestre. La població activa nacional també creix, tot i que ho fa a un ritme inferior a l'estrangera (+0,8%).

Atenent a l'ocupació, s'observa un descens de l'1,7% en la població estrangera, que s'explica exclusivament per la pèrdua d'ocupació masculina (-17.200 homes; -6,1%), atès que la femenina suma 8.800 efectius (+4,1%). Per contra, la població activa nacional s'enfila un 0,9% (25.100 persones més), seguint amb la recuperació iniciada en el tercer trimestre. En aquest sentit, el diferencial de la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys entre els dos grups torna a incrementar-se i arriba als 14,5 punts, ja que l'estrangera perd 1,7 punts fins al 55,1% i la nacional recupera 0,6 punts i és del 69,6%. Pel que fa a l'atur, es produeix un augment molt acusat en el trimestre en la població estrangera (+20,9%; 31.600 més), en contrast amb la tímida reducció registrada en la població nacional (-0,1%; 300 menys).

[76] Col·lectius socials, Butlletí de població estrangera i mercat de treball, Observatori del Treball i Model Productiu, 3r trimestre de 2020.

[77] Dones. Gencat. Observatori de la igualtat de genere (OIG). "L'impacte de gènere de la COVID-19 en dades" https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/Limpacte-de-genere-de- la-COVID-19-en-dades.pdf

De forma interanual, es registra un ascens del 3,6% en la població activa estrangera i una davallada del 0,8% en la nacional. L'evolució de l'ocupació evidencia una afectació més intensa de la crisi de la COVID-19 en el col·lectiu estranger, considerant la disminució del 9,1% en el nombre de persones estrangeres ocupades, en comparació amb una contracció del 3% en l'ocupació nacional. L'increment del 63,2% de l'atur estranger respecte del 20,9% de l'atur nacional també remarca la severitat més gran de la pandèmia sobre aquest col·lectiu. Quant a l'afiliació estrangera de desembre, decreix de forma més acusada que la nacional (-2,7% i -2,1% respectivament).[78]

5.1.2.5. El mercat laboral segons la discapacitat

L'any 2019 a Espanya hi havia 1.876.900 persones amb discapacitat en edat de treballar (de 16 a 64 anys), el que va suposar el 6,2% de la població total en edat laboral.

D'aquesta xifra, 638.600 eren actius (34%). Dins d'aquesta **població activa amb discapacitat** es va observar major percentatge d'homes (57,8%) en comparació amb les dones (42,2%). Entrant en detall: el grup d'edat amb una taxa d'activitat més elevada és el de 45 a 64 anys comparat amb el de les persones no discapacitades que és el de 25 a 44 anys. També cal fer esment de la menor representació de persones amb estudis superiors que en els actius sense discapacitat.[79] A nivell de Catalunya, les dades són similars, doncs la taxa d'activitat de les persones amb reconeixement legal de discapacitat era del 35% el 2018.[80]

Per a la **població ocupada amb discapacitat** (485.900 persones en 2019 a Espanya, i a Catalunya, representant una taxa d'ocupació del 27% el 2018) s'observen les mateixes diferències quant a sexe, edat i nivell educatiu que les assenyalades per als actius en comparació amb els ocupats sense discapacitat.

Pel que fa a **l'atur**, la taxa d'atur era del 23,2% el 2018 a Catalunya. Dins d'aquest col·lectiu, hi ha major representació d'homes, de persones de 45 a 64 anys i de desocupats amb estudis primaris i secundaris que no pas en els aturats sense discapacitat. Per contra, hi havia menor representació de persones en situació d'atur amb estudis superiors i de persones d'entre 16 a 24 anys.

En conclusió: destaca la baixa participació en el mercat laboral del col·lectiu de persones amb discapacitat. En 2018 a Catalunya la seva **taxa d'activitat** era del 35%, 46 punts inferior a la de la població sense discapacitat (81%). La **taxa d'ocupació** va ser del 27%, 44,9 punts inferior a la de les persones sense discapacitat. Per la seva banda, la **taxa d'atur** va superar en 11,9 punts a la de la població sense discapacitat (23,1% enfront de 11,9%). Respecte a l'any 2018, la taxa d'atur es va reduir 1,3 punts (1,2 en el cas de les persones sense discapacitat).

[78] Col·lectius socials, Butlletí de població estrangera i mercat de treball, Observatori del Treball i Model Productiu, 3r trimestre de 2020.

[79] https://diarideladiscapacitat.cat/persones-amb-discapacitat-mercat-laboral-2019/

[80] Les últimes dades públiques a Catalunya per les persones amb discapacitat daten el 2018. https://www.idescat.cat/novetats/?id=3563

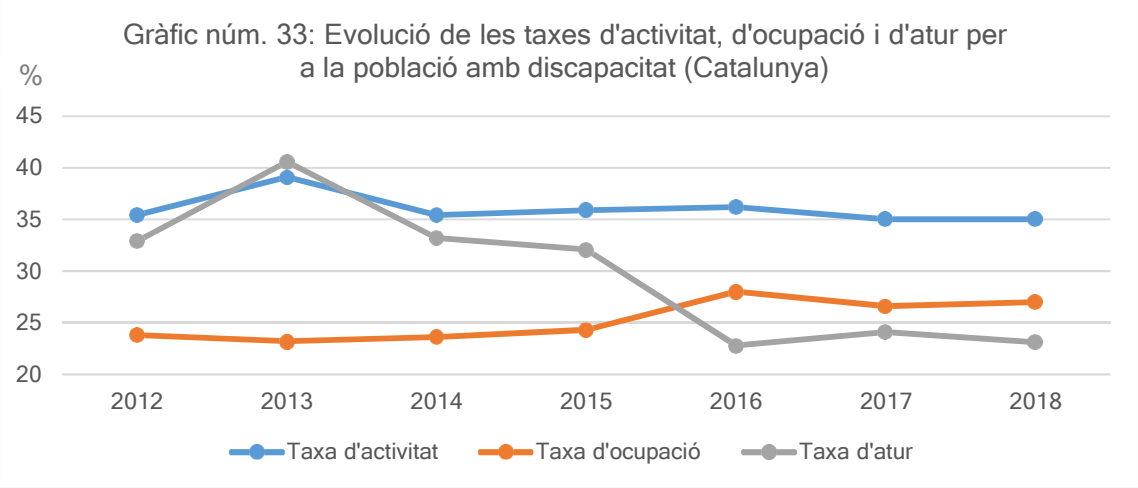

Font: IDESCAT, *Taxes d'activitat, ocupació i atur. Població amb discapacitat. Catalunya. 2012–2018*, https://www.idescat.cat/novetats/?id=3563

Arran de la crisi de la COVID19 i sent un col·lectiu de risc, el Govern va anunciar el passat desembre 2020 l'augment de les tarifes dels serveis socials per a persones amb discapacitat entre un 1,2 i un 5%. No obstant, un observatori realitzat per AMMFEINA i Dincat ha posat èmfasi en l'impacte significatiu de la crisi sanitària en els Centres Especials de Treball d'iniciativa social. En concret, les dades de l'enquesta apunten a què aproximadament un 77% dels centres tanquen l'any econòmic 2020 per sota de les previsions fetes a gener 2020 quant a facturació, fet que podria tenir conseqüències negatives sobre la inserció i millora de l'ocupabilitat del col·lectiu amb discapacitat o problemes de salut mental.[81]

5.1.2.6. Mercat laboral per persones en especial situació de risc

És important tenir en compte la situació laboral d'aquelles persones en especial situació de risc, com per exemple dones que han patit violència de gènere, famílies monoparentals o persones en situació d'atur de llarga durada.

5.1.2.6.1. Atur de llarga durada

L'atur de llarga durada a Catalunya s'ha reduït significativament durant el període 2012-2019, passant del 11 al 4,1%. Aquesta tendència segueix a la baixa al llarg de 2020 on es tanca l'any amb un 3,6%.[82] No obstant, les diferències de gènere s'accentuen fins a situar-se en un punt percentual (3,2% pels homes i 4,1% per les dones) vers els 0,4 punts percentuals de l'any 2019 (3,9% pels homes vers el 4,3% de les dones).

Tot i que els resultats són més positius que per la resta d'Espanya, on es passa d'una taxa del 11 al 5,3% entre 2012 i 2019, encara es troba lluny dels valors de la UE. No obstant, si bé és cert que el 2012 les diferències eren quasi del triple (11% a Catalunya ves al 4,6% a la UE27), el 2019 la bretxa s'ha reduït (4,1 a Catalunya vers 2,5 a la UE27).[83] Segons les

[81] Dincat. Federació per a la inclusió social de persones amb discapacitat intel·lectual. https://www.dincat.cat/
[82] IDESCAT, Taxa d'atur de llarga durada. https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10116
[83] IDESCAT, Taxa d'atur de llarga durada. Per sexe. https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10116

característiques de la persona, l'atur de llarga durada és un fenomen que afecta amb una major intensitat a certes categories de treballadors actius, destacant ser les dones, els joves, els majors de 45 anys i les persones amb algun tipus de discapacitat.

5.1.2.6.2. Dones que han patit violència masclista

Cal fer una referència a les dones que han patit violència masclista, doncs segons la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del Dret de les Dones a Erradicar la Violència Masclista, i a partir de l'acord que es va establir al grup de treball d'anàlisi de feminicidis, des de l'Institut Català de les Dones es contemplen com a feminicidis les actuacions tant en l'àmbit familiar, en el laboral com en l'àmbit social o comunitari. Segons les dades d'una enquesta llançada per l'Observatori de la igualtat de gènere de la Generalitat el 2019, El 41,4% de les dones enquestades a Catalunya han estat víctimes de violència masclista en l'àmbit de la parella al llarg de la seva vida. Tanmateix, el 63% d'aquestes dones han manifestat haver estat víctima de la violència psicològica. Fora de l'àmbit de la parella, el 15,2% de les dones enquestades a Catalunya manifesta haver patit violència física i el 8,4% (68) violència sexual al llarg de la seva vida.

Centrant-se en l'any 2019, el 13% de les dones enquestades a Catalunya han estat víctimes de la violència masclista en l'àmbit de la parella i el 8% específicament de la violència psicològica de control.

Finalment, el 50,9% de les dones enquestades a Catalunya manifesta que han estat víctimes d'assetjament sexual al llarg de la seva vida i l'11,9% en el darrer any. Pel que fa a l'assetjament reiterat o stalking, el 15,5% de les dones a Catalunya expressa que l'han patit al llarg de la seva vida.

Les dades anteriors indiquen que per tal de garantir la igualtat de gènere en el mercat laboral, és important que des del sistema d'ocupació de Catalunya es puguin avaluar i preveure de manera adequada les necessitats de cada persona, per tal de garantir una assistència i suport oportuns i personalitzats. De fet, així s'estipula dins dels objectius específics del FSE+ 2021-2027. Perquè casos diferents, han de tractar-se de manera diferent. I encara amb més raó, si es tenen en compte les dades de 2020 on pot observar-se que l'increment de les trucades a la línia 900 900 120, es comença a produir en el mes de març durant el període de confinament, però l'increment més destacable es dona en el mes d'abril , passant de 890 trucades al març a 1.454 el mes d'abril. Les trucades per motiu de violència masclista segueixen augmentant durant el mes de maig, coincidint amb el desconfinament i la seva tendència durant els mesos següents és a la baixa, arribant a les 821 trucades en el mes de setembre, segons les darreres dades disponibles.[84]

[84] Gencat. Observatori de la igualtat de genere (OIG). "Violències masclistes 2020" http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/publicacions_dossiers_estadistics_OIG16.pdf

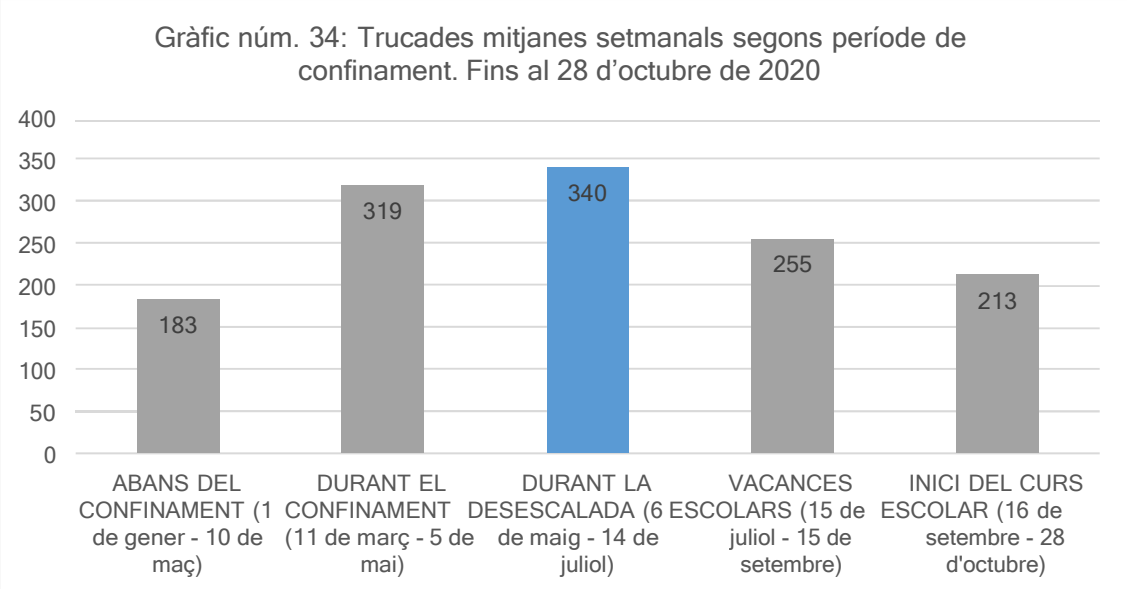

Font: Dades elaborades per l'OIG provinents de l'exercici del servei. https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/Limpacte-de-genere-de-la-COVID-19-en-dades.pdf

5.1.2.6.2. Persones de famílies monoparentals

Els censos de població defineixen els nuclis monoparentals com aquells tipus de nuclis familiars formats per un sol progenitor i un o més fills. Tenint present aquesta definició, i segons l'última Enquesta contínua de llars de l'INE (Idescat, 2019) a Catalunya i a Espanya viuen 289,3 milers i 1.886,8 milers de famílies monoparentals respectivament. Les llars monoparentals representen en l'actualitat un 10% de les llars catalanes i espanyoles. Pel que fa als països de la Unió Europea, les dades ofertes per l'Eurostat (2019) ens diuen que el 15% [85] de les llars europees són monoparentals, destaca Dinamarca com el país de la UE amb major percentatge de nuclis monoparentals (30%) mentre que Croàcia seria el país amb menor percentatge (5%).[86] Tanmateix, dins de la UE27 s'ha produït un increment de les famílies monoparentals entre 2010 i 2019 del 18.7%.[87]

[85] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20190601-1#:~:text=At%20EU%20level%2C%2015%25%20of,%25)%20and%20France%20(21%25).

[86] Monoparentalitat femenina i pobresa Gènere, soledat i conciliació, l'arrel del problema - OCTUBRE 2018. DEBATS CATALUNYA SOCIAL; PROPOSTES DES DEL TERCER SECTOR, TAULA D'ENTITATS DEL TERCER SECTOR SOCIAL DE CATALUNYA

[87] Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Household_composition_statistics

Taula núm. 2: Famílies monoparentals a Catalunya, Espanya i la UE 2019

% Famílies monoparentals a Catalunya, Espanya i la UE 2017

Catalunya	Espanya	Europa (UE)
10%	10%	15%

Font: INE, https://www.ine.es/jaxi/Tabla.htm?path=/t20/p274/serie/prov/p02/l0/&file=02006.px&L=0, https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20190601-1#:~:text=At%20EU%20level%2C%2015%25%20of,%25)%20and%20France%20(21%25)

Pel que fa al progenitor de les llars monoparentals, existeixen diferències de gènere importants. L'any 2019 en el 80% dels casos trobem que al capdavant d'una família monoparental hi ha una mare (212,2 milers de dones en valors absoluts), i només en el 20% dels casos, trobem que l'adult de la família monoparental sigui el pare (53,7 milers d'homes en valors absoluts). Probablement això succeeix perquè en els casos de separació i divorci és més freqüent que la mare assumeixi la custòdia dels fills. D'altra banda, la mortalitat diferencial per sexe en favor de les dones incorpora un altre element que fa que augmenti el nombre de vídues. Així, les mares vídues amb fills grans són freqüents a les llars monoparentals. El fet que les encapçalades per mares siguin significativament més nombroses, permet inferir que quan es parla de monoparentalitat majoritàriament es fa referència a la monoparentalitat femenina.

Segons l'enquesta de condicions de vida de l'INE del 2016, a Espanya el 53,3% de les llars monoparentals amb un o més fills a càrrec estan en situació d'AROPE, xifra que baixa al 28,1% en les llars amb dos adults amb fills a càrrec i a valors encara més baixos en llars sense fills. Per tant, més de la meitat de les famílies amb un sol adult al capdavant estan en risc de pobresa i/o exclusió social; i d'elles, una de cada quatre es troba en situació de pobresa severa. Una dada il·lustrativa és que el 62% de monoparentals no pot fer front a una despesa imprevista de la llar (Fundación Foessa, 2017). El risc de pobresa i/o exclusió social en les famílies monoparentals (53,3%) és el doble del risc que té el conjunt de la població (26,6%).

Dades del mercat laboral publicades per entitats com com la Fundació Adecco (2016) o Save the Children (2015) mostren que el 52% de les dones al capdavant d'una família monoparental està desocupada o treballa en l'economia submergida. És a dir, l'índex d'atur en les dones al capdavant d'una família monoparental duplica l'índex del pitjor moment de l'atur a Espanya dels darrers anys.[88]

A les dades anteriors cal afegir que de les dones desocupades, gairebé el 70% fa més d'un any que no tenen feina (xifra 15 punts percentuals superior a la resta de dones que se situa en el 55%); i només un terç de les inscrites com a demandants d'ocupació perceben alguna

[88] Monoparentalitat femenina i pobresa Gènere, soledat i conciliació, l'arrel del problema - OCTUBRE 2018. DEBATS CATALUNYA SOCIAL; PROPOSTES DES DEL TERCER SECTOR, TAULA D'ENTITATS DEL TERCER SECTOR SOCIAL DE CATALUNYA

prestació. A més un 18% manifesta treballar sense contracte, de forma precària i inestable, amb el que això suposa de desprotecció en tots els àmbits (mèdic, econòmic, laboral): sense una nòmina no es cotitza a la Seguretat Social i, per tant, no es té dret a beneficis socials com la prestació d'atur, d'invalidesa o la pensió de jubilació, entre altres (Fundació Adecco, 2016).[89]

Estudis més recents, com el d'Insocat 2018 insisteixen en les dificultats d'accés al món laboral de les dones al càrrec de famílies monoparentals, sobretot perquè el mercat de treball ofereix poques oportunitats per conciliar la vida personal i la familiar; i aquesta situació és encara més greu si no hi ha el suport familiar o existeixen dificultats per accedir a serveis públics.

5.1.2.7. Mercat laboral segons l'estructura productiva i el territori

Les dades a **nivell provincial** mostren evolucions estables i similars entre elles. No obstant, sí que és cert que en termes de taxa d'activitat és Girona la província amb una taxa d'activitat més elevada durant tot el període 2012-2019, i que de mitjana ascendeix a un 63,5%, seguida de Barcelona (61,68%), Lleida (62%) i Tarragona (59,05%). Tanmateix, mentre que a Lleida la taxa d'activitat s'incrementa lleugerament durant el període d'estudi (passant d'un 61,9 a un 62,14%) a la resta de províncies succeeix el contrari, essent Tarragona la regió on s'observen baixades més abruptes (d'un 62% a un 59%).

Seguint la tendència anterior, Lleida és la que presenta majors taxes d'ocupació i menors taxes d'atur per tot el període d'anàlisi, essent Tarragona la que obté pitjors resultats. En particular, per l'any 2019, la taxa d'atur de Lleida ascendeix al 9,68%, mentre que la de Tarragona al 13,46%. No obstant, les caigudes de l'atur més abruptes durant 2012-2019 succeeixen a Girona (variació de 13,88% punts percentuals) i Barcelona (variació de 11,62 punts percentuals). Com es veurà més endavant, la crisi de la COVID19 ha afectat en major mesura a les províncies de Girona i Barcelona. A la primera, la taxa d'ocupació cau d'un 56,1 a un 53,1%, i a la segona, d'un 55 a un 53%.

[89] Monoparentalitat femenina i pobresa Gènere, soledat i conciliació, l'arrel del problema - OCTUBRE 2018. DEBATS CATALUNYA SOCIAL; PROPOSTES DES DEL TERCER SECTOR, TAULA D'ENTITATS DEL TERCER SECTOR SOCIAL DE CATALUNYA

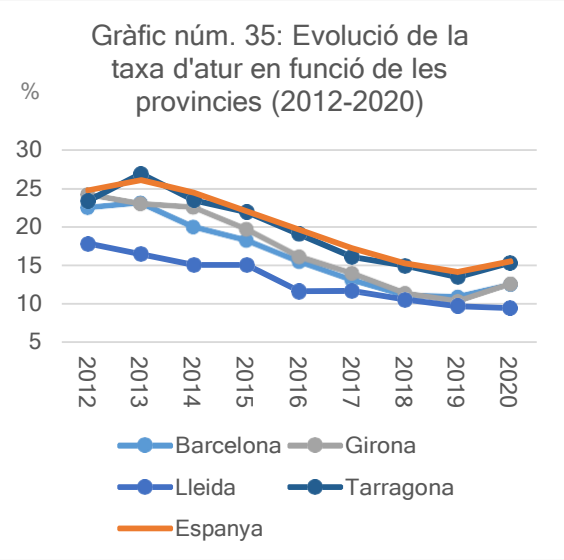

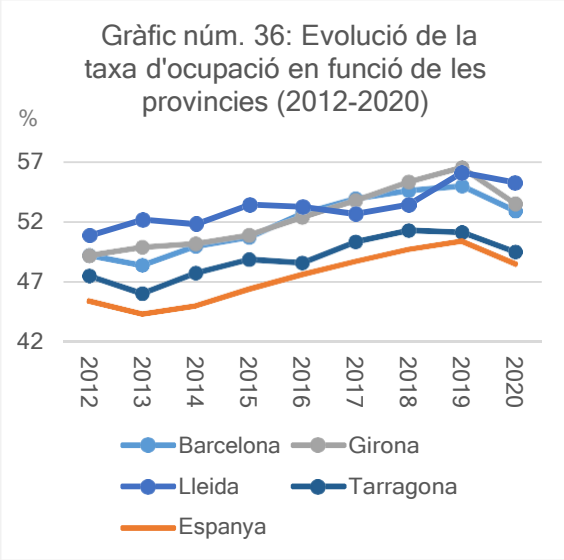

Font: (1) IDESCAT, Taxa d'atur per província, http://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic4044&dt=2012&lang=es; (2) IDESCAT, taxa d'ocupació per província, http://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic3844&dt=2012&lang=es

Per comarques, s'observa que són aquelles amb menor població les que experimenten reduccions de la població en situació d'atur majors i superiors al 50%, destacant, l'Alta Ribagorça, la Cerdanya o la Conca del Barberà. Només el Pallars Jussà s'allunyaria d'aquesta tendència, doncs la reducció de la població ocupada durant el període 2012-2019, és de les més modestes (-32%). Pel 2020, aquesta tendència deixa d'observar-se, doncs l'Alta Ribagorça és on més augmenta la població aturada.

Taula núm. 3: Evolució de la població aturada per comarques

										Variacions	
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2019-2020	2012-2020
Alt Camp	3.095	2.569	2.594	2.692	2.984	3.421	3.812	4.058	4.002	20%	-23%
Alt Empordà	8.658	7.169	7.647	8.038	8.724	9.568	10.286	10.684	10.709	21%	-19%
Alt Penedès	6.160	5.277	5.356	5.747	6.685	7.780	8.557	9.048	8.854	17%	-30%
Alt Urgell	965	770	798	878	962	1.068	1.201	1.290	1.204	25%	-20%
Alta Ribagorça	137,9	87	91	102	126	136	146	175	173	59%	-20%
Anoia	8.493	7.208	7.587	8.170	9.084	10.345	11.503	12.309	11.848	18%	-28%
Aran	437,1	275	300	321	366	400	425	454	470	59%	-7%
Bages	11.187	9.499	9.501	9.925	11.184	12.878	15.092	16.145	16.087	18%	-30%
Baix Camp	14.062	11.232	11.601	12.117	13.430	15.096	16.426	17.127	16.914	25%	-17%
Baix Ebre	4.975	4.120	4.296	4.749	5.440	6.184	6.893	7.330	7.302	21%	-32%
Baix Empordà	7.414	6.181	6.425	6.954	7.854	8.958	9.949	10.729	10.862	20%	-32%
Baix Llobregat	46.571	38.744	40.372	43.730	50.579	58.146	65.318	70.791	70.110	20%	-34%
Baix Penedès	8.859	7.346	7.658	8.072	8.861	9.962	10.857	11.506	11.256	21%	-21%
Barcelonès	132.130	106.470	109.837	116.381	129.682	147.484	163.196	174.879	176.480	24%	-25%
Berguedà	2.089	1.817	1.922	2.066	2.263	2.591	3.031	3.447	3.371	15%	-38%
Cerdanya	614,2	452	455	501	569	671	741	881	944	36%	-35%
Conca de Barberà	954	738	799	848	973	1.174	1.381	1.497	1.506	29%	-37%
Garraf	9.842	8.167	8.272	8.865	9.881	11.317	12.517	13.671	13.593	21%	-28%
Garrigues	788,4	690	751	784	875	966	1.080	1.127	1.109	14%	-29%
Garrotxa	2.575	2.069	2.053	2.189	2.488	2.890	3.298	3.538	3.440	24%	-25%

										Variacions	
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2019-2020	2012-2020
Gironès	11.281	9.097	9.342	9.881	11.046	12.458	13.781	14.718	14.692	24%	-23%
Maresme	28.605	24.291	25.088	26.848	30.020	33.909	37.274	39.904	39.587	18%	-28%
Moianès	610,2	497	493	515	578	644				23%	
Montsià	4.334	3.555	3.858	4.168	4.769	5.351	6.079	6.403	6.131	22%	-29%
Noguera	2.058	1.790	1.893	1.909	2.167	2.370	2.605	2.843	2.883	15%	-29%
Osona	8.781	7.364	7.637	8.265	9.457	10.709	12.125	13.455	13.220	19%	-34%
Pallars Jussà	676,2	571	541	578	683	769	809	860	842	18%	-20%
Pallars Sobirà	318,2	217	217	246	260	297	338	374	372	47%	-14%
Pla d'Urgell	1.710	1.401	1.517	1.574	1.791	2.031	2.153	2.316	2.353	22%	-27%
Pla de l'Estany	1.317	1.043	1.088	1.174	1.314	1.504	1.703	1.756	1.735	26%	-24%
Priorat	441,6	379	402	424	487	548	576	625	626	17%	-29%
Ribera d'Ebre	1.169	1.058	1.139	1.180	1.347	1.475	1.571	1.620	1.553	10%	-25%
Ripollès	1.079	857	929	1.024	1.138	1.325	1.558	1.701	1.687	26%	-36%
Segarra	862,4	733	795	873	1.027	1.166	1.259	1.359	1.378	18%	-37%
Segrià	12.888	10.842	11.399	11.221	12.600	14.082	15.332	16.206	16.539	19%	-22%
Selva	11.454	8.730	8.945	9.511	10.576	11.789	13.035	13.820	13.618	31%	-16%
Solsonès	551,3	451	455	516	611	738	830	914	837	22%	-34%
Tarragonès	17.744	13.985	14.412	15.188	16.502	18.776	20.631	21.274	21.301	27%	-17%
Terra Alta	436,2	368	373	394	468	549	613	651	658	19%	-34%
Urgell	2.012	1.719	1.783	1.839	2.087	2.374	2.531	2.686	2.653	17%	-24%
Vallès Occidental	57.976	49.475	50.585	54.193	61.836	70.128	78.419	85.371	84.288	17%	-31%
Vallès Oriental	25.109	21.463	21.786	23.648	26.833	30.433	34.624	37.751	37.074	17%	-32%

Font: IDESCAT, Atur registrat. Per sexe, comarques i Aran, àmbits i províncies. https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=325&t=2014&lang=es . Unitats: persones

Com ja s'anticipava a l'inici de la secció, els majors efectes provocats per la COVID19 s'observen a Girona i Barcelona, on es tancava el quart trimestre de 2020 amb una diferència de 3 punts percentuals en les taxes d'ocupació en relació a l'any 2019. Pel que fa a la taxa d'atur, Girona pateix grans variacions, amb moviments interanuals d'aproximadament un 42% pel període comprés entre el segon i quart trimestre. En particular, l'any 2020 tanca amb una taxa d'atur del 13,33%, 4 punts percentuals superior a la del quart trimestre de 2019 (9,47%). Barcelona, també es veu afectada per reduccions de les taxes d'ocupació i increments en l'atur encara que els canvis són més moderats (amb caigudes interanuals de la taxa d'ocupació d'un 4% i increments mitjos del 25% en l'atur en els darrers dos trimestres; no obstant, cal tenir en compte que el 75% de la població activa de Catalunya s'engloba, precisament, dins de la província de Barcelona.

Tarragona també presenta canvis significatius en la taxa d'atur, sobretot durant el tercer i quart trimestre de 2020, amb una variació interanual mitja del 36%. Així, el 2020 es tanca amb un atur del 17,47% vers a un 11,96% el quart trimestre de 2019.

Gràfic núm. 37: Variacions interanuals de la taxa d'ocupació per província

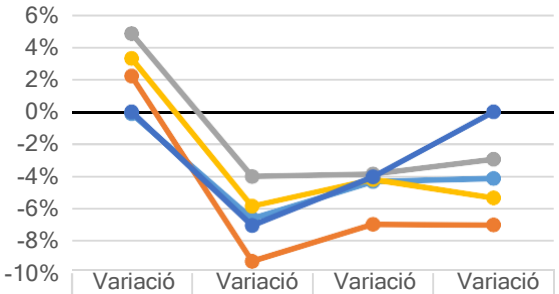

	Variació T1 2019 - T1 2020	Variació T2 2019 - T2 2020	Variació T3 2019 - T3 2020	Variació T4 2019 - T4 2020
Barcelona	0%	-7%	-4%	-4%
Girona	2%	-9%	-7%	-7%
Lleida	5%	-4%	-4%	-3%
Tarragona	3%	-6%	-4%	-5%
Espanya	0%	-7%	-4%	0%

Gràfic núm. 38: Variacions interanuals de la taxa d'atur per província

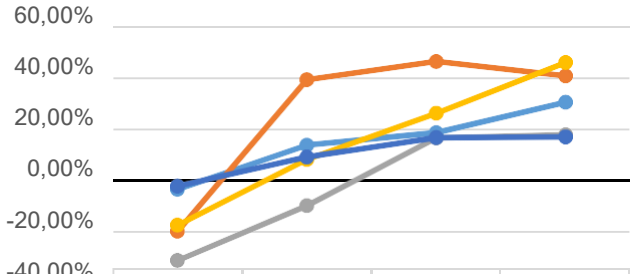

	Variació T1 2019 - T1 2020	Variació T2 2019 - T2 2020	Variació T3 2019 - T3 2020	Variació T4 2019 - T4 2020
Barcelona	-3%	14%	19%	31%
Girona	-20%	39%	46%	41%
Lleida	-31%	-10%	17%	18%
Tarragona	-17%	8%	26%	46%
Espanya	-2%	9%	17%	17%

Font: IDESCAT, http://www.idescat.cat/treball/epa?cd=1.4.04&dt=20124&lang=es

Pel que fa **a les comarques**, els territoris amb una variació de les afiliacions a la SS més negativa durant el període 2019-2020, i per tant amb més persones a l'atur, són l'Alt Empordà, Alta Ribagorça, Aran, Baix Empordà, la Cerdanya, el Garraf, Maresme, Pallars Sobirà, Selva i el Tarragonès. Contràriament, les comarques en les que hi ha hagut variacions positives (encara que modestes) són Alt Penedès, la Garrotxa, Montsià, Pallars

Jussà, Ribera d'Ebre, la Segarra i Terra Alta. No obstant, cal esmentar que les variacions negatives són notablement més elevades que les variacions positives.

A nivell de **sectors productius**, tots han experimentat baixades de les taxes d'atur durant el període 2012-2019, aproximadament d'un 50%; tendència que es reverteix durant l'any 2020, encara que manera més moderada al sector de la construcció.

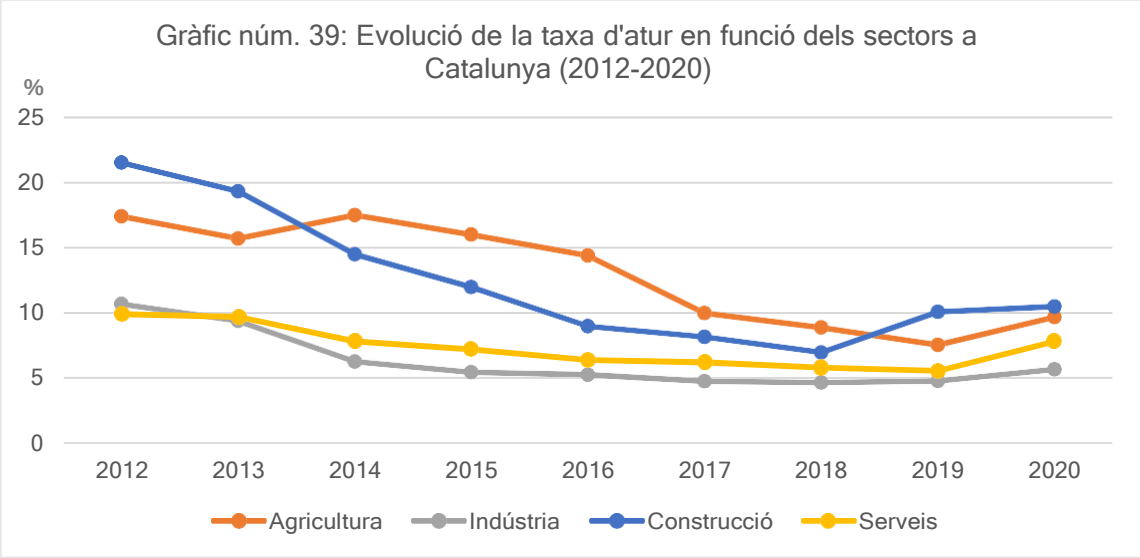

Font: IDESCAT, Taxa d'atur per sector, http://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic4024&dt=2012&lang=es

En comparar les dades amb els resultats d'Espanya pot observar-se que les taxes d'atur estatals per a tots els sectors productius són lleugerament més elevades que les de Catalunya al voltant d'un punt percentual. El cas de l'agricultura és excepcional, doncs les taxes d'Espanya duplicaven les de Catalunya el 2019 (7,6% a Catalunya vers el 18,9 a Espanya).

Gràfic núm. 40: Variacions interanuals de la taxa d'atur per sector productiu

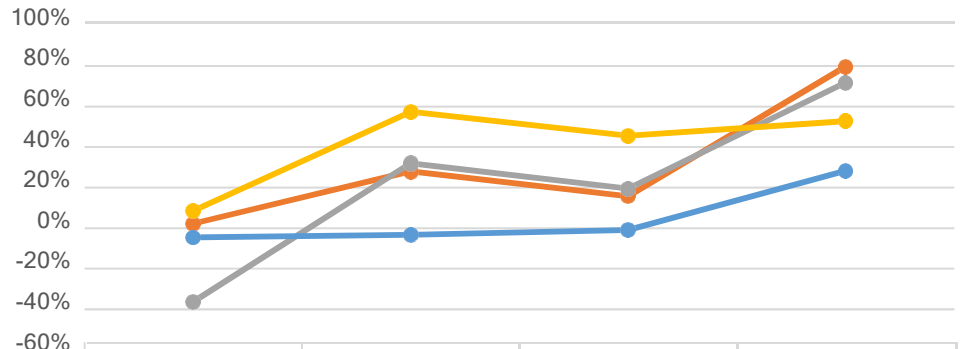

	Variació T1 2019 - T1 2020	Variació T2 2019 - T2 2020	Variació T3 2019 - T3 2020	Variació T4 2019 - T4 2020
Agricultura	2%	28%	16%	80%
Indústria	-36%	32%	20%	72%
Construcció	-5%	-3%	-1%	28%
Serveis	9%	57%	46%	53%

Font: IDESCAT, Taxa d'atur per sector http://www.idescat.cat/treball/epa?cd=1.4.06&dt=20124&lang=es

Amb la COVID19 tots els sectors productius han incrementat les taxes d'atur respecte el 2019. En particular, en termes d'atur, el sector serveis ha sigut el més perjudicat, el qual ha incrementat l'atur en més de 3 punts percentuals durant el 2020, revertint la tendència decreixent observada des de 2012. En particular, la variació interanual arriba als nivells més negatius en el segon trimestre de 2020 (taxa interanual del 57%). Tot i que la caiguda es modera durant el tercer trimestre (taxa interanual del 46%), aquesta torna a incrementar-se en el quart trimestre (+53%). Amb tot, el número de persones aturades ha passat de 147 milers de persones el 2019, a 365,6 milers el quart trimestre del 2020. I dins d'aquí, pot apreciar-se que la població ocupada en el sector turístic ha caigut un 15,5% interanual el quart trimestre del 2020 (o 73,2 milers de persones en valors absoluts), sent les dones el col·lectiu més afectat (caiguda del 17,3% vers l'14,2% dels homes).[90] Tot i ser baixades pronunciades, aquestes són inferiors a les observades per la resta d'Espanya (baixades interanuals del 18%).

Pel sector de la construcció, tot i que l'atur ha incrementat menys d'un punt percentual respecte el 2019, i les variacions interanuals són negatives, aquesta tendència canvia el quart trimestre; i que la taxa interanual se situa en el +28%. De fet, la població ocupada se situava en 202,7 milers de persones el tercer trimestre de 2020, observant-se una variació interanual del +6,1% (o d'11,6 milers de persones en valors absoluts). En canvi, al quart trimestre, la variació interanual és d'un -0,3% (el que implica -0,7 milers de persones en valors absoluts).[91] Aquestes dades, si bé insinuaven una tendència diferent a la d'Espanya

[90] IDESCAT, Població ocupada en el sector turístic. Per sexe i situació professional. https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10216
[91] IDESCAT, Població ocupada en la construcció. Per situació professional. https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10208

durant el tercer trimestre, on la variació interanual havia estat negativa (del -1,6% o de -20,6 milers de persones en termes absoluts), ara, en el quart trimestre, s'equiparen (taxa interanual del -0,3% o -3,7 milers de persones en valors absoluts). Diferències que es podien deure's, en part, al fet que a juny i agost de 2020, s'observà un pic del nombre d'habitatges en construcció, mesurats a través dels visats d'obra. En particular, les variacions interanuals van ser del 26,4 i el 40,8% respectivament, en contraposició a les dades d'Espanya del -19,3 i 4,8%.[92] En qualsevol cas, segons dades del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya, en el 2020 en el seu conjunt van atorgar-se visats 3,91 milions de metres quadrats tant de nova obra com rehabilitació, xifra un 17% inferior a la de l'any anterior. Amb tot, s'estaria parlant d'un retorn als nivells de 2017, malgrat els pics en els mesos de juny i agost. Observant l'històric de dades pot comprovar-se que atès que l'agost sol ser un mes amb poca activitat, i tenint en compte aquest 2020, amb l'aixecament de les restriccions, és possible que l'activitat no s'hagi aturat com succeïa habitualment, d'aquí que la variació interanual sigui tant elevada. Per tant, s'ha de fer seguiment de la situació atès que el canvi de tendència en el quart trimestre on l'atur incrementa significativament, podria indicar que la millora observada en el trimestre anterior era més estacional.

Entrant en detall a nivell de persones afectades per expedients de regulació de l'ocupació, ja siguin temporals (ERTO) o extintius de la relació laboral (ERO), les activitats d'hostaleria i indústries manufactureres són les que aglutinen la major part, amb un 25% (259.542 en valors absoluts) i 19% (201.302 en valors absoluts) del total de persones afectades (1.052.699) el desembre de 2020. Els segueixen el comerç a l'engròs i al detall (15% o 161.775 persones) i les activitats artístiques i d'entreteniment (7% o 77.140 persones). Comparant les dades amb setembre 2020, s'observa que és l'activitat d'hostaleria i les activitats artístiques les que presenten variacions més importants durant el darrer trimestre, amb un increment de 110.146 persones afectades la primera, i 33.185 la segona.

[92] IDESCAT, variació interanual del nombre d'habitatges en construcció (visats d'obra), Catalunya i Espanya. https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10270

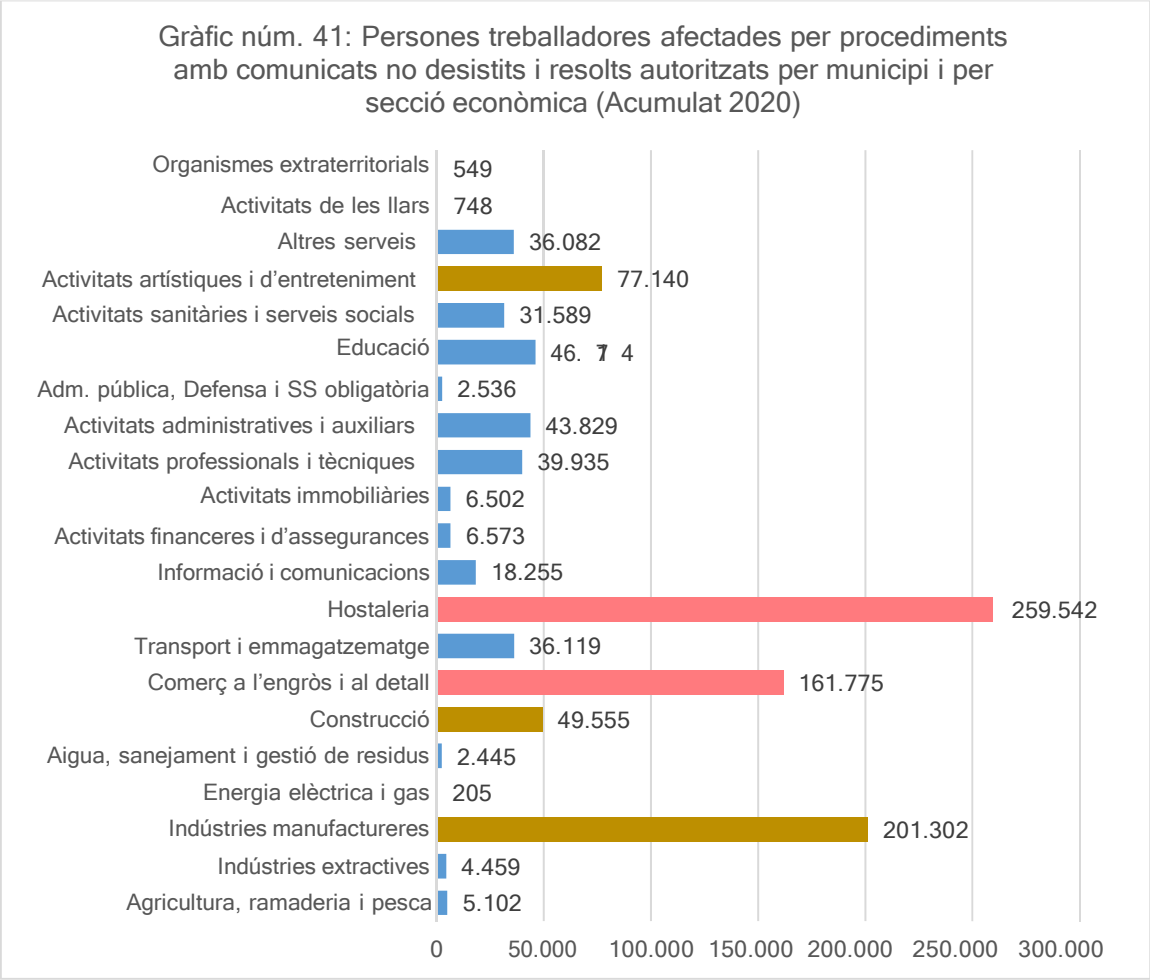

Font: Observatori de Treball i Model Productiu. Expedients de regulació d'ocupació https://treball.gencat.cat/ca/ambits/relacions_laborals/expedients_regulacio_ocupacio/

Finalment, les altes i baixes a la seguretat social complementen les dades d'atur i ocupació. En desglossar-se per activitats econòmiques, es corroboren els resultats anteriors; i és que els efectes negatius de la COVID19 despunten en els serveis d'allotjament, hostaleria, i activitats artístiques. Per contra, les activitats essencials com les activitats postals i de correus, activitats sanitàries i de les energies elèctriques o gas mostren una tendència en positiu tant en l'increment de llocs de treball com en el número de comptes de cotització. La fabricació de productes farmacèutics, cinema i vídeo i serveis d'informació han tingut un millor comportament pel que fa als llocs de treball en comparació al comportament pitjor en l'evolució de comptes de cotització.[93] Per contra, altres sectors han tingut un millor comportament en l'evolució de comptes de cotització i pitjor en llocs de treball. En aquests sectors probablement s'ha fet un ús menor de mesures com els ERTO i s'ha optat amb més freqüència pels acomiadaments. Destaquen els serveis de menjar i begudes, altres activitats de serveis personals, activitats artístiques i d'espectacles, i d'agències de viatges.

[93] Fragments de coneixement, creació i destrucció de teixit productiu en temps de COVID. Observatori del treball, desembre 2020, pàg. 8.

De fet, observant les dades de l'atur registrat per divisió econòmica destaquen els següents resultats: (1) Les activitats artístiques i d'espectacles amb una variació interanual del 70% el gener de 2021 (1.032 en valors absoluts); (2) Agències de viatges i operadors turístics amb una variació interanual del 69,92% (o 10.470 en valors absoluts), i (3) Minerals no metàl·lics ni energètics amb una variació interanual del 57,34% (o 82 en valors absoluts). Per altra banda, centrant l'atenció en les variacions absolutes, són els serveis de menjar i begudes (variació absoluta del 14.639) i les activitats relacionades amb l'ocupació (variació absoluta 10.470).[94]

Taula núm. 4: Variacions interanuals de les afiliacions a la seguretat socials (treballadors/es per compte aliena)

	RG i RE		RG i RE		RG i RE	
	2020 - 03	Variació	2020 - 06	Variació	2020 - 09	Variació
Agricultura, ramaderia i pesca	9.350	-0,01	9.831	-0,01	9.667	0,02
Indústries extractives	2.401	-0,02	2.416	-0,03	2.277	-0,07
Indústries manufactureres	405.324	-0,02	404.187	-0,03	402.871	-0,02
Energia elèctrica i gas	4.632	0,01	4.631	0,02	4.666	0,04
Aigua, sanejament i gestió de residus	25.289	0,01	25.857	-0,03	26.637	0,32
Construcció	126.120	-0,11	136.814	-0,04	138.164	0,00
Comerç a l'engròs i al detall	457.041	-0,02	465.655	-0,05	459.747	-0,03
Transport i emmagatzematge	129.659	-0,02	129.550	-0,05	132.139	-0,04
Hostaleria	178.564	-0,15	188.389	-0,23	187.896	-0,18
Informació i comunicacions	102.866	0,02	101.497	0,00	103.893	0,02
Activitats financeres i d'assegurances	55.884	-0,01	55.818	-0,01	55.904	0,01
Activitats immobiliàries	24.073	-0,02	24.054	-0,04	24.043	-0,02
Activitats professionals i tècniques	163.756	-0,01	161.828	-0,03	161.895	-0,02

94 https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/perfil_de_l_atur/2020/arxius/butlleti_perfil_atur_31_des2020.pdf Butlletí del perfil de l'atur Situació a 31 de desembre de 2020

	RG i RE		RG i RE		RG i RE	
	2020 - 03	Variació	2020 - 06	Variació	2020 - 09	Variació
Activitats administratives i auxiliars	232.942	-0,10	237.606	-0,12	256.577	-0,04
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	212.308	0,02	208.556	0,00	206.197	0,02
Educació	158.369	-0,04	134.551	-0,05	147.219	-0,02
Activitats sanitàries i serveis socials	274.598	0,02	265.141	-0,03	273.545	0,02
Activitats artístiques i d'entreteniment	52.851	-0,08	50.611	-0,15	48.354	-0,10
Altres serveis	57.650	-0,07	55.721	-0,12	56.081	-0,08
Activitats de les llars	5.715	-0,03	5.738	-0,04	5.749	-0,03
Organismes extraterritorials	479	-0,08	487	-0,11	495	-0,02

Font: Observatori del treball, afiliacions a la seguretat social, https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/mercat_de_treball/afiliacio_ss/mineria_carbo_i_regim_especial_autonoms/

Pel que fa l'alta del regim de treballadors autònoms hi ha un increment sostingut al llarg de 2020 en les activitats d'indústries extractives. Contràriament, les indústries manufactureres i organismes extraterritorials són les activitats econòmiques més afectades durant l'any 2019-2020.

Taula núm. 5: Variacions interanuals de les afiliacions a la seguretat socials (treballadors/es per compte propi)

	RETA		RETA		RETA	
	2020 - 03	Variació	2020 - 06	Variació	2020 - 09	Variació
Agricultura, ramaderia i pesca	22.637	-0,02	22.652	-0,02	22.502	-0,02
Indústries extractives	220	0,16	219	0,13	238	0,20
Indústries manufactureres	38.091	-0,10	37.714	-0,08	37.571	-0,03
Energia elèctrica i gas	186	0,08	183	0,03	194	0,07
Aigua, sanejament i gestió de residus	384	-0,05	383	-0,04	383	-0,04

	RETA		RETA		RETA	
	2020 - 03	Variació	2020 - 06	Variació	2020 - 09	Variació
Construcció	67.906	0,00	68.341	0,00	68.434	0,01
Comerç a l'engròs i al detall	119.773	-0,03	120.064	-0,03	120.299	-0,02
Transport i emmagatzematge	42.152	0,01	426.41	0,02	42.932	0,03
Hostaleria	50.973	-0,02	52.887	-0,02	52.882	-0,01
Informació i comunicacions	15.686	0,00	15.614	-0,02	15.834	0,00
Activitats financeres i d'assegurances	8.810	-0,01	8.764	-0,01	8.779	-0,01
Activitats immobiliàries	8.825	0,02	8.761	0,00	8.823	0,00
Activitats professionals i tècniques	57.070	0,01	56.749	-0,01	57.213	0,01
Activitats administratives i auxiliars	23.739	-0,01	23.639	-0,03	23.677	-0,02
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	264	0,12	255	0,07	259	0,05
Educació	15.136	0,00	14.774	-0,01	14.613	0,02
Activitats sanitàries i serveis socials	20.689	0,02	20.594	0,01	20.758	0,02
Activitats artístiques i d'entreteniment	13.883	-0,01	13.872	-0,04	13.824	-0,03
Altres serveis	36134	0,01	36.236	0,00	36.407	0,01
Activitats de les llars	73	0,00	74	0,06	70	-0,04
Organismes extraterritorials	60	-0,09	56	-0,19	54	-0,22

Font: Observatori del treball, afiliacions a la seguretat social, https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/mercat_de_treball/afiliacio_ss/mineria_carbo_i_regim_especial_autonoms/

5.1.2.8. Mercat laboral per a persones treballadores per compte propi

Les últimes dades publicades a 31 de desembre de 2020 indiquen que el número d'afiliats per compte propi a la Seguretat Social a Espanya era de 3.284.831 (3.271.743 en REPTA) i 2.003.991 autònoms persones físiques. Aquestes dades representen un increment de

2.527 persones afiliades per compte propi i 4.361 autònoms persones físiques respecte el trimestre anterior (i una variació interanual positiva del 0,05% respecte el desembre de 2019). A Catalunya, les xifres se situaven en 550.493 afiliats per compte propi a la SS (549.700 en el REPTA), representant el 16,8% del total nacional, i a 329.414 autònoms persones físiques (no integrades en societats mercantils, cooperatives o altres entitats societàries)[95], amb un pes del 16,4% del total nacional d'autònoms persones físiques. Les dades anteriors indiquen un increment de 1.137 persones afiliades per compte propi respecte el trimestre anterior (el que significa que el 44,5% de l'increment d'Espanya s'ubica a Catalunya i de 1.643 autònomes persones físiques. No obstant, comparant les xifres amb les del desembre de 2019, s'observa una variació interanual negativa del -0,15%.

En comparar aquesta xifra amb el total de persones ocupades per compte aliena que se situa en aproximadament 3,5 milions el 2020, pot observar-se que aproximadament 1 de cada 6 treballadors és una persona autònoma a Catalunya (xifra lleugerament per sobre de la mitjana de la UE27 que se situa 1/7). Arran de la COVID19, es preveu que aquest col·lectiu creixi (com ja pot apreciar-se en les variacions, en termes absoluts, entre el quart i tercer trimestre de 2020); i és que les darreres enquestes indiquen que l'emprenedoria com a necessitat i com a oportunitat augmentarà en el curt i mig termini.[96] De fet, les dades publicades pel CTESC indiquen que mentre el nombre d'afiliacions registrades per la Seguretat Social al RETA han disminuït durant el segon trimestre de 2020 (-2,5%), aquesta davallada és inferior a la del Règim General (-6,5%).[97]

En línia amb l'anterior, dins de l'estratègia FSE+ 2021-2027 ja s'inclou com a objectiu específic la promoció de l'ocupació per compte propi; tot, tenint en compte que el col·lectiu de treballadors i treballadores autònomes, per la seva dimensió i pràctiques, és més vulnerable als canvis, i més encara en un context com el de la COVID19, amb incidència directa en la facturació.[98]

En parlar de persona treballadora per compte propi, també cal referir-se a la Taxa d'activitat empresarial (TEA: total entrepreneurial activity), com a mesura de la intenció d'emprendre. És el percentatge de persones de la població adulta (de 18 a 64 anys) que està posant en marxa una empresa durant l'últim any però que no ha pagat salaris durant més de 3 mesos (emprenedors naixents) o que posseeix un negoci que ha pagat salaris durant més de 3 mesos i no més de 42 mesos (emprenedors nous).

La TEA de Catalunya pel 2019 va ser del 8,31% (Barcelona: 7,14%; Girona 7,12%; Lleida 14,26% i Tarragona 14,44%), el que significa que poc més de 8 persones de cada 100 adultes es trobaven involucrades en negocis en fase inicial. En comparació a les dades de 2018, pot observar-se que la TEA s'ha incrementat 0,17 punts percentuals, xifra positiva tenint en compte que la d'Espanya va reduir-se 0,24 punts fins a situar-se en 6,15%. Amb

[95] http://www.mites.gob.es/es/sec_trabajo/autonomos/autonomos/estadistica/index.htm
[96] Global Entrepreneurship Monitor, Resum executiu Catalunya 2019-2020; https://www.elliberal.cat/2020/09/22/los-expertos-anticipan-un-posible-repunte-del-emprendimiento-por-necesidad-tras-la-crisis-sanitaria/

[97] Ctesc. Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya. "Incidència de la Covid-19 sobre el treball autònom" https://ctesc.gencat.cat/doc/doc_42785479_1.pdf
[98] https://ctesc.gencat.cat/noticies/26322558.html

tot, la TEA catalana és 2,16 punts superior a l'espanyola (6,15%) i 1,07 inferior a l'europea (9,38%).

Comparant les dades anteriors amb el percentatge de persones que van abandonar la seva activitat empresarial en els últims 12 mesos (1,74%), pot veure's que és relativament baix, així com quan es compara amb la taxa d'abandonament europea (3,14%). En alguns casos els negocis van ser venuts o traspassats i van continuar (20%), mentre que en altres casos el tancament va ser definitiu (80%, xifra similar a Espanya, 77%, i superior a la d'Europa, 64%).

Un altra indicador addicional a la TEA és la intraemprenedoria (EEA: Entrepeneurial Employee Activity), és a dir, l'activitat emprenedora que duen a terme alguns empleats a l'interior d'organitzacions existents i que creen noves empreses sota el paraigua del seu ocupador (spin-offs, spin-outs, start-ups). La EEA ha estat del 2% el 2019, 0,3 punts superior a la del 2018. Malgrat és superior a l'espanyola (1,7%), contínua lluny de l'europea (5,2%), encara que les distàncies s'han reduït en els darrers anys. L'increment de la EEA contínua sent un dels grans reptes de l'economia catalana per aconseguir empreses de majors dimensions i que operin en sectors en creixement i innovadors.[99]

Pel que fa al perfil de persona autònoma s'observen les següents característiques: els homes representen el 64,4% i les dones el 35,6% el total. Tot i aquesta diferència, la representació de les dones creix més ràpidament que la dels homes en els darrers anys. Addicionalment, més del 70% de les persones treballadores per compte propi supera els 40 anys d'edat (encara que hi ha una presència important del col·lectiu entre 25 i 39 anys 24,6%). Tanmateix, la persona autònoma mitja porta més de 5 anys d'antiguitat en el negoci (54,9%) i cotitza per la base mínima (85,9%). La distribució per sector d'activitat presenta les següents característiques: el 78,2% al sector serveis, el 5,0% treballa en l'agricultura, el 12,1% en la construcció i el 4,7% a la indústria.

Finalment, el perfil dels emprenedors mesurat a partir de la TEA indica que quant al nivell de formació, s'ha produït un descens important (aproximadament 20 punts) el 2019 respecte el 2018 del percentatge d'emprenedors en fase inicial que tenen estudis postecundaris, situant la xifra en el 42% (inferior a la d'Europa del 53%). En relació amb l'edat, la mitjana dels emprenedors és d'entre 37-38 anys, encara que les persones joves de 25-35 anys mantenen una tendència creixent i assoleixen una TEA del 14% el 2019 (vers la TEA de 35-44 de l'11%). Per acabar, cal destacar que el percentatge de nous negocis catalans en fases inicials que operen en sectors de nivell tecnològic alt era d'un 8,2% el 2019, destacant Barcelona amb un 11,5%, xifra superior al 7,3% d'Europa.[100]

La COVID19 ha deixat les persones treballadores per compte propi com un dels col·lectius més afectats. Alguns estudis[101] (ex. Estudi sobre la situació de l'autònom en la crisi COVID19, maig 2020, Infoautónomos i Universitat de Granada) mostraven que aproximadament un 54% de les persones autònomes van acollir-se a la primera onada de

[99] Global Entrepreneurship Monitor, Resum executiu Catalunya 2019-2020
[100] https://www.diba.cat/es/web/sala-de-premsa/-/la-taxa-d-activitat-emprenedora-continua-creixent-a-catalunya-i-se-situa-en-el-8-13-
[101] Estudi sobre la situació de l'autònom en la crisi COVID19, maig 2020, Infoautònoms i Universitat de Granada

mesures extraordinàries impulsades per fer front a la pandèmia. Així mateix, l'enquesta realitzada el passat gener 2021 per l'Associació de Treballadors Autònoms (ATA) reflecteix que aquest col·lectiu, a nivell estatal, estima les seves pèrdues de l'any 2020 en més de 65 milions d'euros, el que significaria que 1 de cada 3 acumularia pèrdues de 30.000 euros.[102] De manera similar, les dades indiquen que aproximadament uns 400.000 autònoms tenen els seus negocis o activitats tancats en l'actualitat, i un 5,5% es troba en aquesta situació des de març. En termes de facturació, l'enquesta de la ATA deixa entreveure que un 83,6% afirma que la seva xifra de negocis s'ha vist reduïda respecte 2019, i per la meitat, la caiguda ha sigut superior al 60%.

En total, les ajudes als autònoms durant 2020 van superar els 9.000 milions d'euros, el que equivaldria a uns 3.000 euros per cada treballador autònom censat. L'opinió respecte les ajudes decretades pel Govern central és, en general, negativa i el 2021 ha començat amb la demanda de noves mesures de caràcter urgent. Així, el dos de febrer de 2021 el govern espanyol va aprovar el Reial Decret-llei que amplia la cobertura i prorroga el termini de sol·licitud de les moratòries financeres per a autònoms i empreses de turisme i transport.[103] Paral·lelament, la Generalitat de Catalunya va aprovar el 25 de gener de 2021 nous ajuts per autònoms i empreses[104]. Aquestes dues mesures se sumen al principi d'acord amb persones treballadores autònomes per estendre fins al 31 de maig les prestacions.[105]

ASPECTES DESTACATS

- Les **taxes d'ocupació** i **d'activitat** durant el període 2012 – 2019 s'incrementen; tendència que es reverteix amb la COVID19.
- **Baixa participació** en el mercat del col·lectiu de **persones** amb **discapacitat**.
- Les **dones** presenten taxes d'activitat i ocupació inferiors a la dels homes, i taxes d'atur més elevades durant el període 2012-2019. Les diferències entre gèneres s'incrementen amb la COVID19, essent les dones, juntament amb les **persones d'estudis baixos, estrangers i joves els més perjudicats per la crisi sanitària**.
- Tot i estar lluny dels valor de la UE **l'atur de llarga durada ha disminuït** significativament a Catalunya durant el període 2012-2019.
- **Lleida** és la que presenta majors taxes d'ocupació i menors taxes d'atur per tot el període d'anàlisi, essent **Tarragona** la que obté pitjors resultats. La província més afectada negativament per la COVID19 és Girona.

[102] https://www.elmundo.es/economia/2021/01/11/5ffc298e21efa0c66c8b45ee.html
[103] https://www.pimec.org/ca/institucio/actualitat/noticies/reial-decret-llei-que-amplia-cobertura-prorroga-termini-sollicitud
[104] https://www.pimec.org/ca/institucio/actualitat/noticies/nous-ajuts-autonoms-empreses
[105] https://www.pimec.org/ca/institucio/actualitat/noticies/principi-dacord-amb-persones-treballadores-autonomes-estendre-fins-al

ASPECTES DESTACATS

- A nivell de **sectors productius**, tots han experimentat baixades per a les taxes d'atur durant el període 2012- 2019, no obstant la COVID ha tingut afectacions sobretot en el sector dels **serveis**, i en particular, al comerç a l'engròs al detall i hostaleria.
- Malgrat les afiliacions a la seguretat social baixen amb la COVID19, la **destrucció de llocs de treball ha estat menys intensa que la produïda per la crisis de 2008**, fet que deriva de l'ús dels ERTOS i no tant dels acomiadaments com a eina per pal·liar els efectes negatius en les empreses
- Fins el tercer trimestre de 2020, la majoria d'Expedients de regulació de l'ocupació són **ERTOS** amb suspensió del contracte (86%). Els EROs que culminen amb extinció del contracte representen un 0,75%.
- 1 de cada 6 treballadors és una persona autònoma a Catalunya, xifra lleugerament per sobre de la mitjana de la UE27
- La COVID19 ha deixat el col·lectiu d'autònoms com **un dels més perjudicats per la pandèmia**, amb pèrdues estimades de més de 60.000 d'euros a nivell global.

5.2. Qualitat de l'ocupació

La qualitat de l'ocupació es mesura, entre d'altres, per la temporalitat (ocupació de curta durada), el grau de parcialitat, el nivell salarial, la conciliació de la vida professional, familiar i personal i finalment la seguretat al lloc de treball.

5.2.1. Temporalitat de l'ocupació

En relació a la temporalitat, cal ressaltar que els contractes de curta durada han patit dues onades de canvis, essent l'any 2012 el principal punt d'inflexió. Els primers anys de la crisi (de 2008 a 2012) van estar marcats per una reducció generalitzada de l'activitat de contractació, tant temporal com indefinida. Així doncs, en l'any 2012 la taxa de temporalitat a Catalunya era d'un 18,4%, essent aquesta inferior a la d'Espanya (23,4%). A partir de 2012 s'observa com la temporalitat dels contractes augmenta en ambdues regions, afectant sobretot al col·lectiu jove (de 16 a 29 anys)[106], fins al 2020 on es tornen a enregistrar dades similars a les del 2012. Així, la temporalitat a Catalunya ascendeix a l'any 2020 a 19,6%, situant-se per sota de l'existent a Espanya (23,93%), però per sobre de la de la UE27 (13,4%). Per tant, les dades anteriors posen de relleu una elevada temporalitat, on per Espanya és gairebé el doble que la de la UE i per Catalunya aproximadament 6 punts superior.

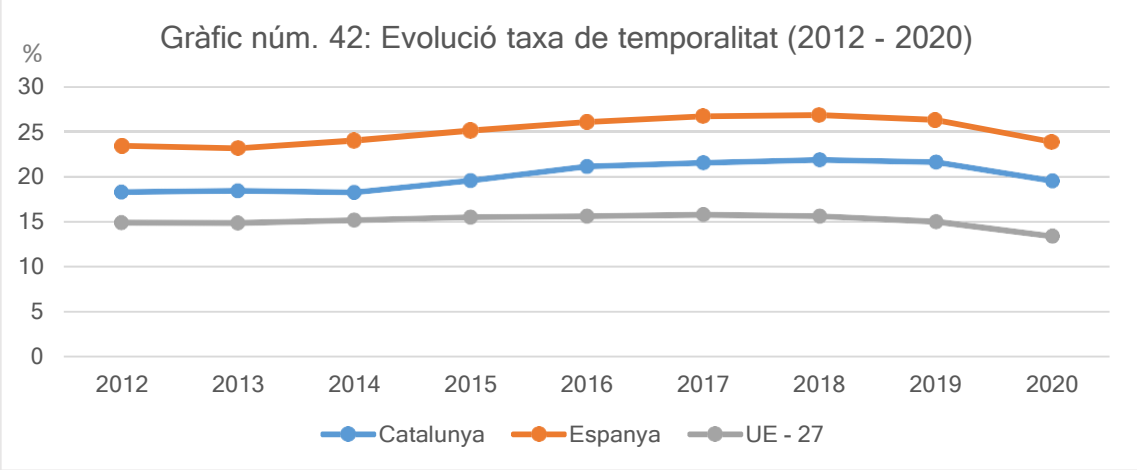

Font: (1) Observatori del treball, https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/mercat_de_treball/poblacio_activa_ocupacio_i_atur_estimats/principals_resultats_epa/taules_epa/ i (2) Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSQ_ETPGA custom_457538/default/table?lang=en

Tot i que moltes vegades l'elevat pes de la contractació temporal a Catalunya i Espanya s'atribueix a les dinàmiques de l'economia, on el turisme hi té un fort pes, els experts opinen que aquest aspecte només justifica el 10% de la diferència amb la mitjana europea.[107] En concret, el 90% restant correspon a diferències que són comunes per a tots els sectors. És

[106] *Smarter, greener, more inclusive? Indicators to Support the Europe 2020 Strategy*, Eurostat, 2016.
[107] PIMEC, la temporalidad en el punto de mira, 2018, https://www.pimec.org/sites/default/files/documents_pagines/informes_pimec_la_temporalidad_en_el_punto_de_mira.pdf

a dir, de manera sistemàtica, independentment de la naturalesa més o menys estacional que pugui tenir una activitat, a Espanya i Catalunya, es recorre més a la contractació temporal.

A nivell d'edats, els joves són els principals afectats per la temporalitat. El 2019 la taxa de temporalitat afectava a més del 70% de les persones compreses entre 16 i 24 anys, més de 20 punts percentuals per sobre de UE. I més del 90% dels contractes temporals són involuntaris, davant el 48% que es registra al conjunt de la UE. Per tant, sembla que no pot associar-se l'alta temporalitat a una elecció de la persona, que decideix optar per aquest tipus de contracte per compaginar la feina amb altres ocupacions o amb els estudis.[108]

Pel que fa a la durada dels contractes, el 40% duren menys d'un mes i el 26% menys d'una setmana tant a Catalunya com a Espanya[109]. Un altre aspecte a destacar és la correlació entre temporalitat i qualificació, i és que la majoria dels contractes de menys d'una setmana s'han formalitzat amb persones de nivells educatius baixos.

Aprofundint en la durada dels contractes i rotació laboral a Catalunya, l'any 2019 l'índex de rotació laboral se situava en 2,57 contractes per persona contractada, xifra molt semblant a la de l'any anterior (2,56). Pel que fa al gènere, la rotació laboral femenina ha estat més elevada que la masculina (2,62 vers 2,53) durant l'any 2019, i per tant, se segueix la tendència habitual. A nivells d'edat, la rotació laboral és més elevada entre els joves menors de 25 anys (2,69) i decreix amb l'edat: 2,56 en el tram de 25 a 44 anys i 2,36 en el de 45 i més anys.[110] Respecte de 2018, destaca l'augment en el grup de 45 i més anys. Pel que fa al nivell formatiu, les persones que tenen estudis universitaris de primer cicle són les que han presentat l'índex de rotació laboral més elevat (2,82) i també les que han registrat un major increment de l'índex. En canvi, les que acumulen, en mitjana, menys contractes són les persones amb altres estudis post-secundaris (1,35), les que no tenen estudis (1,65) i les que tenen estudis primaris complets (1,67).[111] Pel que fa al sector d'activitat, els serveis registren l'índex de rotació laboral més elevat (2,53), seguits per la indústria (2,35), l'agricultura (1,74) i la construcció (1,48). Pel que fa al col·lectiu estranger, l'índex de rotació laboral és més moderat que el del conjunt de la població (2,38 enfront del 2,57). Quant a la contractació per ETT, l'índex de rotació laboral s'eleva per segon any consecutiu, fins als 4,4 contractes per persona i any, força superior al del conjunt de la contractació.[112]

---

[108] PIMEC, la temporalidad en el punto de mira, 2018, https://www.pimec.org/sites/default/files/documents_pagines/informes_pimec_la_temporalidad_en_el_punto_de_mira.pdf

[109] Observatori del treball, Balanç de contractació. Any 2020. https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/contractacio/2020/arxius/Balanc-contractacio-2020.pdf

[110] Observatori del treball, Rotació laboral a Catalunya, Febrer 2020. https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/rotacio_laboral/arxius/informe_rotacio_laboral_2019.pdf

[111] Observatori del treball, Rotació laboral a Catalunya, Febrer 2020. https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/rotacio_laboral/arxius/informe_rotacio_laboral_2019.pdf

[112] Observatori del treball, Rotació laboral a Catalunya, Febrer 2020. https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/rotacio_laboral/arxius/informe_rotacio_laboral_2019.pdf

Durant l'any 2020 la temporalitat s'ha reduït tant pels homes com les dones. Pels homes, ha passat d'un 19,7% el quart trimestre de 2019 al 17,9% el quart trimestre de 2020. Per les dones, en canvi, s'ha reduït del 22,8% al 21,7% per les dones. Aquestes baixades poden deure's a la reducció generalitzada de la contractació, tant temporal com indefinida, i per tant, s'estaria seguint la mateixa tendència que per la crisi de l'any 2008. En observar les variacions interanuals, destaquen caigudes de la temporalitat més abruptes pels homes, sobretot al segon i tercer trimestre de 2020. En definitiva, cal tenir en compte que la destrucció d'ocupació al llarg de l'any 2020 s'ha concentrat sobretot en les persones treballadores amb contractes temporals, i així, de manera similar a l'anterior crisi, són els que s'han emportat l'impacte major.[113]

Gràfic núm. 43: Variacions interanuals de la taxa de temporalitat a Catalunya (2019 - 2020)

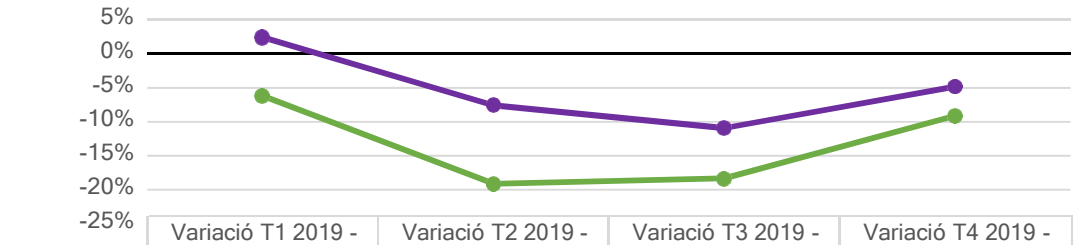

	Variació T1 2019 - T1 2020	Variació T2 2019 - T2 2020	Variació T3 2019 - T3 2020	Variació T4 2019 - T4 2020
Homes	-6%	-19%	-18%	-9%
Dones	2%	-8%	-11%	-5%

Font: Observatori del Treball, resultats EPA, https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/mercat_de_treball/poblacio_activa_ocupacio_i_atur_estimats/principals_resultats_epa/taules_epa/

En relació a la durada dels contractes temporals, interanualment, la caiguda ha estat generalitzada, sent els contractes d'entre 3 i 6 mesos (-42,1%) i els de curta durada (fins a un mes; -40,4%) els que han registrat els descensos més acusats. S'observa com els contractes amb durades més llargues (més de 12 mesos) han disminuït amb menys intensitat que els més curts.[114]

[113] ESADE, Las claves del mercado laboral espanyol en pandèmia, según la Encuesta de Población Activa. 28 gener 2021. https://www.esade.edu/ecpol/es/publicaciones/mercado-laboral-pandemia/

[114] Observatori del treball, Balanç de contractació. Any 2020. https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/contractacio/2020/arxius/Balanc-contractacio-2020.pdf

Taula núm. 6: Contractes temporals registrats per durada 2019 - 2020

	2019		2020	
	Total	Variació	Total	Variació
Inferior o igual a 1 mes	1.271.520	43,9%	757.228	39,3%
Més d'1 i fins a 3 mesos	336.129	11,6%	241.716	12,5%
Més de 3 i fins a 6 mesos	290.153	10,0%	167.903	8,7%
Més de 6 i fins a 12 mesos	87.995	30,0%	67.051	35,0%
Més de 12 i fins a 18 mesos	1.868	0,1%	1.520	0,1%
Més de 18 i fins a 24 mesos	2.145	0,0%	2.143	0,1%
Més de 24 mesos	8.241	0,3%	7.441	0,4%
Indeterminada	901.006	31,1%	683.299	35,4%

Font: Idescat, Contractes de treball registrats. Contractes temporals. Per modalitat i durada, https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=349

Pel que fa als contractes de molt curta durada (inferior o igual a 7 dies), aquests representaren en el 2020 el 27,7% (533.244 contractes) del total de contractes temporals que se signen. Per sectors d'activitat, la indústria (36,7%) i el serveis (28,6%) presenten una elevada proporció de contractes de molt curta durada respecte del total de temporals en cada sector. En canvi, l'agricultura (3,5%) i la construcció (2%) sembla que fan un ús reduït d'aquesta durada contractual.

5.2.2. Parcialitat de l'ocupació

Durant el període 2012-2020, la taxa de parcialitat de Catalunya s'ha mantingut estable al voltant del 14,5%, fet que contrasta amb les dades de la UE27, on s'observa un increment moderat, passant del 21,6% al 2012 al 22,6% al 2019. Per la seva banda, A Espanya s'aprecien davallades d'aproximadament 4 punts percentuals de la taxa de parcialitat durant el mateix període.

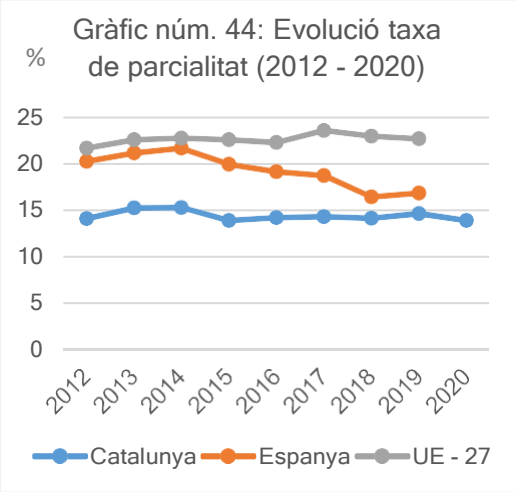

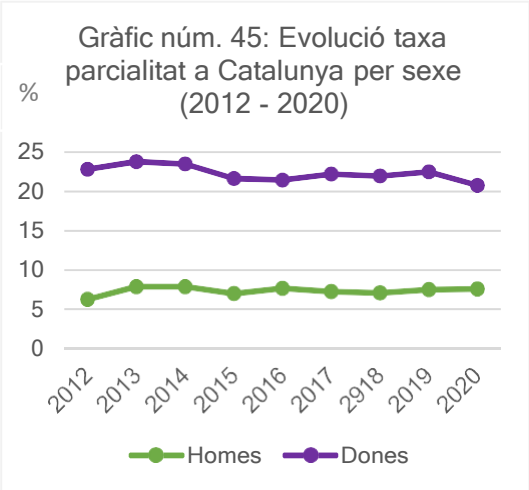

Font: (1) Observatori del treball, resultats EPA, percentatge d'ocupats a temps parcial / total ocupats https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/mercat_de_treball/poblacio_activa_ocupacio_i_atur_estimats/principals_resultats_epa/taules_epa/ i (2) Eurostat, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_eppgacob&lang=en

Font: Observatori del treball, resultats EPA, https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/mercat_de_treball/poblacio_activa_ocupacio_i_atur_estimats/principals_resultats_epa/taules_epa/

Entrant en detall a nivell de col·lectius, es poden veure diferències significatives. Primer, en dividir la població per gènere, s'observa que les dones presenten una taxa de parcialitat 15 punts percentuals superior a la dels homes durant el període 2012-2019, fet que impacta directament en la bretxa salarial de gènere (veure apartat 5.2.3 Nivell salarial) i que es deu, entre d'altres aspectes, a les obligacions familiars assumides i a la perpetuació dels rols de gènere.

L'Observatori social de la Caixa destaca l'elevada parcialitat involuntària que existeix tant a Catalunya com a Espanya (el 2019 de les 2,9 milions de persones amb contractes a temps parcial a Espanya, el 51% afirma que tenen aquest tipus de jornada perquè no torben feina a temps complet, xifra que se situa en el 41% a Catalunya[115], sobretot dins del col·lectiu jove menor de 32 anys. Destaca que un 23,8% dels joves menors de 32 anys que voldrien treballar més hores. I dins d'aquí, són les dones i els joves procedents de països de fora de la UE els més perjudicats. Tanmateix, per gènere també s'observen diferències importants, i és que mentre que el percentatge de persones amb un treball a temps parcial involuntari ha augmentat per ambdós sexes, el percentatge segueix sent superior pels homes (un 57%

[115] INE, Empleo involuntario a tiempo parcial, https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259944100913&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout&param1=PYSDetalleFichaIndicador&param3=1259937499084

vers el 50,4% de les dones a Espanya el 2019).[116] Segons nivell educatiu, els percentatges de parcialitat involuntària són superiors en els nivells més baixos. Finalment, segons nacionalitat, les xifres més elevades corresponen a les persones estrangeres no procedents de la UE amb un 70,1%.[117]

Amb la COVID19, la parcialitat s'ha reduït fins a situar-se en un 13,6% el tercer trimestre de 2020. De la mateixa manera que la temporalitat, aquesta davallada es deu probablement a la reducció de la contractació en general durant 2020 i a la implementació de mesures flexibilitzadores com el teletreball. Per gènere, les caigudes més pronunciades s'observen per les dones, on la variació interanual pel segon trimestre va ser del 14,7% (vers el -2,8% dels homes), i del 9,6% al tercer trimestre (vers el 2,7% dels homes). Tanmateix, la població ocupada en jornada parcial involuntària s'ha reduït en el 2020, passant de 200,4 milers de persones al quart trimestre de 2019, fins a 197,2 mil persones en el quart trimestre de 2020.[118] Altra vegada, aquest aspecte estaria més relacionat amb una baixada de la contractació generalitzada i no tant a les millores de les condicions laborals.

Gràfic núm. 46: Variacions interanuals de la taxa de parcialitat a Catalunya (2019 - 2020)

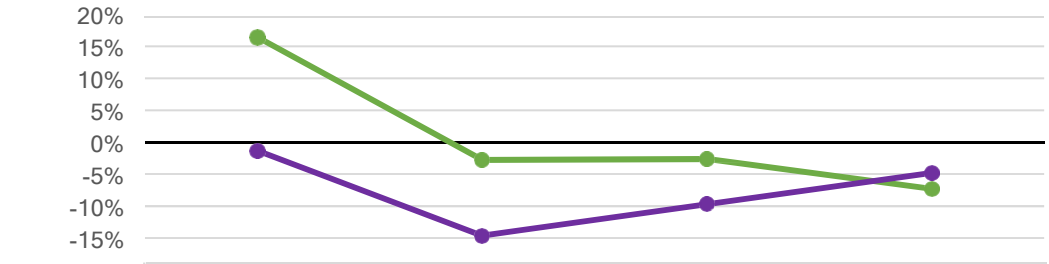

	Variació T1 2019 - T1 2020	Variació T2 2019 - T2 2020	Variació T3 2019 - T3 2020	Variació T4 2019 - T4 2020
Homes	16%	-3%	-3%	-7%
Dones	-1%	-15%	-10%	-5%

Font: Observatori del treball, taules EPA, 3r trimestre 2020, https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/mercat_de_treball/poblacio_activa_ocupacio_i_atur_estimats/principals_resultats_epa/taules_epa/

5.2.3. Nivell Salarial

Les últimes dades públiques a 2018 situen el salari anual mig brut de Catalunya en 28.640 euros i el d'Espanya en 26.738 euros (ambdues dades públiques però provisionals), aproximadament un 21% inferior al salari mig de la UE27.[119] Tot i que els nivells salarials

[116] E, Empleo involuntario a tiempo parcial, https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259944100913&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout&param1=PYSDetalleFichaIndicador&param3=1259937499084

[117] E, Empleo involuntario a tiempo parcial, https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259944100913&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout&param1=PYSDetalleFichaIndicador&param3=1259937499084

[118] Idescat, EPA, Població ocupada en jornada parcial involuntaria. http://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=xcr90000&lang=es&dt=20204

[119] Monitor Anual Adecco.

mitjos s'han incrementat durant el període 2012-2018, aquest creixement és modest (variació d'un 2,89%, o 804 euros en valors absoluts). De fet, la bretxa entre les remuneracions d'Espanya i la UE s'estan ampliant; i és que entre 2017 i 2018 aquesta ha crescut 2,7 punts percentuals (i entre 2016 i 2017, 2,6 punts percentuals). Les diferències anteriors es traslladen en 361 i 433 euros mensuals en valors absoluts.[120]

Tant a Catalunya com a Espanya, la bretxa salarial de gènere s'està reduint des de 2015 fins a situar-se en 6.350 euros el 2018 per la primera, i en 5.726 la segona, tot i segueix sent elevada.

Gràfic núm. 47: Salari brut anual mitjà per sexe - **Catalunya**

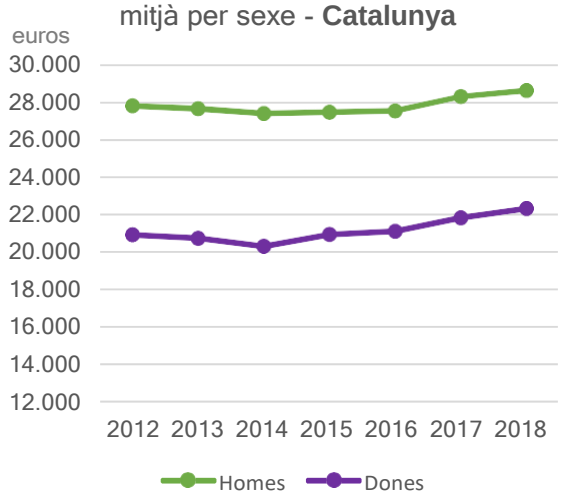

Font: IDESCAT, *Salari brut. Per sexe i grups d'edat* https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10400&lang=es&col=2

Gràfic núm. 48: Percentatge de salari superior dels homes respecte les dones - **Catalunya**

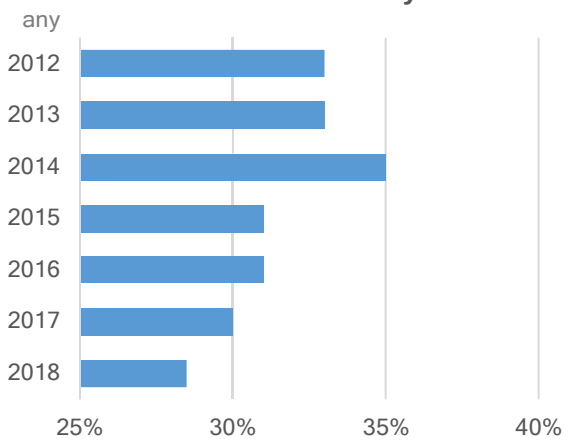

Font: IDESCAT, *Salari brut. Per sexe i grups d'edat* https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10400&lang=es&col=2 - Taula d'elaboració pròpia

Dades oficials del Parlament Europeu[121] situen la bretxa de gènere en el 15,1% a Espanya (16% a la UE), xifra inferior a la de països com Alemanya (21,1%) però superior a la d'altres com Bèlgica o Itàlia (amb un 6 i 5% respectivament) el 2019. No obstant, que les dades siguin tan dispars no implica necessàriament que els països amb bretxes més baixes tinguin major igualtat de gènere. De fet, aquests resultats poden estar vinculats a una menor participació de la dona en el mercat laboral i les grans bretxes solen anar lligades a altes proporcions de dones en el treball a temps parcial, no sempre escollit de manera voluntària, o la seva concentració en una tipologia restringida de professions.

A nivell de la UE, les dones duen a terme més hores de treball no remunerat (tasques de la llar i cura dels nens) i els homes més hores de treball remunerat; de fet, només el 8,7% dels

[120] Monitor Anual Adecco.
[121] https://www.europarl.europa.eu/news/es/headlines/society/20200109STO69925/comprender-la-brecha-salarial-de-genero-definicion-y-causas

homes de la UE treballen a temps parcial, vers quasi un terç de les dones. Per altra banda, hi ha una sobrerrepresentació de dones en sectors amb nivells salarials relativament baixos tals com posicions d'atenció al client, vendes o educació. Avui dia, encara existeixen sectors eminentment mascunilitzats, destacant les ciències, tecnologia o enginyeria on de mitjana, més del 80% són homes. Tanmateix, les dones accedeixen a menys posicions executives; específicament, menys del 7% dels consellers o directors generals de les empreses principals son dones.

En conseqüència, les dones tendeixen a guanyar menys per hora que els homes, fan menys hores de treball remunerat i hi ha menys dones ocupades que no pas homes. La combinació dels factors anteriors provoca bretxes salarials importants.

No obstant, no pot obviar-se que un alt percentatge de mesures de penalització salarial com les reduccions de jornada afecten a les dones, fet que incideix negativament en la seva carrera professional especialment després d'incorporar-se d'una d'un permís de maternitat. Les dades d'Eurostat mostren que en observar la bretxa salarial de gènere segons categoria, les dones directores són les més perjudicades; i és que guanyen un 23% menys per hora que els homes en la mateixa posició. De fet, la bretxa salarial s'amplia amb l'edat, al llarg de la carrera professional i en incrementar les responsabilitats familiars, mentre que és bastant més baixa quan les dones ingressen en el mercat laboral.

Taula núm. 7: Evolució de la bretxa salarial de gènere per edats

(euros)	Menys de 25 anys	De 25 a 34 anys	De 35 a 44 anys	De 45 a 54 anys	De 55 anys i més
2018 (p)	2.548	3.833	5.734	7.866	9.001
2017	3.501	2.649	5.679	8.254	9.369
2016	2.293	2.886	5.076	8.747	9.959
2015	2.889	3.331	5.707	7.937	10.417
2014	3.332	3.350	6.404	10.164	10.114
2013	3.067	3.046	6.287	9.443	9.092
2012	2.137	3.215	6.521	9.396	9.420

Font: IDESCAT, *Salari brut anual. Per sexe i grups d'edat* https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10400&lang=es&col=2

La resolució del Parlament Europeu de 13 de gener de 2020 ha tornat a insistir en la necessitat de garantir el principi d'igualtat de retribució, i per aconseguir-ho exigeix als estats membres mesures tals com:

1. L'establiment d'objectius clars que persegueixin la reducció de la bretxa salarial en els propers 5 anys
2. La inversió en serveis d'educació i atenció a la primera infància;

3. Inversió en la conciliació laboral i personal per garantir la participació equitativa de les dones en el mercat laboral
4. **La promoció de la formació professional i l'aprenentatge al llarg de la vida per les dones, aspectes que revertirien en l'accés a feines de qualitat i oportunitats de reciclatge i adaptació als canvis del mercat.**

Estimacions del Parlament Europeu indiquen que quan la bretxa es redueix en un punt percentual, el PIB incrementa un 0,1% (l'augment d'ingressos revertiria en una major despesa, amb el que augmentaria la base impositiva i baixaria la carrega sobre els sistemes d'assistència social).

5.2.4. Sobrequalificació en el treball

Un altre aspecte a tenir en compte a l'hora d'analitzar la qualitat de l'ocupació és si la posició de cada persona es correspon al seu nivell d'estudis i experiència. Estar sobre qualificat/ada per la feina que una persona realitza suposa un desaprofitament de capital humà i un desajust entre oferta i demanda en el mercat de treball.

Les dades de la EPA relatives a 2019 mostren que 1 de cada 3 persones ocupades es troba sobrequalificat per dur a terme la seva feina. Per tant, d'aquest fet deriva una doble ineficiència en el mercat: per una banda, no s'utilitza tot el potencial dels recursos, i per l'altra, podria provocar l'efecte "fuga de cervells". Dins de les persones sobrequalificades, destaquen les dones, amb un percentatge del 41% (vers el 34,8% dels homes). També, els joves menors de 24 anys amb un percentatge del 38%. Però són les persones majors de 45 anys les que més preocupen, doncs durant el període 2014-2019, aproximadament el 60% de la creació d'ocupació per aquesta franja d'edat es considera sobrequalificada.[122]

Finalment, per activitat econòmica destaca l'increment de la infraqualificació; en particular, durant 2014-2019, el 49% de la creació d'ocupació del període es considera infraqualificada. Les conseqüències de la crisi de 2008 són possiblement les majors responsables d'aquesta tendència.

5.2.5. Conciliació de la vida professional i personal

Compabilitzar la vida professional, privada i familiar ha sigut una de les assignatures pendents tant de Catalunya com Espanya. La jornada laboral és un dels principals obstacles que afecta especialment a les dones, tot i existir mesures que fomenten la conciliació familiar tals com el permís de lactància, els permisos de maternitat i paternitat, excedències o el dret a la reducció de jornada laboral.[123] De fet, segons dades de la EPA publicada per l'INE, el 2018, quasi la meitat de les persones treballadores (el 49,55%) no va poder modificar la seva jornada laboral per poder assumir responsabilitats relacionades amb la cura d'altres persones. Aquest aspecte, té una incidència directa en la bretxa salarial de

[122] Asempleo, nota de prensa 2019, a partir de datos del INE https://asempleo.com/notas-de-prensa/1-3-ocupados-esta-sobrecualificado-segun-la-nueva-clasificacion-del-ine/
[123] Gencat. Conciliació familiar. https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/families/

gènere (veure apartat 5.2.3 nivell salarial). Tanmateix, les dades mostren que el número de dones que han reduït la seva jornada laboral per cuidar dels fills contínua sent superior al dels homes. Així com el major percentatge de dones que han interromput durant més de 6 mesos la seva feina per la cura dels fills. Amb tot, 8 de cada 10 dones a Espanya asseguren tenir problemes per conciliar la vida laboral i familiar. En aquest punt, cal tenir present que precisament, promoure la participació de les dones en el mercat de treball i millorar l'equilibri de la vida laboral i familiar és un dels objectius principals del FSE+ 2021-2027.

El teletreball es defineix a l'art. 2 del RDL 28/2020, de 22 de setembre, com el "treball a distancia dut a terme mitjançant l'ús exclusiu o prevalent de mitjans i sistemes informàtics, telemàtics i de telecomunicació", i el treball a distància com una "forma d'organització del treball o de la realització laboral conforme a la qual aquesta es presta des del domicili de la persona treballadora o del lloc triat per la mateixa, durant tota la seva jornada o part d'ella, i amb caràcter regular". La conceptualització del teletreball ha mancat d'una regulació jurídic-laboral precisa fins el 2020, si bé es cert que l'art 13 de l'Estatut dels Treballadors ja contemplava el treball a distància. No es pot confondre el teletreball, com a mesura de gestió del treball, i les mesures destinades a la conciliació de la vida professional i personal, si bé el teletreball pot contribuir a la segona. Per tant, cal dedicar esforços a desenvolupar noves mesures de conciliació que contemplin les necessitats de les persones que teletreballen.

Amb la COVID19, la implantació del teletreball s'ha precipitat i és l'opció per la que han optat la majoria de les empreses durant el confinament i posterior. Els resultats són difusos, doncs alguns estudis constaten que el teletreball ha comportant en moltes ocasions sobrecarrega de feina i a la vegada, majors dificultats per conciliar la vida professional i personal.[124] L'enquesta portada a terme per EADA constata que per més del 80% dels enquestats el teletreball ha suposat un increment de la jornada laboral. La principal causa s'atribueix a l'establiment de sistemes de treball per objectius amb manca de planificació i realisme. Amb l'entrada en vigor de el Reial Decret-llei 28/2020 aprovat el passat 22 se setembre de treball a distància, pretén entre d'altres aspectes, el foment i millora de la conciliació pel desenvolupament professional i la vida personal i familiar. No obstant, segons alguns experts i agents socials, les garanties per mantenir l'observança del dret a la desconnexió digital i la conciliació familiar han de ser superiors.[125] En aquest sentit, l'Observatori de la Igualtat de Gènere de la Generalitat de Catalunya ha posat èmfasi en el fet que tot i que la implementació del teletreball ha sigut generalitzada, aquest procés ha estat diferent per a dones i homes, ja que aquelles dones amb responsabilitats a la llar no han pogut desconnectar de la cura dels fills o de persones dependents.[126]

[124] https://www.eada.edu/es/actualidad/noticias/2020/06/teletrabajo-en-tiempos-de-covid
[125] https://www.bsm.upf.edu/es/noticias/regulacion-teletrabajo-conciliacion-espana
[126] Gencat. Observatori de la igualtat de genere (OIG). "L'impacte de gènere de la COVID-19 en dades" https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/Limpacte-de-genere-de- la-COVID-19-en-dades.pdf

5.2.6. Seguretat laboral

Finalment, s'ha aproximat la qualitat de l'ocupació a partir de l'índex de seguretat laboral, mesurat a partir de la sinistralitat en el lloc de treball.

Els accidents de treball, que han requerit d'un certificat de baixa, durant el període del 2012 al 2019 han incrementat cada any. Concretament, han passat de un total de 73.702 al 2012 a un total de 99.031 al 2019. Aquest increment és degut majoritàriament per l'augment de accidents considerats lleus ja que han augmentat en 26 punts percentuals i composen un gran percentatge del total global. Amb tot, si bé el número d'accidents s'incrementa, el índex d'incidència d'accidents mortals cau del 2,66 a l'1,9.

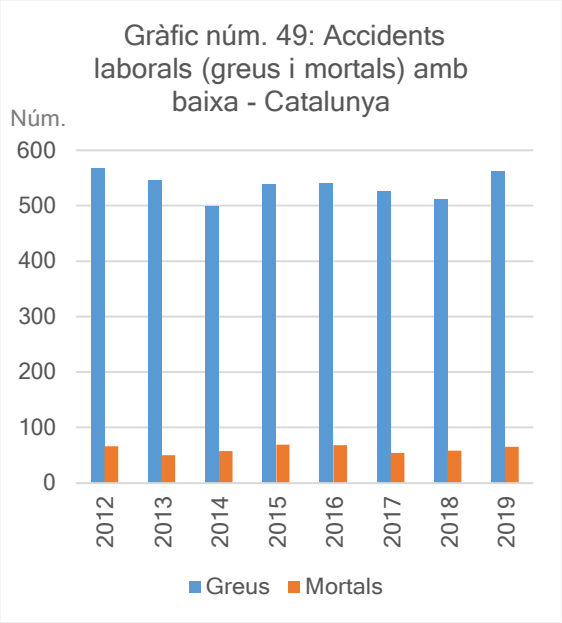

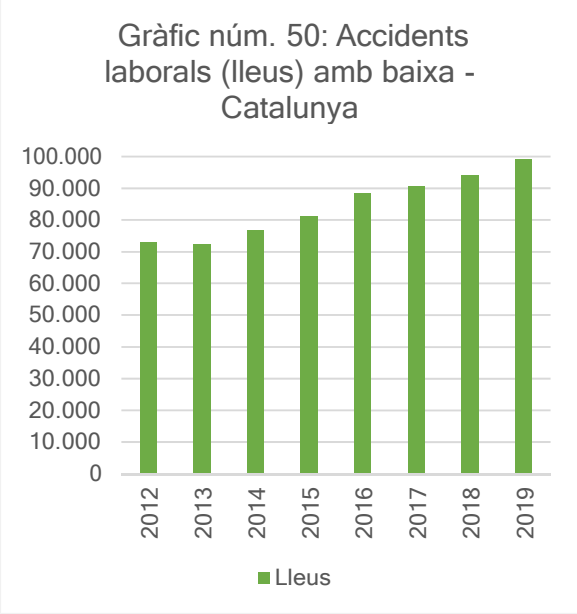

Font: IDESCAT, Accidents de treball amb baixa, https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10408&lang=es

Entrant en detall i si es comparen les dades amb la distribució del VAB a Catalunya (veure apartat 3 – estructura productiva), pot veure's que els sectors amb un volum relatiu més elevat d'accidents en jornada de treball es troben al sector de la construcció (12,4% del total d'accidents, i VAB del 5% el 2019), seguit de la indústria (22,2% del total d'accidents, i VAB del 19,31%), l'agricultura (2,2% del total d'accidents, i VAB del 0,93%), i el sector serveis (63,2% del total d'accidents, i VAB del 75%). En termes de gravetat, el número relatiu més elevat d'accidents greus es troben a l'agricultura i la construcció, on un 1,2 i 1% respectivament del total d'accidents de cada categoria són greus.

Com és d'esperar, durant la crisis sanitària de la COVID19 es redueix notablement a causa de les restriccions imposades per contenir la rati de contagi. Així, mentre que l'acumulat d'accidents el tercer trimestre de 2019 era de 74.678 en valors absoluts, aquesta xifra cau a 53.857 en l'acumulat fins al tercer trimestre de 2020.

Com pot observar-se en el següent gràfic, sembla que existeix una correlació positiva entre la reducció dels accidents de treball i l'increment o duresa de les mesures restrictives, a manca de realitzar un estudi en profunditat.

Gràfic núm. 51: Variacions interanuals d'accidents de treball 2019 - 2020 (en percentatge)

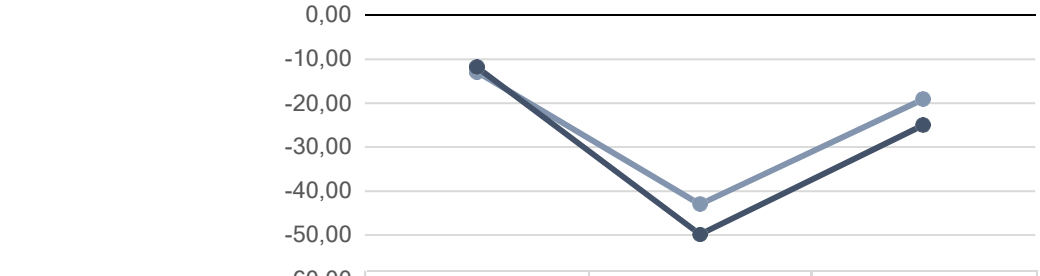

	Variació T1 2019 - T1 2020	Variació T2 2019 - T2 2020	Variació T3 2019 - T3 2020
Accidents en jornada laboral	-12,89	-43,05	-19,08
Accidents en itinere	-11,77	-49,88	-25,02

Font: Observatori del treball, *Resum general d'accidents de treball per gravetat* https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/qualitat_treball/sinistralitat/estadistica_accidents_treball____/

ASPECTES DESTACATS

- L'any 2019, la taxa de temporalitat de Catalunya se situava en el 21,6%, per sota de la d'Espanya (26,35%), però encara lluny de la de la UE (14,98%).
- La temporalitat afecta sobretot a la població jove, i el 2019 englobava a més del 70% de les persones compreses entre els 15 i 24 anys, xifra 20 punts percentuals superior a la de la UE.
- Durant l'any 2020 la temporalitat reverteix la tendència del període 2012-2019 i es redueix, aspecte que es de a la reducció generalitzada de la contractació, tant temporal com indefinida.
- Les dades de parcialitat de Catalunya són més positives que les de la UE27, situant la taxa de parcialitat en el 14,9% el 2019 (vers el 22% de la UE27), tot i que l'índex de parcialitat involuntària és superior.
- A nivell de gènere, existeix una diferència d'una 15 punts percentuals en les taxes de parcialitat a favor dels homes durant 2012-2019.

ASPECTES DESTACATS

- Les diferències salarials entre Catalunya i la UE27 s'incrementen durant el període 2012-2019, situant-se aquesta diferència en un 21%.
- La bretxa salarial de gènere continua sent una de les tasques pendents de l'economia catalana i espanyola i aquesta té dues vessants: una desigualtat, on les dones cobren menys que els homes en la mateixa categoria professional, i una derivada de la pròpia dinàmica del mercat i cultura, on les dones tendeixen a dur a terme més hores de treball no remunerat, treballs en sectors amb salaris relativament baixos i més contractes a temps parcial.
- Un dels principals obstacles de la conciliació de la vida professional i personal és la pròpia jornada laboral. Si bé el teletreball s'ha considerat una de les principals eines conciliadores, la COVID19 ha deixat entreveure que alguns dels seus efectes són difusos doncs hi ha treballadors que han percebut que la seva sobrecarrega laborar s'ha incrementat. El reial decret 28/2020 pretén, entre d'altres, fomentar precisament la conciliació professional i personal.
- Tot i que els accidents de treball incrementen durant 2012-2019, aquest augment es deu principalment a un creixement dels accidents lleus, observant-se una baixada en els accidents greus o mortals. Amb la COVID19 els accidents laborals baixen significativament probablement com a conseqüència de les restriccions imposades.

6. Bibliografia

ADDECO. Los empleades de las multinacionales cobran salarios un 43% mayores que los de las pequeñas empreses, aunque pierden mucho más poder de compra (3,1% vs 0,1%). Obtingut de: https://www.adeccoinstitute.es/empleo-y-relaciones-laborales/evolucion-de-los-salarios-en-la-empresa-espanola/

Asempleo. Nota de prensa 2019, a partir de datos del INE. Obtingut de: https://asempleo.com/notas-de-prensa/1-3-ocupados-esta-sobrecualificado-segun-la-nueva-clasificacion-del-ine/

Banc d'Espanya. Eurosistema. Informes trimestrals de l'economia d'Espanya. Obtingut de: https://www.bde.es/bde/es/secciones/informes/analisis-economico-e-investigacion/relacionados/boletin-economico/informes-trimestrales-de-la-economia-espanola/index2020.html

Banc d'España. L'impacte de la crisi del COVID19 sobre la situació financera de les empreses no financeres el 2020: evidència basada en la central de Balanços. Articles analítics, Butlletí Econòmic. Obtingut de: https://repositorio.bde.es/bitstream/123456789/14241/1/be2004-art39.pdf

Banc Mundial (gener 2021). *Global Economic Prospects.* Obtingut de: https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic prospects#:~:text=Global%20Outlook,-COVID%2D19%20has&text=The%20baseline%20forecast%20envisions%20a,economies%20will%20shrink%20this%20year

Bench Marking 2020. Covid19 and the world of work: the impact of a pandemic.

Obtingut de: https://benchmarking2020.eu/

CCOO. Informe desembre 2019. Una aproximació a la pobresa en el treball. Mercat de treball, llars i desprotecció social a la província de Barcelona, pàg 34. Obtingut de: https://www.ccoo.cat/pdf_documents/2019/201903_InformePobresa.pdf

Caritas. Informe FOESSA. *(juny 2019).* Obtingut de: https://www.caritas.es/noticias/viii-informe-foessa-la-exclusion-social-se-enquista-en-una-sociedad-cada-vez-mas-desvinculada/

Ctesc. Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya**.** "Incidència de la Covid-19 sobre el treball autònom" . Obtingut de: https://ctesc.gencat.cat/doc/doc_42785479_1.pdf

Diari de la Discapacitat (desembre 2020). *La participació de les persones amb discapacitat en el mercat laboral va baixar mig punt en el 2019*. Obtingut de: https://diarideladiscapacitat.cat/persones-amb-discapacitat-mercat-laboral-2019/

Dincat. Federació per a la inclusió social de persones amb discapacitat intel·lectual. Obtingut de**:** https://www.dincat.cat/

Diputació de Barcelona (juny 2019). La taxa d'activitat emprenedora continua creixent a Catalunya i se situa en el 8,13%. Obtingut de: https://www.diba.cat/es/web/sala-de-

premsa/-/la-taxa-d-activitat-emprenedora-continua-creixent-a-catalunya-i-se-situa-en-el-8-13-

Dones. Gencat. Observatori de la igualtat de genere (OIG). "L'impacte de gènere de la COVID-19 en dades". Obtingut de: https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/Limpacte-de-genere-de-la-COVID-19-en-dades.pdf

Dones. Gencat. Observatori de la igualtat de genere (OIG). "Violències masclistes 2020". Obtingut de: https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/publicacions_dossiers_estadistics_OIG16.pdf

Eada. Business School Barcelona (juny 2020). Teletrabajo en tiempos de Covid. Obtingut de: https://www.eada.edu/es/actualidad/noticias/2020/06/teletrabajo-en-tiempos-de-covid

Economia digital (octubre 2020). La Destrucción De Empresas Se Dispara Un 43% En Septiembre Por El Coronavirus. Obtingut de: https://www.economiadigital.es/politica-y-sociedad/la-destruccion-de-empresas-se-dispara-un-43-en-septiembre-por-el-coronavirus_20099149_102.html

E-Joventut. Situació laboral de les persones joves (Informes EPA). Obtingut de: https://ejoventut.gencat.cat/web/.content/e-joventut/recursos/tipus_de_recurs/documentacio/arxiu/document/informes_epa/Informe_EPA_3r_trimestre_2020.pdf

E-Joventut. Les dificultats laborals també estimulen amb força la formació i compliquen molt l'emancipació. Obtingut de: https://ejoventut.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/La-crisi-es-focalitza-en-les-persones-joves-mes-desafavorides

European anti poverty network - EAPN. *(octubre 2020).*L'Estat de la pobresa, seguiment de l'indicador de pobresa i exclusió social a Espanya, 2008-2019. Obtingut de: https://www.eapn.es/estadodepobreza/

Eurostat (novembre 2020). Activity rates by sex, age and citizenship. Obtingut de: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_argan&lang=en

Eurostat (2019). Children at risk of poverty or social exclusion (%) Obtingut de: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tespm040/default/table?lang=en

Eurostat (maig 2020). Estadísticas Sobre Pobreza De Ingresos. Obtingut de: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Income_poverty_statistics/es&oldid=468853#:~:text=En%20la%20EU%2D27%2C%20la,el%20umbral%20de%20la%20pobreza

Eurostat (novembre 2020). Household with children in the EU. Obtingut de: https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20190601-1#:~:text=At%20EU%20level%2C%2015%25%20of,%25)%20and%20France%20(21%25).

Eurostat (novembre 2020). Household composition estadístics. Obtingut de: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Income_poverty_statistics/es&oldid=468853#:~:text=En%20la%20EU%2D27%2C%20la,el%20umbral%20de%20la%20pobreza

Eurostat (novembre 2020). Part-time employment as percentage of the total employment, by sex, age and country of birth (%). Obtingut de: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_eppgacob&lang=en

Eurostat (2016). Smarter, greener, more inclusive? Indicators to Support the Europe 2020 Strategy. Obtingut de: https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-EZ-16-001

Eurostat (gener 2021). Temporary employees as a percentage of the total number of employees, by sex and age (%). Obtingut de: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSQ_ETPGA____custom_457538/default/table?lang=en

Eurostat (novembre 2020). Unemployment rates by sex, age and citizenship (%). Obtingut de: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_urgan&lang=en

El liberal.cat (setembre 2020). Los expertos anticipan un posible repunte del emprendimiento «por necesidad», tras la crisis sanitaria. Obtingut de: https://www.elliberal.cat/2020/09/22/los-expertos-anticipan-un-posible-repunte-del-emprendimiento-por-necesidad-tras-la-crisis-sanitaria/

El mundo. Balance del Covid. Los autonomos estiman pérdidas de 65.000 millones en 2020 y piden la prórroga immediata de ayudas. Obtingut de: https://www.elmundo.es/economia/2021/01/11/5ffc298e21efa0c66c8b45ee.html

Epdata. Estadística de sociedades mercantiles, en datos y gráficos, 12 de febrer de 2021. Obtingut de: https://www.epdata.es/datos/estadistica-sociedades-mercantiles-ine-datos-graficos/118/espana/106

ESADE (Gener 2021) Las claves del mercado laboral espanyol en pandèmia, según la Encuesta de Población Activa. Obtingut de: https://www.esade.edu/ecpol/es/publicaciones/mercado-laboral-pandemia/

Foment del Treball (maig 2020). El Sector De La Construcción. En Cataluña 2019 Y Previsiones 2020. Obtingut de: https://www.foment.com/es/sector-construccio-catalunya-2019-previsions-2020/

Foment del Treball (desembre 2019). Les pimes generen el 70% de l'ocupació a Catalunya, però continuen les dificultats per trobar mà d'obra qualificada i accedir al finançament. Obtingut de: https://www.foment.com/es/pymes-generan-70-ocupacion-cataluna-pero-continuan-dificultades-para-encontrar-mano-obra-cualificada-y-acceder-financiamento/

Generalitat de Catalunya. Dades bàsiques de l'estructura productiva. Obtingut de: https://economia.gencat.cat/ca/ambits-actuacio/economia-catalana/trets/estructura-_productiva/dades-basiques/

Generalitat de Catalunya. Expedients de regulació d'ocupació (ERO). Obtingut de: https://treball.gencat.cat/ca/ambits/relacions_laborals/expedients_regulacio_ocupacio/

Generalitat de Catalunya (Octubre 2020). Previsions macroeconòmiques. Escenari macroeconòmic de Catalunya 2020-2021. Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. Obtingut de: https://economia.gencat.cat/ca/ambits-actuacio/economia-catalana/estudis-publicacions/previsions-macroeconomiques/

Generalitat de Catalunya. Conciliació familiar. Empresa responsable en l'àmbit de la família. Obtingut de: https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/families/

Generalitat de Catalunya (Novembre 2020). El teletreballa a Catalunya segons les dades de l'EPA. Generalitat de Catalunya, departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. Obtingut de: https://economia.gencat.cat/web/.content/70_economia_catalana/arxius/articles-economia/20-11-11-teletreball-EPA.pdf

Gobierno de España. Inclusión, Seguridad Social y Migraciones. Obtingut de: http://www.inclusion.gob.es/

Gobierno de España. Personas fisicas trabajadoras por cuenta pròpia afiliades a la Seguridad Social. Obtingut de: https://www.mites.gob.es/es/sec_trabajo/autonomos/autonomos/estadistica/index.htm

Global Entrepreneurship Monitor. Resum executiu Catalunya 2019-2020. Obtinugt de: https://www.elliberal.cat/2020/09/22/los-expertos-anticipan-un-posible-repunte-del-emprendimiento-por-necesidad-tras-la-crisis-sanitaria/

Infoautonoms i Universitat de Granada (maig 2020). Estudi sobre la situació de l'autònom en la crisi COVID19. Obtingut de: https://www.infoautonomos.com/autonomos-espana-ley/estudio-autonomo-crisis-covid-19/

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT (febrer 2020). Abandonament prematur dels estudis. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10101

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT *(juny 2020).* Accidents de treball amb baixa. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10408&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Afiliats a la Seguretat Social residència padronal de l'afiliat. Per sexe. Obtingut de: http://www.idescat.cat/pub/?id=afi&n=8604&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Afiliats a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat. Per sexe. Obtingut de: http://www.idescat.cat/pub/?id=afi&n=8604&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Atur registrat. Per sexe, comarques i Aran, àmbits i províncies. Obtingut de: https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=325&t=2014&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT *(novembre 2020).* Comptabilitat trimestral. Obtingut de: https://www.idescat.cat/novetats/?id=3745&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Empreses i establiments. Per sectors d'activitat i nombre d'assalariats. Obtingut de: https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=975&t=2012

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Empreses amb establiments i empreses amb seu social a Catalunya. Obtingut de: https://www.idescat.cat/pub/?id=ee&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Estadística del mercat de treball de les persones amb discapacitat. 2009-2018. Obtingut de: https://www.idescat.cat/pub/?id=mtpd

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Evolució de la població total i estrangera, 2000-2019. Obtingut de: http://www.idescat.cat/poblacioestrangera/?b=0&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT *(juliol 2020).* Indicadors Anuals. Taxa De Risc De Pobresa O Exclusió Social I Els Seus Components. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10412

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Indicadors d'activitat del sector serveis. Índexs de producció (IPROSS) i volum de negoci (IASSVN). Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10267&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT *(juliol 2020).* Indicadores De La Unió Europea. PIB Per Habitant. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10131&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT *(març 2020).* Indicadors De La Unió Europea. Valor Afegit Brut. Per Sectors. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10133

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Població activa per sector d'estudis del nivell màxim de formació assolit. Obtingut de: http://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=sci560

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Població de 20 a 24 anys amb estudis de nivell secundari, per sexe. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10099

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Població ocupada assalariada. Nivell de formació assolit (CNED-2014). Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=xc1974&dt=2014

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Població ocupada assalariada. Nivell de formació assolit (CNED-2014). Dades trimestrals. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=xc1974&dt=20144

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Població ocupada en el sector turístic. Per sexe i situació professional. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10216

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Població ocupada en el sector de la construcció. Per situació professional. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10208

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Població projectada a 1 de gener segons escenari (base 2018). Catalunya, 2018-2061. Obtingut de: https://www.idescat.cat/pub/?id=proj

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Població segons la dificultat per arribar a fi de mes. Per sexe. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10413&t=201300

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'activitat. Dades trimestrals. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic37&dt=20192&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT *(febrer 2020).* Taxa d'activitat de 15 a 64 anys. Per sexe. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10109&lang=es,

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT *(abril 2020).* Taxes d'activitat, ocupació i atur. Població amb discapacitat. Catalunya. 2012-2018. Obtingut de: https://www.idescat.cat/novetats/?id=3563

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'activitat. Per sexe. Dades trimestrals. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie3701&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'activitat. Per sexe. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie3701&dt=20192&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'atur. Dades trimestrals. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie4000&dt=20194&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'atur de llarga durada. Per sexe. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10116

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'atur. Mitjana anual. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie4000&dt=2019&lang=es,

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'atur. Per grups d'edat. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie4002&dt=20194&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'atur. Per província. Obtingut de: http://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic4044&dt=2012&lang=es;

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'atur. Per províncies. Dades trimestrals. Obtingut de: http://www.idescat.cat/treball/epa?cd=1.4.04&dt=20124&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'atur. Per sector d'activitat (CCAE – 2009). Obtingut de: http://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic4024&dt=2012&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'atur. Per sector d'activitat (CCAE – 2009). Dades trimestrals. Obtingut de: http://www.idescat.cat/treball/epa?cd=1.4.06&dt=20124&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'atur. Per sexe. Dades trimestrals. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie4001&dt=20192&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'atur. Per sexe. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie4001&dt=2019&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'ocupació. Dades trimestrals. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic3800&dt=20192&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'ocupació. Mitjana anual. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic3800&dt=2019&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'ocupació. Per sexe. Obtingut de: https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ie3801&lang=es&dt=20192

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa d'ocupació. Per província. Obtingut de: http://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic3844&dt=2012&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Taxa de risc de pobresa després de les transferències socials. 2015-1019, per sexe i grups d'edat. Obtingut de: https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=416

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Transport aeri. Moviment de passatgers. Per aeroports i tipus de servei. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10285

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT *(juliol 2020).* Salario bruto anual. Por sexo y grupos de edad. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10400&lang=es&col=2

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Variació interanual del nombre de afiliacions a la Seguretat Social. Catalunya i Espanya. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10222&lang=es

Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Variació interanual del nombre d'habitatges en construcció (visats d'obra), Catalunya i Espanya. Obtingut de: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10270

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, IERMB (setembre 2020). Global Entrepreneurship Monitor - Catalunya Resum Executiu 2019-2020. Obtingut de: https://iermb.uab.cat/ca/gem/global-entrepreneurship-monitor-catalunya-resum-executiu-2019-2020/

Institut Nacional d'Estadística, INE. Bretxa digital de gènere. Obtingut de: https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259925530071&p=%5C&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout&param1=PYSDetalle&param3=1259924822888

Institut Nacional d'Estadística, INE. Empleo involuntario a tiempo parcial. Obtingut de: https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259944100913&%20p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout&param1=PYSDetalleFichaIndicador&param3=1259937499084

Institut Nacional d'Estadística, INE. Índex d'Envelliment per comunitat autònoma. Obtingut de: https://www.ine.es/jaxiT3/Tabla.htm?t=1452

Institut Nacional d'Estadística, INE. Nombre de llars per comunitats i ciutats autònomes segons grandària de la llar i superfície útil de l'habitatge. Obtingut de: https://www.ine.es/jaxi/Tabla.htm?path=/t20/p274/serie/prov/p02/l0/&file=02006.px&L=0,

Institut Nacional d'Estadística, INE. Persones físiques treballadores per compte propi afiliades a la Seguretat Social. Obtingut de: https://www.ine.es/dyngs/IOE/es/operacion.htm?numinv=59003

Institut Nacional d'Estadística, INE. Població de 15 i més anys per nivell de formació assolit, sexe i grups d'edat. Obtingut de: https://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=6347#!tabs-tabla

International Monetary Fund. World Economic Outlook. Gener 2021. Obtingut de: https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/WEO/2021/Update/January/English/data/WEOJan2021update.ashx

KPMG (novembre 2020). Consumidors i la nova realitat. Obtingut de: https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/es/pdf/2020/11/consumidores-nueva-realidad-vi-sondeo.pdf

Mobile world capital.com (febrer 2016). La Brecha Digital En La Ciudad De Barcelona. Obtingut de: https://www.mobileworldcapital.com/escletxa-digital/download/escletxa-digital_cas.pdf

Ministeri d'inclusió. La Seguretat Social suma 7.350 afiliats en termes desestacionalitzats al mes de desembre. Obtingut de: https://prensa.inclusion.gob.es/WebPrensaInclusion/noticias/seguridadsocial/detalle/3962

Observatori del Treball i Model Productiu *(octubre 2020).* Afiliació al règim general de la Seguretat Social, mineria del carbó i RETA. Obtingut de: https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/mercat_de_treball/afiliacio_ss/

Observatori de emancipació. Balanç General. Primer trimestre de 2020. Consell de la joventut, pag. 14. Obtingut de: http://www.cje.org/descargas/cje7577.pdf

Observatori del Treball i Model Productiu. Butlletí del perfil de l'atur Situació a 31 de desembre de 2020. Obtingut de: https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis_/perfil_de_l_atur/2020/arxius/butlleti_perfil_atur_31_des2020.pdf

Observatori del Treball i Model Productiu *(gener 2020).* Col·lectius socials. Butlletí de població estrangera i mercat de treball. Obtingut de: https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/butlleti_de_poblacio_estrangera_i_mercat_de_treball/2019/arxius/butlleti_pob_estrangera_4t19.pdf

Observatori del Treball i Model Productiu *(gener 2021).* Estadística d'accidents de treball. (Resum general d'accidents de treball per gravetat). Obtingut de: https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/qualitat_treball/sinistralitat/estadistica_accidents_treball/

Observatori de Treball i Model Productiu *(desembre 2020***)**. Fragments de coneixement, Creació i destrucció de teixit productiu en temps de COVID. Obtingut de: https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/05_-_recursos/documents/fragments_de_coneixement/arxius/Creacio-i-destruccio-de-teixit-productiu-en-temps-de-COVID-Desembre-de-2020.pdf

Observatori del Treball i Model Productiu *(novembre 2020).* Pes de les persones afectades per ERTO respecte del total d'afiliacions a la Seguretat Social, per sexe (en %). Obtingut de: https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/02_-_ambits_tematics/perspectiva_genere/arxius/Dones-i-treball-3r-trim-2020.pdf

Observatori de Treball i Model Productiu. Regulació d'ocupació. Obtingut de: https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/relacions_laborals/regulacio_ocupacio/

Observatori del Treball i Model Productiu *(octubre 2020)***.** Resum de resultats de la població potencialment activa, activa, ocupada i aturada estimada per l'EPA. Obtingut de: https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematics/mercat_de_treball/poblacio_activa_ocupacio_i_atur_estimats/principals_resultats_epa/taules_epa/

Observatori del Treball i Model Productiu (2020) Balanç de contractació. Obtingut de: https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/contractacio/2020/arxius/Balanc-contractacio-2020.pdf

Observatori del Treball i Model Productiu (Febrer 2020) Observatori del treball, Rotació laboral a Catalunya. Obtingut de: https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/rotacio_laboral/arxius/informe_rotacio_laboral_2019.pdf

Observatori del Treball i Model Productiu. Expedients de regulació de l'ocupació, gener 2021. Obtingut de: https://observatoritreball.gencat.cat/ca/inici

Parlamento Europeo (gener 2020). Comprender la brecha salarial de género: definición y causes. Obtingut de: https://www.europarl.europa.eu/news/es/headlines/society/20200109STO69925/comprender-la-brecha-salarial-de-genero-definicion-y-causas

PIMEC (Març 2018). La temporalidad en el punto de mira. Obtingut de: https://www.pimec.org/sites/default/files/documents_pagines/informes_pimec_la_temporalidad_en_el_punto_de_mira.pdf

PIMEC (Febrer 2021). Reial Decret-llei que amplia la cobertura i prorroga el termini de sol·licitud de les moratòries financeres per a autònoms i empreses de turisme i transport. Obtingut de: https://www.pimec.org/ca/institucio/actualitat/noticies/reial-decret-llei-que-amplia-cobertura-prorroga-termini-sollicitud

PIMEC (Gener 2021). Nous ajuts per a autònoms i empreses. Obtingut de: https://www.pimec.org/ca/institucio/actualitat/noticies/nous-ajuts-autonoms-empreses

PIMEC (Gener 2021). Principi d'acord amb les persones treballadores autònomes per estendre fins al 31 de maig les prestacions. Obtingut de: https://www.pimec.org/ca/institucio/actualitat/noticies/principi-dacord-amb- persones-treballadores-autonomes-estendre-fins-al

Reial Decret-llei 30/2020 (29 de setembre). Mesures socials en defensa de l'ocupació. https://www.boe.es/boe/dias/2020/09/30/pdfs/BOE-A-2020-11416.pdf

Reial Decret-llei 2/2021 (26 de gener). De reforç i consolidació de mesures socials en defensa de l'ocupació. https://www.boe.es/boe/dias/2020/09/30/pdfs/BOE-A-2020-11416.pdf

Reuters. L'FMI es mostra més optimista en la caiguda econòmica d'Espanya el 2020, amb recaiguda sobre el rebot del 2021. Obtingut de: https://www.reuters.com/article/spain-economy-imf/imf-more-upbeat-on-spains-2020-economic-slump-wary-on-2021-rebound-idUSKBN27T203

Save the Children. Informe "Infància en Reconstrucció", Juliol 2020. Obtingut de: https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-07/INF%C3%80NCIAENRECONSTRUCCI%C3%93_SAVETHECHILDREN.pdf

Taula del Tercer Sector. Estudi d'infància i adolescència. Anàlisi de l'estat actual de la garantia de drets a Catalunya. Obtingut de: https://www.observatoriodelainfancia.es/ficherosoia/documentos/7347_d_EstudiInfancia.pdf

Taula del Tercer Sector. Les entitats de la discapacitat qualifiquen d'"insuficient" l'augment de les tarifes de serveis socials. Obtingut de: https://tercersector.cat/noticies/les-entitats-de-la-discapacitat-qualifiquen-dinsuficient-laugment-de-les-tarifes-de-serveis

Taula del Tercer Sector (octubre 2018). Monoparentalitat femenina i pobresa Gènere, soledat i conciliació, l'arrel del problema. Obtingut de: https:/www.tercersector.cat/activitats/debats-catalunya-social/monoparentalitat-femenina-i-pobresa-genere-soledat-i-conciliacio

Upf. Barcelona School of Management (desembre 2020). Luces y sombras de la nueva regulación del teletrabajo en España. Obtingut de: https://www.bsm.upf.edu/es/noticias/regulacion-teletrabajo-conciliacion-espana

7. Taula de continguts

Gràfic núm. 1: Evolució de l'índex d'envelliment per a Catalunya i Espanya (2012 – 2020)

Gràfic núm. 2: Distribució de la població per nivell d'estudis assolits en funció del sexe (T4 del 2020)

Gràfic núm. 3: Abandonament prematur dels estudis (2012 – 2019)

Gràfic núm. 4: Evolució del PIB per càpita (2012 - 2019)

Gràfic núm. 5: Evolució de la taxa de risc de pobresa (2012 – 2019)

Gràfic núm. 6: Evolució de la taxa de risc de pobresa laboral (2013-2018)

Gràfic núm. 7: Taxa de pobresa infantil o risc d'exclusió social infantil a Europa (2019)

Gràfic núm. 8: Evolució del VAB per sectors de Catalunya

Gràfic núm. 9: Variació interanual en volum del producte interior brut (PIB) a Catalunya

Gràfic núm. 10: Percentatge d'empreses sobre el total per nombre d'assalariats al 2020 a Catalunya

Gràfic núm. 11: Número d'empreses nombre d'assalariats al 2020 a Catalunya per sectors

Gràfic núm. 12: Evolució empreses amb establiments i empreses amb seu social a Catalunya

Gràfic núm. 13: Evolució de la taxa d'activitat (2012-2020)

Gràfic núm. 14: Evolució de la taxa d'atur (2012-2020)

Gràfic núm. 15: Evolució de la taxa d'ocupació (2012-2020)

Gràfic núm. 16: Variacions interanuals de la taxa d'activitat per al darrer any a Catalunya i Espanya

Gràfic núm. 17: Variacions interanuals de la taxa d'atur per al darrer any a Catalunya i Espanya

Gràfic núm. 18: Evolució mensual dels demandants d'ocupació (2017 – 2021)

Gràfic núm. 19: Variacions interanuals de la taxa d'ocupació per al darrer any a Catalunya i Espanya

Gràfic núm. 20: Evolució de les afiliacions a la Seguretat Social (2012 - 2020)

Gràfic núm. 21: Variació interanual del nombre de afiliacions a la Seguretat Social

Gràfic núm. 22: Evolució mensual dels treballadors afectats per Expedients de regulació (2020)

Gràfic núm. 23: Evolució de la taxa d'activitat en funció del gènere (2012-2020)

Gràfic núm. 24: Evolució de la taxa d'atur en funció del gènere (2012-2020)

Gràfic núm. 25: Evolució de la taxa d'ocupació en funció del gènere (2012-2020)

Gràfic núm. 26: Variacions interanuals de la taxa d'atur en funció del gènere

Gràfic núm. 27: Persones afectades per ERTO respecte del total de afiliacions a la Seguretat Social, per sexe (2020) (en %)

Gràfic núm. 28: Variacions interanuals de la taxa d'atur en funció de d'edat

Gràfic núm. 29: Distribució de l'atur registrat per trams d'edat i sexe (Gener 2021)

Gràfic núm. 30: Població ocupada assalariada per nivell de formació assolit

Gràfic núm. 31: Variacions interanuals de la població ocupada assalariada en funció del nivell d'estudis a Catalunya (2019 - 2020)

Gràfics núm. 32: Distribució de l'atur registrat per diferents variables (%) – Desembre 2019

Gràfic núm. 33: Evolució de les taxes d'activitat, d'ocupació i d'atur per a la població amb discapacitat (Catalunya)

Gràfic núm. 34: Trucades mitjanes setmanals segons període de confinament. Fins al 28 d'octubre de 2020

Gràfic núm. 35: Evolució de la taxa d'atur en funció de les províncies (2012-2020)

Gràfic núm. 36: Evolució de la taxa d'ocupació en funció de les províncies (2012-2020)

Gràfic núm. 37: Variacions interanuals de la taxa d'ocupació per província

Gràfic núm. 38: Variacions interanuals de la taxa d'atur per província

Gràfic núm. 39: Evolució de la taxa d'atur en funció dels sectors a Catalunya (2012-2020)

Gràfic núm. 40: Variacions interanuals de la taxa d'atur per sector productiu

Gràfic núm. 41: Persones treballadores afectades per procediments amb comunicats no desistits i resolts autoritzats per municipi i per secció econòmica (Acumulat 2020)

Gràfic núm. 42: Evolució taxa de temporalitat (2012 - 2020)

Gràfic núm. 43: Variacions interanuals de la taxa de temporalitat a Catalunya (2019 - 2020)

Gràfic núm. 44: Evolució taxa de parcialitat (2012 - 2020)

Gràfic núm. 45: Evolució taxa parcialitat a Catalunya per sexe (2012 - 2020)

Gràfic núm. 46: Variacions interanuals de la taxa de parcialitat a Catalunya (2019 - 2020)

Gràfic núm. 47: Salari brut anual mitjà per sexe – Catalunya

Gràfic núm. 48: Percentatge de salari superior dels homes respecte les dones - Catalunya

Gràfic núm. 49: Accidents laborals (greus i mortals) amb baixa - Catalunya

Gràfic núm. 50: Accidents laborals (lleus) amb baixa - Catalunya

Gràfic núm. 51: Variacions interanuals d'accidents de treball 2019 – 2020

Taula núm. 1: Evolució dels procediments i treballadors afectats per comunicats no desistits i resolts autoritzats per mesura

Taula núm. 2: Famílies monoparentals a Catalunya, Espanya i la UE 2019

Taula núm. 3: Evolució de la població aturada per comarques

Taula núm. 4: Variacions interanuals de les afiliacions a la seguretat socials (treballadors/es per compte aliena)

Taula núm. 5: Variacions interanuals de les afiliacions a la seguretat socials (treballadors/es per compte propi)

Taula núm. 6: Contractes temporals registrats per durada 2019 – 2020

Taula núm. 7: Evolució de la bretxa salarial de gènere per edats